

(1.) <b>Tantárgy</b> neve: Európai társadalompolitikák I.	<b>Kreditértéke:</b> 3
A tantárgy <b>besorolása:</b> kötelező	
<b>A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”<sup>13</sup>:</b> ..... (kredit%)	
A <b>tanóra</b> <sup>1</sup> típusa: <u>ea</u> / szem. / gyak. / konz. és <b>óraszám</b> a: heti <u>2</u> az adott félévben, (ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a <b>nyelve:</b> .....) Az adott ismeret átadásában alkalmazandó <b>további (sajátos) módok, jellemzők</b> <sup>2</sup> (ha vannak): .....	
A <b>számonkérés</b> módja ( <u>koll.</u> / gyj. / egyéb <sup>3</sup> ): kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó <b>további (sajátos) módok</b> <sup>4</sup> (ha vannak): .....	
A tantárgy <b>tantervi helye</b> (hányadik félév): 1. félév	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): nincs	

<b>Tantárgy-leírás:</b> az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása
<p>A tantárgy célja, hogy az európai kultúra gyökereit felidézve bevezesse a hallgatókat a társadalompolitika legfontosabb kérdéseibe. A tantárgyi program elemezi, milyen társadalmi, gazdasági és történelmi körülmények között alakultak ki Európában a modern jóléti államok és azok meghatározó típusai. A program összehasonlítja az egyes európai országok jóléti rendszereit, betekintést ad a szociális biztonságot garantáló jóléti ellátórendszerek kialakulásába és működésébe. A társadalompolitika egyes területeinek – társadalombiztosítás, egészségpolitika, ifjúságpolitika, oktatáspolitikai, foglalkoztatáspolitikai - összehasonlító elemzése lehetőséget biztosít az Európában működő intézményrendszerek és alternatív ellátási formák megismerésére. A program lehetőséget kínál a jóléti állam válságával és a XXI. századi alternatívákkal kapcsolatos elméletek tanulmányozására is.</p> <p>The aim of the course is to introduce the students the most important issues of social policy by recalling the roots of European culture. The program analyzes the social, economic and historical circumstances in which modern welfare states and their dominant types develop in Europe. The program compares the welfare systems of individual European countries, giving insight into the emergence and functioning of welfare systems that guarantee social security. Comparative analysis of certain areas of social policy - social security, health policy, youth policy, education policy and employment policy - provides an opportunity to get to know the institutional systems and alternative forms of social care in Europe. The program offers an opportunity to studying the theories of the welfare state crisis and the alternatives of the XXI. Century.</p>
A <b>2-5</b> legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)
<p>Castel, R. (1998): <i>A szociális kérdés alakváltozásai</i> A Szociálpolitikai Értesítő Könyvtára, Max Weber Alapítvány, Wesley Zsuzsanna Alapítvány, Kávé Kiadó, Budapest</p> <p>Csoba Judit (2017): Gondoskodó állam, aktiváló állam, befektető állam. <i>socio.hu</i> (1). 1-26.</p> <p>Csoba Judit (2012) (szerk.): <i>Európai társadalompolitikák</i>. Debreceni Egyetem, Debrecen</p> <p>Esping-Andersen, G. (1990) <i>The three worlds of welfare capitalism</i>. Princeton, New Jersey: Princeton University Press.</p>

<sup>1</sup> **Nftv. 108. § 37. tanóra:** a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc.

<sup>2</sup> pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

<sup>3</sup> pl. folyamatos számonkérés, évközi beszámoló

<sup>4</sup> pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése

Giddens, A.(1999): *A Harmadik út*. Agóra Kiadó, Budapest  
Hemerijck, A. (2013): *Changing Welfare States*. Oxford University Press, Oxford  
Nyilas Mihály (2009): *A jóléti állam a XXI. században*. Hilscher Rezső Szociálpolitikai Egyesület, Budapest  
Szűcs Jenő (1981): Vázlat Európa három történeti régiójáról. *Történelmi Szemle* (3), 313-360.  
Vitányi Iván (1986): Az „Európa- paradigma”. Magvető Kiadó, Budapest

Azoknak az **előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (tudás, képesség stb., KKK 8. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

Ismeri és érti:

- a társadalmi egyenlőtlenségeket, megismeri az egyenlőtlenségek és a kirekesztés csökkentése érdekében felhasználható szociálpolitikai eszközöket a társadalmi integráció erősítését, a hátrányos helyzetűek integrációját és a társadalmi demokrácia megvalósulását célzó legfontosabb programokat,
- a szociális szolgáltatási rendszert, a közszféra, valamint a magánszféra – ezen belül civil-, egyházi, piaci szféra – rendszereit, átlátja a szociális szervezetek működését és abban a szociális szakemberek szerepeinek, tevékenységének formáit,

a munkaerőpiaci integrációt segítő intézkedéseket és eszközöket,  
az Európai Unió országaira jellemző munkaerő-piaci folyamatokat

Képes:

- kritikus szemlélettel és reflektív módon megfogalmazni a társadalmi és szociális problémákat, a veszélyeztető tényezőket és a problémakezelés folyamatát,
- megkülönböztetni a vélekedéseket, sztereotípiákat, előítéleteket a bizonyítékokkal alátámasztott társadalmi tényektől, leírásoktól, elemzésektől,
- eligazodni a szociális terület mélyebb összefüggései, valamint a gyakorlat által felvetett konkrét társadalmi problémák és lehetséges megoldási módszerek, modellek között, és képes új szolgáltatások kialakításában közreműködni a megelőzés és a problémakezelés érdekében,
- eligazodni a hazai és nemzetközi intézmények, adatbázisok és rendszerek körében
- felismerni a szolgáltatásokat igénybe vevők autonómiáját tiszteletben tartó proaktív szemléletű, életminőséget szolgáló, javító, konstruktív problémakezelés, valamint a források és a kockázatok elemzésének szükségességét.

Attitűdje:

- Elkötelezett a társadalmi egyenlőség, a demokratikus értékek, a jogállamiság és az európai értékkezősség mellett,
- nyitott a társadalmi változásokra, fogékony az előítéletek ellen küzdő szemléleti alapok adaptálására, következetesen elfogadja a társadalomtudományi gondolkodás sokszínűségét, és hitelesen képviseli szűkebb és tágabb környezetében ennek szemléleti alapjait.

**Tantárgy felelőse** (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Csoba Judit egyetemi tanár PhD

**Tantárgy oktatásába bevont oktató(k)**, ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat)

(1.) <b>Tantárgy</b> neve: Európai társadalompolitikák II.	<b>Kreditértéke:</b> 3
A tantárgy <b>besorolása:</b> kötelező	
<b>A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”<sup>13</sup>:</b> ..... (kredit%)	
A <b>tanóra</b> <sup>5</sup> típusa: ea. / <b>szem.</b> / gyak. / konz. és <b>óraszám</b> a: heti <b>2</b> az adott félévben, (ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a <b>nyelve:</b> .....) Az adott ismeret átadásában alkalmazandó <b>további (sajátos) módok, jellemzők</b> <sup>6</sup> (ha vannak): .....	
A <b>számonkérés</b> módja (koll. / <b>gyi.</b> / egyéb <sup>7</sup> ): kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó <b>további (sajátos) módok</b> <sup>8</sup> (ha vannak): .....	
A tantárgy <b>tantervi helye</b> (hányadik félév): 1. félév	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): nincs	

### **Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása**

A tantárgy célja, hogy az „Európai társadalompolitikák” előadás anyagát szemináriumi keretek között elmélyítse. A hazai és nemzetközi szakirodalom tanulmányozása, a folyamatok elmélyült elemzése, a társadalompolitikai területek nemzetközi modelljeinek összehasonlítása képezi a szeminárium tárgyát. A szakpolitikák - társadalombiztosítás, egészségpolitika, ifjúságpolitika, oktatáspolitiká, foglalkoztatáspolitiká - összehasonlító elemzése a hallgatók adatgyűjtésére építve hallgatói prezentáció keretében valósul meg.

The aim of the course is to deepen the material of the lecture "European Social Policies" within a seminar framework. Studying domestic and international literature, deep analysis of processes, and comparison of international models of social policy areas are the subject of the seminar. A comparative analysis of policies - social security, health policy, youth policy, education policy and employment policy - is based on students' data collection and is presented in a student presentation.

A **2-5** legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Castel, R. (1998): *A szociális kérdés alakváltozásai* A Szociálpolitikai Értesítő Könyvtára, Max Weber Alapítvány, Wesley Zsuzsanna Alapítvány, Kávé Kiadó, Budapest  
Csoba Judit (2017): Gondoskodó állam, aktiváló állam, befektető állam. *socio.hu* (1). 1-26.  
Csoba Judit (2012) (szerk.): *Európai társadalompolitikák*. Debreceni Egyetem, Debrecen  
Esping-Andersen, G. (1990) *The three worlds of welfare capitalism*. Princeton, New Jersey: Princeton University Press.  
Giddens, A.(1999): *A Harmadik út*. Agóra Kiadó, Budapest  
Hemerijck, A. (2013): *Changing Welfare States*. Oxford University Press, Oxford  
Nyilas Mihály (2009): *A jóléti állam a XXI. században*. Hilscher Rezső Szociálpolitikai Egyesület, Budapest  
Szücs Jenő (1981): Vázlat Európa három történeti régiójáról. *Történelmi Szemle* (3), 313-360.  
Vitányi Iván (1986): *Az „Európa-paradigma”*. Magvető Kiadó, Budapest

<sup>5</sup> **Nftv. 108. § 37. tanóra:** a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc.

<sup>6</sup> pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

<sup>7</sup> pl. folyamatos számonkérés, évközi beszámoló

<sup>8</sup> pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése

Azoknak az **előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (tudás, képesség stb., KKK 8. pont) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

Ismeri és érti:

- a társadalmi egyenlőtlenségeket, megismeri az egyenlőtlenségek és a kirekesztés csökkentése érdekében felhasználható szociálpolitikai eszközöket a társadalmi integráció erősítését, a hátrányos helyzetűek integrációját és a társadalmi demokrácia megvalósulását célzó legfontosabb programokat,
- a szociális szolgáltatási rendszert, a közszféra, valamint a magánszféra – ezen belül civil-, egyházi, piaci szféra – rendszereit, átlátja a szociális szervezetek működését és abban a szociális szakemberek szerepeinek, tevékenységének formáit,

a munkaerőpiaci integrációt segítő intézkedéseket és eszközöket, az Európai Unió országaira jellemző munkaerő-piaci folyamatokat

Képes:

- kritikus szemlélettel és reflektív módon megfogalmazni a társadalmi és szociális problémákat, a veszélyeztető tényezőket és a problémakezelés folyamatát,
- megkülönböztetni a vélekedéseket, sztereotípiákat, előítéleteket a bizonyítékokkal alátámasztott társadalmi tényektől, leírásoktól, elemzésektől,
- eligazodni a szociális terület mélyebb összefüggései, valamint a gyakorlat által felvetett konkrét társadalmi problémák és lehetséges megoldási módszerek, modellek között, és képes új szolgáltatások kialakításában közreműködni a megelőzés és a problémakezelés érdekében,
- eligazodni a hazai és nemzetközi intézmények, adatbázisok és rendszerek körében
- felismerni a szolgáltatásokat igénybe vevők autonómiáját tiszteletben tartó proaktív szemléletű, életminőséget szolgáló, javító, konstruktív problémakezelés, valamint a források és a kockázatok elemzésének szükségességét.

Attitűdje:

- Elkötelezett a társadalmi egyenlőség, a demokratikus értékek, a jogállamiság és az európai értékkezősség mellett,
- nyitott a társadalmi változásokra, fogékony az előítéletek ellen küzdő szemléleti alapok adaptálására, következetesen elfogadja a társadalomtudományi gondolkodás sokszínűségét, és hitelesen képviseli szűkebb és tágabb környezetében ennek szemléleti alapjait.

**Tantárgy felelőse** (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Csoba Judit egyetemi tanár PhD

**Tantárgy oktatásába bevont oktató(k)**, ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat)

# TANTÁRGYLEÍRÁS

<b>A tantárgy címe: Kortárs társadalomelméletek I.</b>
<b>A tantárgy kódja: BTSZ102MA</b>
<b>A szak megnevezése (N/L): Szociálpolitika MA (nappali)</b>

## **Témakörök, tematikák, tételek és kötelező olvasmányok**

### **1, Globalizáció: a fogalom. Giddens, Held, McGrew**

Giddens: Elszabadult világ – Hogyan alakítja át életünket a globalizáció? Perfekt Kiadó, 2000

### **2, Kulturális globalizáció**

Berger, Peter: A globális kultúra négy arca. 2000 (Kétezer) 1998/7-8

Kovács János Mátyás (szerk.): A zárva várt Nyugat. Kulturális globalizáció Magyarországon. 2000/Sík Kiadó, 2002, ebből: 13-36, 436-507, 263-288 old.

A digitális jövő térképe. A magyar társadalom és az internet <http://mek.oszk.hu/> ebből : 13-44 old.

### **3, A globalizáció társadalomszervező hatása, Beck, Bauman, Alvater - Mahnkopf**

Bauman, Zygmunt: Globalizáció : a társadalmi következmények / Zygmunt Bauman ; [ford. Fábíán György] [Szeged] : Szukits, cop. 2002 A részek a következők: 1- Idő és osztály  
4- Turisták és csavargók

Szabó Miklós: Elmar Altvater – Birgit Mahnkopf: A globalizáció határai. Eszmélet, 1996/33

### **4, A gazdasági globalizáció**

Földes György – Inotai András (szerk.): A globalizáció kihívásai és Magyarország. Napvilág Kiadó, 2001 ebből az Inotai tanulmány

Szalai Erzsébet: Posztoszocializmus és globalizáció Magyarországon. Politikatudományi Szemle 2001/1-2. (a)

### **5, Mcdonaldizáció**

George Ritzer: A társadalom mcdonaldizációja, Replika, 27 szám vagy itt: <http://www.replika.hu/archivum/27>

### **6, Tradícióvesztés előadás**

### **7, Az élménytársadalom**

Shultze, Gerhard, 2000. Élménytársadalom. Szofi, 1–2. sz., 135–157

## **8, A milióelmélet**

Hradil, Stefan: Régi fogalmak és új struktúrák. Milió, szubkultúra és életstílus a 80-as években. In: Andorka Rudolf, Stefan Hradil és Jules Peschar (szerk.): Társadalmi rétegződés. Aula, Bp., 1994

Csige András– Kovách Imre -Kristóf Luca: Fogyasztói csoportok az ezredforduló Magyarországon. In: Kovách Imre (Szerk.): Társadalmi metszetek. Érdekek és hatalmi viszonyok, individualizáció és egyenlőtlenség a mai Magyarországon, Budapest, Napvilág Kiadó, 2006. 253–293

## **9, A kockázat társadalom elmélete**

Beck, Ulrich: A kockázat-társadalom - Út egy másik modernitásba Századvég Kiadó, 2003, 23 – 299 o.

## **10, Castells: az identitás hatalma – a hálózati társadalom**

Castells, Manuel : Az identitás hatalma, Gondolat 2006, 481-491.

Castells, Manuel : A hálózati társadalom kialakulása, Gondolat 2005, 598-609

## **11, Osztályelméletek, az osztályok „halála”, új osztály elméletek**

KOVÁCH IMRE – KUCZI TIBOR – JÓKUTHY EMESE: AZ OSZTÁLYOK, A TÁRSADALMI STRUKTÚRA ÉS RÉTEGZÖDÉS KUTATÁSÁNAK ÁLLAPOTÁRÓL ÉS MEGÚJÍTÁSÁNAK SZÜKSÉGESSÉGÉRŐL in: KOVÁCH Imre (Szerk.): Társadalmi metszetek. Érdekek és hatalmi viszonyok, individualizáció és egyenlőtlenség a mai Magyarországon, Budapest, Napvilág Kiadó, 2006. 19-39

Kovách Imre, Hajdu Gábor, Gerő Márton, Kristóf Luca, Szabó Andrea: A magyar társadalom integrációs és rétegződésmodelljei, SZOCIOLÓGIAI SZEMLE 26:(3) pp. 4-27. (2016)

Sik E. – Huszár Á. (2017) Rétegződés, szegmentáció, prekariátus. In Kovách I. (szerk.) Társadalmi integráció. Az egyenlőtlenségek, az együttműködés, az újraelosztás és a hatalom szerkezete a magyar társadalomban. MTA Társadalomtudományi Kutatóközpont – Belvedere Meridionale pp 239-264

Kovách Imre – Kristóf Luca – Szabó Andrea Társadalmi integráció és társadalmi rétegződés, In Kovách I. (szerk.) Társadalmi integráció. Az egyenlőtlenségek, az együttműködés, az újraelosztás és a hatalom szerkezete a magyar társadalomban. MTA Társadalomtudományi Kutatóközpont – Belvedere Meridionale pp 217 -238

<b>Tantárgy neve: Politikai szocializáció és identitáselméletek</b>	<b>Kreditértéke: 4</b>
A tantárgy besorolása: <b>kötelező</b>	
<b>A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”<sup>12</sup>:</b> elmélet 100%(kredit%)	
A <b>tanóra típusa:</b> <u>ea.</u> / szem. / gyak. / konz. és <b>óraszám:</b> 30 az adott <b>félévben</b> Az adott ismeret átadásában alkalmazandó <b>további (sajátos) módok, jellemzők(ha vannak):</b> -	
A <b>számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb):</b> Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó <b>további (sajátos) módok (ha vannak):</b> zárthelyi dolgozat	
A tantárgy <b>tantervi helye</b> (hányadik félév): 1.	
Előtanulmányi feltételek <i>(ha vannak):</i> -	
<b>Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása</b>	
<p>A “Szociológiai és szociálpszichológiai-identitáselméletek” kurzus során a hallgatók megismerkednek az identitás fogalmi változásaival, valamint a társadalmi és a személyes identitás különbségeivel és összefüggéseivel. A társadalmi kategóriák szerepét vizsgálva eljutunk a tényleges és a képletes társadalmi identitásig. Az identitás olyan változataival is foglalkozunk, mint a nemzeti- a vallásos- vagy a kulturális identitás. Az identitás elméletek mellett a kurzus célja a politikai szocializáció elméletek és a hazai és nemzetközi politikai szocializáció/identitás kutatási eredményeinek bemutatása.</p> <p>Témakörök</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Az identitás fogalma és különböző értelmezései</li> <li>2. Identitás és modernizáció</li> <li>3. Társadalmi és én identitás, társadalmi azonosságtudat</li> <li>4. Identitás elméletek (Goffman, Krapmann)</li> <li>5. A politikai szocializáció fogalma</li> <li>6. A politikai szocializáció rendszerszintű modelljei</li> <li>7. A politikai szocializáció társadalomtörténeti sajátosságai Magyarországon</li> <li>8. Politikai szocializáció és kollektív identitások</li> <li>9. A politikai szocializáció empirikus kutatása</li> </ol> <p>In the 'Political socialization-identity theories' the students get acquainted with the conceptual changes of identity, as well as with the differences and interrelations between social and personal identities. Through the examination of the role of the social categories, we will come to the actual and symbolic social identity. Versions of identity, such as the national, the religious or the cultural identity, are as well dealt with. Beside identity theories, the aim of the course is the presentation of the political socialization theories and of the research results of the domestic and international political socialization/identity. Application of statistical trials and simple statistics processes, the logics of latent models is also dealt with.</p>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Szabó Ildikó: Nemzet és szocializáció. A politika szerepe az identitások formálódásában Magyarországon 1867 – 2006. Budapest: L'Harmattan, 2009.</li> </ul>	

Kötelező irodalom:

- Szabó Ildikó: Nemzet és szocializáció. A politika szerepe az identitások formálódásában Magyarországon 1867 – 2006. Budapest: L'Harmattan, 2009.
- Schöpflin György (2004): Az identitás dilemmái. Attraktor, Máriabesnyő-Gödöllő.

Ajánlott irodalom:

- Annick Percheron (1999): Szocializáció és politikai szocializáció. In: Szabó Ildikó - Csákó Mihály (szerk.) A politikai szocializáció. Válogatás a francia nyelvterület szakirodalmából. Új Mandátum, Bp. 9-17 old.
- Stumpf István (1994) Politikai szocializáció: régi dilemmák, új kihívások. Politikatudományi Szemle, 2. szám, 197 - 213 old.

Azoknak az **előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek**(*tudás, képesség stb., KKK 7. pont*) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a.) tudása

- Magas szinten ismeri, érti és értelmezi a fontos szociológiai és társadalomtudományi összefüggéseket.
- Elmélyült ismeretekkel rendelkezik szűkebb szakterületének minden fontosabb szegmenséről, érti a szociológiában meghatározó folyamatokat.
- Ismeri és érti a szociológiával szoros kapcsolatban lévő társtudományok fogalmi rendszereit, lényegi összefüggéseit és főbb irányzatait.

b.) képességei

- Képes az újszerű szociológiai ismeretek megszerzésére, innovatív feladatok elvégzésére, érvelni tud azok fontossága mellett.
- Képes a magyar és idegen nyelven közzétett kutatási eredmények saját szakterületen történő alkalmazására.

c) attitűdje

- Tudatosan törekszik a tudományos értelemben vett objektivitásra.
- Törekszik a globális és helyi viszonyok komplex megértésére, azok egymásra tekintettel történő kezelésére.

d.) autonómiája és felelőssége

- Személyes felelősséggel tartozik a szociológus mesterség szakmai és etikai szabályainak betartásáért, a szociológus szakma integritásának megőrzéséért..

**Tantárgy felelőse** (*név, beosztás, tud. fokozat*): **Dr. Murányi István, oktató, egyetemi docens**

**Tantárgy oktatásába bevont oktató(k)**, ha van(nak)(*név, beosztás, tud. fokozat*):

**Dr. Murányi István, oktató, egyetemi docens**



<b>(1.) Tantárgy neve: Társadalomismeret I.</b>	<b>Kreditértéke: 3</b>
A tantárgy <b>besorolása: kötelező</b>	
<b>A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”<sup>13</sup>: .....</b> (kredit%)	
A <b>tanóra</b> <sup>9</sup> <b>típusa: gyakorlat és óraszám: 2 az adott félévben,</b> (ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a <b>nyelve: .....</b> ) Az adott ismeret átadásában alkalmazandó <b>további (sajátos) módok, jellemzők</b> <sup>10</sup> (ha vannak): .....	
A <b>számonkérés</b> módja (koll. / gyj. / <b>egyéb</b> <sup>11</sup> ): koll. Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó <b>további (sajátos) módok</b> <sup>12</sup> :	
A tantárgy <b>tantervi helye</b> (hányadik félév): <b>1.</b>	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): nincs	
<b>Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása</b>	
A tantárgy célja, hogy megismertesse a hallgatókkal a magyar társadalom leírásának fogalomkészletét, változásának fontosabb folyamatait a rendszerváltás előtt és után, hogy mélyebben legyenek képesek értelmezni a munkájuk során kezelendő társadalmi problémákat, azok létrejöttét és hatásait. A vizsgált területek magukban foglalják: munkaerőpiaci-foglalkozási társadalomszerkezet változását, a jövedelmi egyenlőtlenségek meghatározóit, fogyasztás- és életstílus-csoportokat, a területi egyenlőtlenségek dimenzióit, az iskolarendszer változását, az érdekérvényesítés intézményrendszerének átalakulását és a politikai részvétel változásait, az előítéletesség és kisebbségek helyzetét, a médiafogyasztás és individualizáció kérdését, a fiatalok helyzetét..	
A <b>2-5</b> legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	
Kovách Imre (szerk.): Társadalmi metszetek: hatalom, érdek, individualizáció és egyenlőtlenség a mai Magyarországon. Budapest: Napvilág, 2006.	
Kovách Imre: A vidék az ezredfordulón: a jelenkori magyar vidéki társadalom szerkezeti és hatalmi változásai. Budapest: Argumentum, 2012.	
Valuch Tibor: A jelenkori magyar társadalom. Budapest: Osiris, 2015.	
Valuch Tibor: Magyarország társadalomtörténete a XX. század második felében. Budapest: Osiris, 2001.	
Társadalmi riport sorozat (1990-2016). Tárki. ISSN 1216-6561	
Azoknak az <b>előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek</b> (tudás, képesség stb., KKK 8. pont) a felsorolása, <b>amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul</b>	
<b>a) tudása</b> - Magas szinten ismeri, érti és értelmezi a legfontosabb társadalomtudományi összefüggéseket. - Ismeri és érti a szociálpolitika elméletét megalapozó társtudományok, a szociológia, a jóléti	

<sup>9</sup> **Nftv. 108. § 37. tanóra:** a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc.

<sup>10</sup> pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

<sup>11</sup> pl. folyamatos számonkérés, évközi beszámoló

<sup>12</sup> pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése

közgazdaságtan, az állam- és jogtudomány, a politikatudomány fogalmi rendszereit, lényegi összefüggéseit és főbb gondolkodási irányzatait.

-Elmélyült ismeretekkel rendelkezik a társudományoknak azokkal a részterületein, melyek szükségesek a szociálpolitika műveléséhez.

-Ismeri és érti a hazai, európai és globális társadalmi problémákat, ismeretei birtokában képes értelmezni a társadalmi problémák létrejöttét, hatásait, értelmezését, kezelését befolyásoló tényezőket.

-Ismeretei kiterjednek különösen azoknak a tényezőknél a szerepére, amelyek gátolják fontos szükségletek kielégítését, az erőforrások méltányos és funkcionális elosztását.

**b) képességei**

-Ismeretei birtokában képes a társadalmi folyamatok, különösen a társadalmi szükségletek, problémák és kockázatok tudományos igényű és interdiszciplináris elemzésére.

-Képes azoknak a tényezőknél az elemzésére, amelyek a szociálpolitikára hatást gyakorolhatnak.

-A társadalom- és szociálpolitika területén képes a hazai és külföldi tudományos és szakmai források feltárására, feldolgozására és szakmai munkája során a leszűrt következtetések gyakorlati alkalmazására.

**Tantárgy felelőse** (név, beosztás, tud. fokozat): .....

**Tantárgy oktatásába bevont oktató(k)**, ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat):

.....

(1.) <b>Tantárgy neve: Társadalomismeret II.</b>	<b>Kreditértéke: 3</b>
A tantárgy <b>besorolása: kötelező</b>	
<b>A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”<sup>13</sup>: .....</b> (kredit%)	
A <b>tanóra</b> <sup>13</sup> <b>típusa:</b> gyakorlat és <b>óraszám:</b> <b>2</b> az adott <b>félévben</b> , (ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a <b>nyelve:</b> .....) Az adott ismeret átadásában alkalmazandó <b>további (sajátos) módok, jellemzők</b> <sup>14</sup> (ha vannak): .....	
A <b>számonkérés</b> módja (koll. / gyj. / <b>egyéb</b> <sup>15</sup> ): koll. Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó <b>további (sajátos) módok</b> <sup>16</sup> :	
A tantárgy <b>tantervi helye</b> (hányadik félév): <b>2.</b>	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): nincs	
<b>Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása</b>	
A tantárgy célja, hogy megismertesse a hallgatókkal a magyar társadalom leírásának fogalomkészletét, változásának fontosabb folyamatait a rendszerváltás előtt és után, hogy mélyebben legyenek képesek értelmezni a munkájuk során kezelendő társadalmi problémákat, azok létrejöttét és hatásait. A vizsgált területek magukban foglalják: munkaerőpiaci-foglalkozási társadalomszerkezet változását, a jövedelmi egyenlőtlenségek meghatározóit, fogyasztás- és életstílus-csoportokat, a területi egyenlőtlenségek dimenzióit, az iskolarendszer változását, az érdekérvényesítés intézményrendszerének átalakulását és a politikai részvétel változásait, az előítéletesség és kisebbségek helyzetét, a médiafogyasztás és individualizáció kérdését, a fiatalok helyzetét.	
A <b>2-5</b> legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	
Kovách Imre (szerk.): Társadalmi metszetek: hatalom, érdek, individualizáció és egyenlőtlenség a mai Magyarországon. Budapest: Napvilág, 2006.	
Kovách Imre: A vidék az ezredfordulón: a jelenkori magyar vidéki társadalom szerkezeti és hatalmi változásai. Budapest: Argumentum, 2012.	
Valuch Tibor: A jelenkori magyar társadalom. Budapest: Osiris, 2015.	
Valuch Tibor: Magyarország társadalomtörténete a XX. század második felében. Budapest: Osiris, 2001.	
Társadalmi riport sorozat (1990-2016). Tárki. ISSN 1216-6561	
Azoknak az <b>előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek</b> (tudás, képesség stb., <i>KKK 8. pont</i> ) a felsorolása, <b>amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul</b>	
<b>a) tudása</b> - Magas szinten ismeri, érti és értelmezi a legfontosabb társadalomtudományi összefüggéseket. - Ismeri és érti a szociálpolitika elméletét megalapozó társtudományok, a szociológia, a jóléti közgazdaságtan, az állam- és jogtudomány, a politikatudomány fogalmi rendszereit, lényegi	

<sup>13</sup> **Nftv. 108. § 37. tanóra:** a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc.

<sup>14</sup> pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

<sup>15</sup> pl. folyamatos számonkérés, évközi beszámoló

<sup>16</sup> pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése

összefüggéseit és főbb gondolkodási irányzatait.

-Elmélyült ismeretekkel rendelkezik a társtudományoknak azokkal a részterületein, melyek szükségesek a szociálpolitika műveléséhez.

-Ismeri és érti a hazai, európai és globális társadalmi problémákat, ismeretei birtokában képes értelmezni a társadalmi problémák létrejöttét, hatásait, értelmezését, kezelését befolyásoló tényezőket.

-Ismeretei kiterjednek különösen azoknak a tényezőknek a szerepére, amelyek gátolják fontos szükségletek kielégítését, az erőforrások méltányos és funkcionális elosztását.

**b) képességei**

-Ismeretei birtokában képes a társadalmi folyamatok, különösen a társadalmi szükségletek, problémák és kockázatok tudományos igényű és interdiszciplináris elemzésére.

-Képes azoknak a tényezőknek az elemzésére, amelyek a szociálpolitikára hatást gyakorolhatnak.

-A társadalom- és szociálpolitika területén képes a hazai és külföldi tudományos és szakmai források feltárására, feldolgozására és szakmai munkája során a leszűrt következtetések gyakorlati alkalmazására.

**Tantárgy felelőse** (név, beosztás, tud. fokozat): .....

**Tantárgy oktatásába bevont oktató(k)**, ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat):

.....

(1.) <b>Tantárgy neve: Közpolitikák I.-II. / Public Policies I. – II.</b>	<b>Kreditértéke: 3 + 3</b>
A tantárgy <b>besorolása: kötelező</b>	
A tantárgy <b>elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”</b> <sup>13</sup> : ..... (kredit%)	
A <b>tanóra</b> <sup>17</sup> <b>típusa:</b> előadás + szeminárium és <b>óraszám:</b> 2 + 2 az adott félévben, (ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a <b>nyelve:</b> .....) Az adott ismeret átadásában alkalmazandó <b>további (sajátos) módok, jellemzők</b> <sup>18</sup> : <b>önálló és csoportos ismeretfeldolgozás, vita és egyeztetés</b>	
A <b>számonkérés</b> módja (kollokvium + gyakorlati jegy) Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó <b>további (sajátos) módok</b> <sup>19</sup> : <b>esszé, közpolitikai elemzés és szakpolitikai javaslat kidolgozása</b>	
A tantárgy <b>tantervi helye</b> (hányadik félév): <b>2</b>	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): .....	
<b>Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása</b>	
<p>A korábban tanult szociálpolitikai kurzusok alapvetően az állam redisztribúciós eszközeinek a társadalom jólétére gyakorolt hatásaival foglalkoztak. A közpolitikai tárgy az állam és a társadalom viszonyát ehhez képest kitérít. Egyrészt az állam eszközeit az újraelosztásnál tágabban értelmezi, és vizsgálja a privát szereplők jogi szabályozásának és kényszerítésének lehetőségeit, kommunikatív magatartások és kampányok hatását, privát szereplőkkel való kooperációk lehetőségét is. Másrészt, az állam és a társadalom viszonyát nem „egyirányú utcának”, hanem kétoldalú, kölcsönös viszonyként feltételezi, amelyben a társadalom különféle csatornákon (nyilvánosság, lobbizás, protest, stb.) hat a szakpolitikák alakulására. Harmadrészt, bár a „jó szociálpolitikák” a közjót, a „legtöbb ember legnagyobb hasznára” elvet követik – még ez sem teljesülhet úgy, hogy az intézkedésekből mindenkinek csak előnye származzon. Ezért, a közpolitikai elemzéseknek ki kell térniük arra, hogy „ki fizeti meg az intézkedések árát”, hogy milyen gazdasági, társadalmi és érdekcsoportok közötti konfliktusok alakítják a jóléti közpolitikákat.</p> <p>A kurzus elméleti része előadás formájában tárgyalja a közpolitikai megközelítés sajátosságait, a gyakorlatok során a hallgatókkal előre egyeztetett, aktuális témakörökben „frakciókat alakítva”, az előzetes felkészülés során nyert szempontokat ütköztetjük, megvitatjuk, tisztázzuk az érdek- és értékek különbségeit, és közösen keressük azok feloldásának megvalósítható lehetőségeit.</p> <p><i>Lessons learnt earlier on social policy discussed basically social impacts of redistributive means that applied by states. The course on public policy expands how state and society relate each other. Firstly, over the material (fiscal) redistribution it expands tools that is applied by states to influence social welfare, by taking into account regulation and legal commitments of private agents; political campaign and communicative gestures of politicians; business or other co-operation with non-governmental organizations, etc. Secondly, the relation of the state and society is not a “one way street”, rather it is bilateral: society my influence state and politics via different channels: media and public life, lobbying, protest actions, etc.. Thirdly, meanwhile good societal policies aim at the “most benefit for the most persons” – that principle usually cannot be fulfilled, as everyone would enjoy benefits as a consequence of any government action. This reality highlights the importance to the fact, that who pays the price for the advantages of others, what kind of economic, social or political</i></p>	

<sup>17</sup> Nftv. 108. § 37. *tanóra*: a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc.

<sup>18</sup> pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

<sup>19</sup> pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése

*conflicts among which interest-groups, communities with different religions or political values and views would contribute to formulate public policies.*

*The theoretical parts of the course on public policy insights and methods of analyses will be presented as talks. Seminars will be organized in group-session, where students will formulate different fractions, representing different political visions, interests and value-sets on public policy issues decided together and earlier with the students. In the seminars we will clarify, confront and debate the policy options represented by different "fractions of students", later we abolish the borderlines among fractions, and try to analyze the debate and the presented arguments and performances, also try to find "good solution" in favor of solving the issue on an optimal productive and feasible way.*

A 2-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Krémer Balázs (szerk.): Közpolitika, Debreceni Egyetem, 2012,

Krémer Balázs: Bevezetés a szociálpolitikába, Napvilág Kiadó, 2009. IV. fejezet

Krémer Balázs, Bói Krisztina, Kurucz Erika, Mód Péter, Nagy Zita Éva, Ottucsák Melinda A., Pál Zsolt:

Társadalmpolitikai beavatkozások hatásvizsgálatainak elméleti lehetőségei és gyakorlati módszerei, NCSSZI, 2011, interneten: [http://www.ncsszi.hu/download.php?file\\_id=1907](http://www.ncsszi.hu/download.php?file_id=1907)

Európai Bizottság: Tanulmány a közpolitikában a társadalmi befogadással és szociális védelemmel kapcsolatos szempontok érvényesítésének eszközeként alkalmazott társadalmi hatáselemzésről az EU tagállamaiban, Esély 2011/1 interneten: [http://www.esely.org/kiadvanyok/2011\\_1/07befogadas.indd.pdf](http://www.esely.org/kiadvanyok/2011_1/07befogadas.indd.pdf)

Jenei György: A közpolitika és a közigazgatástudományok,

[http://www.ajk.elte.hu/file/14\\_JeneyGyorgy-Kozpolitika.pdf](http://www.ajk.elte.hu/file/14_JeneyGyorgy-Kozpolitika.pdf)

Azoknak az **előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (tudás, képesség stb., KKK 8. pont) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

#### a) tudása

Elmélyült ismeretekkel rendelkezik a szociálpolitika minden fontosabb szegmenséről, érti az annak működését meghatározó folyamatokat, ezek közé tartoznak különösen a szociálpolitika korszerű elméletei, felfogásmódjai, a történeti és jelenkori modelljei, a hazai és nemzetközi szociálpolitikai rendszerek felépítését és működését befolyásoló ideológiai, gazdasági, politikai tényezők, a szociális biztonság és a szociális védelem intézmény- és ellátórendszerei, továbbá az azok felépítését és működését befolyásoló elméleti, módszertani és más tényezők.

Birtokában van a szociálpolitikai szakmai munkában közvetlenül alkalmazható módszertani tudástartalmaknak, különösen a szociálpolitikai kutatás és elemzés, a szociálpolitikai tervezés és politikaalkotás, szociális közszolgáltatások és intézmények szervezése és vezetése területén.

Ismeretei kiterjednek különösen azoknak a tényezőknek a szerepére, amelyek gátolják fontos szükségletek kielégítését, az erőforrások méltányos és funkcionális elosztását.

Ismeretei birtokában eligazodik a társadalmi döntéshozatali mechanizmus működési módjában és hatásaiban, továbbá képes értelmezni az érdekköztetés és az érdekérvényesítés szociálpolitikában jelentőséggel bíró fajtáit és alkalmazásuk módját.

Ismeri és érti a foglalkoztatást meghatározó tényezőket, a munka világával összefüggő politizálást, igazgatást és közszolgáltatást.

#### b) képességei

Ismeretei birtokában képes a társadalmi folyamatok, különösen a társadalmi szükségletek, problémák és kockázatok tudományos igényű és interdiszciplináris elemzésére.

Képes a szociálpolitika szakmai feladatainak megoldása során az önálló elemzésre, értékelésre és a különböző következtetések szintetizálására.

Képes azoknak a tényezőknek az elemzésére, amelyek a szociálpolitikára hatást gyakorolhatnak.

Képes a szociálpolitikai tevékenység társadalmi, gazdasági hatékonyságának, társadalmi elfogadottságának mérésére.

Képes társadalom- és szociálpolitikai rendszerek, szociális védelmi és ellátórendszerek komplex

elemzésére.

**c) attitűdje**

Tisztában van a szociálpolitika tényalapú, továbbá érdek- illetve értékelkötelezett felfogásmódjaival, ezért reflexív szakemberként kialakítja és képviseli saját nézőpontját.

Felismeri a társadalomtudományok, különösen pedig a szociálpolitika-tudomány nyitottságát és sokszínűségét korlátozni igyekvő törekvéseket, és képviseli tudományterületét.

Felismeri a szociálpolitika művelése szempontjából releváns társadalmi értékeket, és a társadalmi igazságosságot és esélyegyenlőséget középpontba helyezve képviseli ezeket.

Felismeri a szociális védelem és biztonság intézményrendszerét torzító politikai, bürokratikus, jogi, gyakorlati törekvéseket, és képviseli szakmai meggyőződését.

**d) autonómiája és felelőssége**

Szakmai tevékenysége során önállóan és felelősségteljesen vesz részt a szociális szakpolitika alakításában.

A hazai és nemzetközi szakmai folyamatok ismeretében képes szakmai állásfoglalás kialakítására és képviseletére.

Elkötelezett szociálpolitikus szakemberként önállóan és felelősségteljesen vesz részt a szociálpolitikai rendszerek korszerűsítésében és továbbfejlesztésében.

Legjobb tudása szerint, elkötelezetten szolgálja a szociálpolitika által képviselt társadalmi és szakmai érdekeket.

**Tantárgy felelőse** Krémer Balázs habil. egy. docens, kandidátus

**Tantárgy oktatásába bevont oktató(k)**, ha van(nak) *(név, beosztás, tud. fokozat)*:

.....

(1.) <b>Tantárgy</b> neve: Fejlesztési stratégiák és szociális projektek.	<b>Kreditértéke:</b> 3
A tantárgy <b>besorolása:</b> kötelező	
<b>A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”<sup>13</sup>:</b> ..... (kredit%)	
A <b>tanóra</b> <sup>20</sup> típusa: ea. / <b>szem.</b> / gyak. / konz. és <b>óraszám</b> a: heti <b>2</b> az adott félévben, (ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a <b>nyelve:</b> .....) Az adott ismeret átadásában alkalmazandó <b>további (sajátos) módok, jellemzők</b> <sup>21</sup> (ha vannak): .....	
A <b>számonkérés</b> módja (koll. / <b>gyj.</b> / egyéb <sup>22</sup> ): kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó <b>további (sajátos) módok</b> <sup>23</sup> (ha vannak): .....	
A tantárgy <b>tantervi helye</b> (hányadik félév): 2. félév	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): nincs	
<b>Tantárgy-leírás:</b> az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
<p>A tantárgy célja a társadalmi innovációk fejlesztési kereteinek, általános céljainak, stratégiai rendszereinek elemzése, a stratégiai gondolkodás képességének fejlesztése. A programban bemutatásra kerülnek a lokális és globális tervezési és fejlesztési rendszerek módszertani és intézményi keretei, jellemző példái. A program része a hazai szociális innovációk néhány aktuális programjának elemzése, s egy szabadon választható terület fejlesztési tervének elkészítése.</p> <p>The aim of the course is to analyze the framework, general goals and strategic systems of social innovation development and to develop the ability of strategic thinking of the students. The program presents the methodological and institutional framework of local and global planning and development systems and typical examples. Further goal of the program is the analysis of some of the current programs of domestic social development and the preparation of a development plan for an optional area.</p>	
A <b>2-5</b> legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	
<p><i>Az ágazati stratégiaalkotás folyamata, valamint az egyes ágazati vezetői információs rendszerek bevezetésének tapasztalatai</i></p> <p><a href="https://www.felvi.hu/pub_bin/dload/AVIR/agazati_strat_alkotas_agazati_vir.pdf">https://www.felvi.hu/pub_bin/dload/AVIR/agazati_strat_alkotas_agazati_vir.pdf</a> Csongor Anna – Sziklai István (szerk.) (2012): <i>Fejlesztéspolitika, stratégiai programalkotása szociálpolitikában</i>. ELTE TáTK, Budapest <a href="http://tat.k.elte.hu/file/FEJLESZTESPOLITIKA_STRATEGIAI_P.pdf">http://tat.k.elte.hu/file/FEJLESZTESPOLITIKA_STRATEGIAI_P.pdf</a> Köpeczi-Bócz Tamás (2011): <i>Humánszolgálati stratégiaalkotás</i>. Corvinus Egyetem, Budapest <a href="http://www.tankonyvtar.hu/en/tartalom/tamop412A/2010-0003_13_Humanszolgálati_strategia/13_humanszolgálati_strategia.pdf">http://www.tankonyvtar.hu/en/tartalom/tamop412A/2010-0003_13_Humanszolgálati_strategia/13_humanszolgálati_strategia.pdf</a> Péti, M. et al. (2014): A 2014-2020-as európai uniós finanszírozású programidőszak tervezési folyamatairól. Falu Város Régió (1), 25-28.</p>	
Azoknak az <b>előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek</b> (tudás, képesség stb., KKK 8. pont) a felsorolása, <b>amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul</b>	
Ismeri és érti:	

<sup>20</sup> **Nftv. 108. § 37. tanóra:** a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc.

<sup>21</sup> pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

<sup>22</sup> pl. folyamatos számonkérés, évközi beszámoló

<sup>23</sup> pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése



- a társadalmi egyenlőtlenségeket, megismeri az egyenlőtlenségek és a kirekesztés csökkentése érdekében felhasználható szociálpolitikai eszközöket a társadalmi integráció erősítését, a hátrányos helyzetűek integrációját és a társadalmi demokrácia megvalósulását célzó legfontosabb programokat,
- a szociális szolgáltatási rendszert, a közszféra, valamint a magánszféra – ezen belül civil-, egyházi, piaci sféra – rendszereit, átlátja a szociális szervezetek működését és abban a szociális szakemberek szerepeinek, tevékenységének formáit,
- a munka világának változásait és ennek társadalmi, gazdasági összefüggéseit, a társadalmi hátrányok munkaerő-piaci gyökereit
- a foglalkoztatást meghatározó tényezőket, a munka világával összefüggő politizálást, igazgatást és közszolgáltatást.
- a munkaerő-piaci folyamatokat és a foglalkoztatáspolitikát befolyásoló eszközrendszert.

Képes:

- a szociális ellátásra irányuló rendszerek komplex elemzésére a területfejlesztési politikák és eszközök, vidékfejlesztés, humán erőforrás fejlesztés, regionális, kistérségi és települési szociálpolitika működése területén.
- Módszertani ismeretei birtokában képes a szociálpolitika körében szakpolitika-elemzés, értékelő kutatás, illetve más értékelő módszer alkalmazására.
- képes szakpolitikai tervezetek kidolgozására, projektmunkára, érdekképviselési tevékenységre, illetve közigazgatási és szolgáltató szervezetek keretében végzett munkára
- kritikus szemlélettel és reflektív módon megfogalmazni a társadalmi és szociális problémákat, a veszélyeztető tényezőket és a problémakezelés folyamatát,
- eligazodni a szociális terület mélyebb összefüggései, valamint a gyakorlat által felvetett konkrét társadalmi problémák és lehetséges megoldási módszerek, modellek között, és képes új szolgáltatások kialakításában közreműködni a megelőzés és a problémakezelés érdekében,

Attitűdje:

- Elkötelezett a társadalmi egyenlőség, a demokratikus értékek, a jogállamiság és az európai értékkezősség mellett,
- nyitott a társadalmi változásokra, fogékony az előítéletek ellen küzdő szemléleti alapok adaptálására, következetesen elfogadja a társadalomtudományi gondolkodás sokszínűségét, és hitelesen képviseli szűkebb és tágabb környezetében ennek szemléleti alapjait.

**Tantárgy felelőse** (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Csoba Judit egyetemi tanár PhD

**Tantárgy oktatásába bevont oktató(k)**, ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat)

# TANTÁRGYLEÍRÁS

<b>A tantárgy címe: Szociális igazgatás I-II.</b>
<b>A tantárgy kódja: BTSZ109MA , BTSZ110MA</b>
<b>A szak megnevezése (N/L): Szociálpolitika MA (nappali)</b>

## **A tantárgyi oktatás célja:**

A félév során a korábban tanult törvényi ismeretek felelevenítése mellett a két nagy humán ágazat kapcsolódó végrehajtási rendeleteinek a megismerése, a részletszabályok alkalmazásának gyakorlati kérdéseinek az áttekintése.

Lehetőség szerint hivatali látogatások során az eljárások a tényleges adminisztrációs folyamatok és alkalmazott nyomtatványok, informatikai rendszerek megismerése.

A témakörök feldolgozása a hallgatók által választott témában kiselőadás formájában történik.

## **Témakörök:**

1. A jogszabályváltozások áttekintése
2. Az aktív korúak ellátásai
3. Az ápolási díj
4. A közgyógyellátás
5. A települési támogatás
6. A szociális szolgáltatások igénybevételi eljárása
7. A szociális szolgáltatások, intézmények alapidokumentumai és azok tartalma (szakmai program, szervezeti és működési szabályzat, házirend, szolgáltatói nyilvántartásba bejegyzés)
8. A szolgáltatásokra és ellátottakra vonatkozó nyilvántartások
9. A házi segítségnyújtás szakmai szabályai és adminisztrációja
10. A bentlakásos intézményekre vonatkozó részletszabályok
11. Az intézményi és a személyi térítési díj megállapításának és számolásának szabályai
12. A támogatott lakhatás speciális megoldásai
13. A hajléktalan ellátó rendszer és különös szabályai
14. A nappali ellátások
15. A szociális foglalkoztatás új szabályai
16. A nevelőszülői rendszer felépítése, működési elvei, feladatai

## **Jogszabályok:**

1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról (Szt.)

1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról (Gytv.)  
és a végrehajtási rendeleteik

<b>Tantárgy neve:</b> Szociális tervezés és intézménymenedzsment I.	<b>Kreditértéke:</b> 3
A tantárgy <b>besorolása:</b> kötelező	
<b>A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”<sup>13</sup>:</b> ..... (kredit%)	
A <b>tanóra</b> <sup>24</sup> <b>típusa:</b> <u>ea.</u> / szem. / gyak. / konz. és <b>óraszám:</b> heti 2 óra az adott <b>félévben</b> , (ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a <b>nyelve:</b> .....) Az adott ismeret átadásában alkalmazandó <b>további (sajátos) módok, jellemzők</b> <sup>25</sup> (ha vannak): .....	
A <b>számonkérés</b> módja ( <u>koll.</u> / gyj. / <b>egyéb</b> <sup>26</sup> ): kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó <b>további (sajátos) módok</b> <sup>27</sup> (ha vannak): .....	
A tantárgy <b>tantervi helye</b> (hányadik félév): 3. félév	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): nincs	
<b>Tantárgy-leírás:</b> az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
<p>A Szociális tervezés és intézménymenedzsment tantárgy keretében a hallgató a két félév során megismeri a stratégiai tervezés elméleti és gyakorlati alapjait. A tantárgy bemutatja a stratégiai elemzés módszereit, a stratégiai terv készítését, a partnerség szerepét, a hálózatok és együttműködések feltételeit illetve folyamatait a szociális munkában. A tantárgy célja a szociális ellátások makrogazdasági környezetének megismertetése, a helyi tervezés szintjeinek bemutatása. Az intézménymenedzsment rész foglalkozik a vezetői szerepekkel és vezetői feladatokkal, a vezetési stílussal, a szervezeti kultúrával, és a motivációval.</p> <p>Within the scope of the <i>Social Planning and Institution Management</i> course the students become familiar with the theoretical and practical basics of Strategic Planning during two semesters. The course presents the methods of strategic analysis, strategic planning, the role of partnerships, the criteria and process of the networks and co-operations in the social work. The objective of the course is to provide information on the macroeconomic environment of social care, and to present the stages of local planning. The Institution Management part deals with the managerial roles and managerial tasks, the managing styles, organisational culture and motivation.</p>	
A <b>2-5</b> legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, esetleg oldalak), ISBN)	
<p>König Éva (Szerk.) (2011): Stratégiai tervezés a szociális munkában. Szocio-Téka, Debreceni Egyetem Szociológia és Szociálpolitika Tanszék, Debrecen, ISBN 978-963-473-454-3 Letölthető: <a href="http://mek.oszk.hu/11900/11952/11952.pdf">http://mek.oszk.hu/11900/11952/11952.pdf</a></p> <p>Dobák Miklós – Antal Zsuzsanna (2016): Vezetés és szervezés. Akadémiai Kiadó, Budapest ISBN: 9789630594479</p> <p>Balaton Károly – Tari Ernő (2014): Stratégiai és üzleti tervezés. Stratégia, tervezés, módszerek. Akadémiai Kiadó, Budapest, ISBN: 9789630594738</p>	

<sup>24</sup> **Nftv. 108. § 37.** *tanóra:* a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc.

<sup>25</sup> pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

<sup>26</sup> pl. folyamatos számonkérés, évközi beszámoló

<sup>27</sup> pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése

Blahó András – Czakó Erzsébet – Poór József (Szerk.) (2015): Nemzetközi menedzsment. Akadémiai Kiadó, Budapest, ISBN: 9789630595360

John Storey – Graeme Salaman (2010): Vezetői dilemmák. Akadémiai Kiadó, Budapest ISBN: 9789630589413

Azoknak az **előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (*tudás, képesség stb., KKK 8. pont*) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

A stratégiai elemzés módszerének elsajátítása a szociális munkában.  
A vezetői funkciók képességének megismerése.  
A stratégiai gondolkodás képességének elsajátítása.  
Konfliktuskezelés.

**Tantárgy felelőse** (*név, beosztás, tud. fokozat*): Dr. Mohácsi Márta adjunktus PhD

**Tantárgy oktatásába bevont oktató(k)**, ha van(nak) (*név, beosztás, tud. fokozat*):

<b>Tantárgy neve:</b> Szociális tervezés és intézménymenedzsment II.	<b>Kreditértéke:</b> 3
A tantárgy <b>besorolása:</b> kötelező	
<b>A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”<sup>13</sup>:</b> ..... (kredit%)	
A <b>tanóra</b> <sup>28</sup> <b>típusa:</b> ea. / <u>szem.</u> / gyak. / konz. és <b>óraszám:</b> heti 2 óra az adott <b>félévben</b> , (ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a <b>nyelve:</b> .....) Az adott ismeret átadásában alkalmazandó <b>további (sajátos) módok, jellemzők</b> <sup>29</sup> (ha vannak): .....	
A <b>számonkérés</b> módja (koll. / <u>gyj.</u> / <b>egyéb</b> <sup>30</sup> ): gyakorlati jegy Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó <b>további (sajátos) módok</b> <sup>31</sup> (ha vannak): .....	
A tantárgy <b>tantervi helye</b> (hányadik félév): 3. félév	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): Szociális tervezés és intézménymenedzsment I.	
<b>Tantárgy-leírás:</b> az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
<p>A Szociális tervezés és intézménymenedzsment tantárgy keretében a hallgató a két félév során megismeri a stratégiai tervezés elméleti és gyakorlati alapjait. A tantárgy bemutatja a stratégiai elemzés módszereit, a stratégiai terv készítését, a partnerség szerepét, a hálózatok és együttműködések feltételeit illetve folyamatait a szociális munkában. A tantárgy célja a szociális ellátások makrogazdasági környezetének megismertetése, a helyi tervezés szintjeinek bemutatása. Az intézménymenedzsment rész foglalkozik a vezetői szerepekkel és vezetői feladatokkal, a vezetési stílussal, a szervezeti kultúrával, és a motivációval.</p> <p>Within the scope of the <i>Social Planning and Institution Management</i> course the students become familiar with the theoretical and practical basics of Strategic Planning during two semesters. The course presents the methods of strategic analysis, strategic planning, the role of partnerships, the criteria and process of the networks and co-operations in the social work. The objective of the course is to provide information on the macroeconomic environment of social care, and to present the stages of local planning. The Institution Management part deals with the managerial roles and managerial tasks, the managing styles, organisational culture and motivation.</p>	
A <b>2-5</b> legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	
<p>König Éva (Szerk.) (2011): Stratégiai tervezés a szociális munkában. Szocio-Téka, Debreceni Egyetem Szociológia és Szociálpolitika Tanszék, Debrecen, ISBN 978-963-473-454-3 Letölthető: <a href="http://mek.oszk.hu/11900/11952/11952.pdf">http://mek.oszk.hu/11900/11952/11952.pdf</a></p> <p>Dobák Miklós – Antal Zsuzsanna (2016): Vezetés és szervezés. Akadémiai Kiadó, Budapest ISBN: 9789630594479</p> <p>Balaton Károly – Tari Ernő (2014): Stratégiai és üzleti tervezés. Stratégia, tervezés, módszerek.</p>	

<sup>28</sup> **Nftv. 108. § 37. tanóra:** a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc.

<sup>29</sup> pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

<sup>30</sup> pl. folyamatos számonkérés, évközi beszámoló

<sup>31</sup> pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése

Akadémiai Kiadó, Budapest, ISBN: 9789630594738

Blahó András – Czakó Erzsébet – Poór József (Szerk.) (2015): Nemzetközi menedzsment.  
Akadémiai Kiadó, Budapest, ISBN: 9789630595360

John Storey – Graeme Salaman (2010): Vezetői dilemmák. Akadémiai Kiadó, Budapest  
ISBN: 9789630589413

Azoknak az **előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (*tudás, képesség stb., KKK 8. pont*) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

A stratégiai elemzés módszerének elsajátítása a szociális munkában.  
A vezetői funkciók képességének megismerése.  
A stratégiai gondolkodás képességének elsajátítása.  
Konfliktuskezelés.

**Tantárgy felelőse** (*név, beosztás, tud. fokozat*): Dr. Mohácsi Márta adjunktus PhD

**Tantárgy oktatásába bevont oktató(k)**, ha van(nak) (*név, beosztás, tud. fokozat*):

<b>Tantárgy neve: Alkalmazott társadalomtudományi módszerek I. (kvantitatív)</b>	<b>Kreditértéke: 3</b>
A tantárgy besorolása: <b>kötelező</b>	
<b>A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”<sup>12</sup>:</b> elmélet 70 % (kredit%)	
A <b>tanóra típusa:</b> ea. / szem. / <u>gyak.</u> / konz. és <b>óraszám:</b> 30 az adott félévben Az adott ismeret átadásában alkalmazandó <b>további (sajátos) módok, jellemzők</b> (ha vannak): -	
A <b>számonkérés módja</b> (koll. / <u>gyj.</u> / <b>egyéb</b> ): Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó <b>további (sajátos) módok</b> (ha vannak): zárthelyi dolgozat	
A tantárgy <b>tantervi helye</b> (hányadik félév): 1.	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak):-	
<b>Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása</b>	
<p>Az “Alkalmazott társadalomtudományi kvantitatív módszerek” kurzus célja, hogy a hallgatók résztvevőként is megismerjék a kérdőíves kutatási adatfelvétel lehetőségeit és korlátait. A megfelelő elméleti alapot követően a hallgatók egy konkrét kérdőíves kutatás során (student fieldwork) a gyakorlatban sajátítják el az adatgyűjtés folyamatát (adatfelvétel, terepmunka). Az előkészítő szakaszokra (okosság problémája és valószínűségi elmélete, konceptualizálás, operacionalizálás) építve, a kismintás hallgatói kérdőíves kutatás középpontjában a survey technikával megközelíthető kérdéscsoportok tisztázása, kutatási terv készítése, a kérdőív operacionalizálásának és előkészítésének módszertani követelményei, a mintavétel logikája, valamint az instruktori és kérdezőbiztosi munka technikai eljárásai állnak. A tárgy további célja: a hallgatók legyenek képesek kutatási tervet készíteni és elvégezni az adott problémához megfelelő operacionalizációs és konceptualizációs feladatokat.</p> <p><i>The aim of the course 'Applied social sciences quantitative methods' is that the students get acquainted also as participants with the possibilities and the barriers of the questionnaire research survey. After the appropriate theoretical foundation the students, in the course of a specific questionnaire research (student fieldwork), learn the process of data collection in practice (survey, field work). Building on the preparation phases (the problem of causality and its probability theory, conceptualization, operationalization), the clarification of questioning approachable by survey technique, the preparation of a research plan, the methodology requirements of the operationalization and the preparation of the questionnaire, the logics of sampling and the technical processes of the instructor's and pollster's work are in the centre of the small sample student questionnaire survey. A further aim of this course is that the students learn to make a research plan and to complete the operational and conceptualization tasks suitable to the given problem.</i></p>	
A <b>2-5</b> legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlottirodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	



Kötelező irodalom:

- Héra Gábor- Ligeti György (2005): Módszertan. A társadalmi jelenségek kutatása. Osiris Kiadó, Budapest, 41-58 oldal.
- Falus Iván – Ollé János: Az empirikus kutatások gyakorlata. Adatfeldolgozás és statisztikai elemzés. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2008.

Ajánlott irodalom:

- Résztvevő megfigyelés. In.: Letenyei László (2008, szerk.): Településkutatás I.-II. Módszertani kézikönyv és szöveggyűjtemény. Budapest: TeTT könyvek, 71-97. old.
- Frank M. Andrews- Laura Klem-Terrence N. Davidson-Patrick M. O, Malley-Willard L. Rodgers: Útmutató az Empirikus Társadalomtudományi Adatelemzések Megfelelő Statisztikai Módszereinek és Eljárásainak Kiválasztásához. Társadalomkutatási Módszertani Tanulmányok II. OMIKK-TÁRKI, Budapest, 1989.
- Horváth György (1996): Vélemények mérlegen. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.

Azoknak az **előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek**(tudás, képesség stb., *KKK 7. pont*) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a.) tudása

- Magas szinten ismeri, érti és értelmezi a legfontosabb társadalomtudományi összefüggéseket.
- Elmélyült ismeretekkel rendelkezik a társtudományoknak azokkal a részterületein, melyek szükségesek a szociálpolitika műveléséhez.

b.) képességei

- Rendelkezik a racionális elemzés, problémamegoldás, döntéshozatal, érvelés képességével, melynek birtokában képes a szociálpolitika területére tartozó szakmai feladatok megoldására.
- Rendelkezik az önálló, kreatív munkavégzés képességével, mely alapján képes önálló szakmai koncepciók kidolgozására, ismeretei és szakmai nézőpontja megújítására, koncepciójának képviselésére és mások koncepciójának elfogadásár

c) attitűdje

- Felismeri a szociálpolitika művelése szempontjából releváns társadalmi értékeket, és a társadalmi igazságosságot és esélyegyenlőséget középpontba helyezve képviseli ezeket.
- Szakterületén nyitott, befogadó, ugyanakkor kritikus minden szakmai innovációs törekvéssel szemben, figyelembe veszi azok tényalapú, érték- és érdekkötött szempontjait

d.) autonómiája és felelőssége

- Elkötelezett szociálpolitikus szakemberként önállóan és felelősségteljesen vesz részt a szociálpolitikai rendszerek korszerűsítésében és továbbfejlesztésében.

**Tantárgy felelőse** (név, beosztás, tud. fokozat): **Dr. Murányi István, oktató, egyetemi docens**

**Tantárgy oktatásába bevont oktató(k)**, ha van(nak)(név, beosztás, tud. fokozat):

**Dr. Murányi István, oktató, egyetemi docens**

<b>Tantárgy neve: Alkalmazott társadalomtudományi módszerek II. (kvalitatív)</b>	<b>Kreditértéke: 3</b>
A tantárgy besorolása: <b>kötelező</b>	
<b>A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”<sup>12</sup>:</b> elmélet 70 % (kredit%)	
A <b>tanóra típusa</b> : ea. / <u>szem.</u> / gyak. / konz. és <b>óraszám</b> a: 30 az adott <b>félévben</b> Az adott ismeret átadásában alkalmazandó <b>további (sajátos) módok, jellemzők</b> (ha vannak): -	
A <b>számonkérés</b> módja (koll. / <u>gyj.</u> / <b>egyéb</b> ): Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó <b>további (sajátos) módok</b> (ha vannak): zárthelyi dolgozat	
A tantárgy <b>tantervi helye</b> (hányadik félév): 2.	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak):-	
<b>Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása</b>	
<p>Az ‘Alkalmazott kvalitatív társadalomtudományi módszerek’ kurzus célja a társadalomtudományi kutatások során gyakran alkalmazott kvalitatív kutatási módszerek bemutatása. Arra törekszünk, hogy a kvalitatív társadalomkutatás elméleteinek és legfontosabb módszereinek megismerése alapján a hallgatók gyakorlatban használható metodikai ismereteket szerezzenek. Foglalkozunk a különböző tartalomelemzési technikákkal, történeti és már ismert statisztikák elemzésének lehetőségeivel. A szeminárium során egy konkrét kutatási anyag interjút közösen dolgozzuk fel, részekre bontva a feladatokat. A kutatási téma kiválasztása és a kutatási terv kidolgozása Iközösen történik, azonban az elemzés elvégzése a konkrét egyéni feladatokat kijelölő csoport feladata. A félév során a hallgatók folyamatosan beszámolnak az elvégzett munkájukról és reflektálnak egymás munkájára, bírálva és kiegészítve az eredményeket.</p> <p>Témakörök</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. A társadalomtudományi kutatás alapjai</li> <li>2. A kvalitatív kutatási technikák jellemzői</li> <li>3. Tartalomelemzés és történeti-összehasonlító elemzés</li> <li>4. Tartalomelemzési technikák</li> <li>5. Terepkutatás</li> <li>6. Kvalitatív adatelemzés</li> <li>7. Mentális térkép készítés</li> </ol> <p><i>The aim of the course ‘Applied social sciences qualitative methods’ is the presentation of the qualitative research methods applied frequently in social science research. Our aim is that students receive practical methodology knowledge on the basis of getting acquainted with the theories and the significant methods of qualitative social science research. Different content parsing techniques and possibilities of the analysis of historical and already known statistics are dealt with. In the course of the seminar, the interviews of a given research case are processed jointly by the students with the tasks broken into parts. The selection of the research topic and the elaboration of the research plan is done jointly but the analysis is completed as the task of the group, with individual tasks appointed. During the semester the students constantly reflect on their own work done and on the work of others, while criticizing and complementing their results.</i></p>	
A <b>2-5</b> legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlottirodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	

Kötelező irodalom:

- Jennifer Mason: Kvalitatív kutatás. Józseveg műhely. Budapest, 2005. (ford. Tóth Kinga)
- Síklaki István: Vélemények mélyén. A fókuszcsoport módszer; a kvalitatív közvélemény-kutatás alapszere. Kossuth Kiadó, 2006.

Ajánlott irodalom:

- László János (2005): A narratív pszichológiai tartalomelemzés. Magyar Tudomány, 11. 1366.o.
- Gyáni Gábor (1998): Emlékezés és oral history. In: Bögre Zsuzsanna (2007): Élettörténet a társadalomtudományokban. Szöveggyűjtemény. Budapest – Piliscsaba: PPKE, 155-166. old.
- Bögre Zsuzsanna (2003): Élettörténeti módszer elméletben és gyakorlatban. In: Szociológiai Szemle 2003/1. 155–168.o.

Azoknak az **előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek**(tudás, képesség stb., *KKK 7. pont*) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a.) tudása

- Elmélyült ismeretekkel rendelkezik a társtudományoknak azokkal a részterületein, melyek szükségesek a szociálpolitika műveléséhez.
- Birtokában van a szociálpolitikai szakmai munkában közvetlenül alkalmazható módszertani tudástartalmaknak, különösen a szociálpolitikai kutatás és elemzés, a szociálpolitikai tervezés és politikaalkotás, szociális közszolgáltatások és intézmények szervezése és vezetése területén.

b.) képességei

- Rendelkezik a racionális elemzés, problémamegoldás, döntéshozatal, érvelés képességével, melynek birtokában képes a szociálpolitika területére tartozó szakmai feladatok megoldására
- Képes azoknak a tényezőknek az elemzésére, amelyek a szociálpolitikára hatást gyakorolhatnak.
- Képes a sikeres kommunikációra különböző személyekkel, csoportokkal, illetve a nyilvánossággal.

c) attitűdje

- Felismeri a társadalomtudományok, különösen pedig a szociálpolitika-tudomány nyitottságát és sokszínűségét korlátozni igyekvő törekvéseket, és képviseli tudományterületét.
- Törekszik a globális és helyi viszonyok komplex megértésére, azok egymásra tekintettel történő kezelésére.

d.) autonómiája és felelőssége

- Legjobb tudása szerint, elkötelezetten szolgálja a szociálpolitika által képviselt társadalmi és szakmai érdekeket.

**Tantárgy felelőse** (név, beosztás, tud. fokozat): **Dr. Murányi István, oktató, egyetemi docens**

**Tantárgy oktatásába bevont oktató(k)**, ha van(nak)(név, beosztás, tud. fokozat):

**Dr. Murányi István, oktató, egyetemi docens**

(1.) <b>Tantárgy</b> neve: A társadalmi hátrányok területi összefüggései	<b>Kreditértéke: 3</b>
A tantárgy <b>besorolása</b> : kötelezően választható	
<b>A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”<sup>13</sup></b> : elmélet 100%	
A <b>tanóra</b> <sup>32</sup> típusa: ea. és <b>óraszám</b> a: 2 az adott félévben, Az adott ismeret átadásában alkalmazandó <b>további (sajátos) módok, jellemzők</b> -	
A <b>számonkérés</b> módja (koll. / gyj. / egyéb <sup>33</sup> ): koll. Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó <b>további (sajátos) módok</b> -	
A tantárgy <b>tantervi helye</b> (hányadik félév): 1.	
Előtanulmányi feltételek	
<b>Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása</b>	
<p>A társadalmi hátrányok és munkaerőpiac tantárgy keretében a hallgatók megismerkedhetnek a szegénységgel kapcsolatos elméleti kérdésekkel, a szegénység mérésével, a szegénység és munkaerőpiaci helyzet kapcsolatával, emellett három hátrányos helyzetű csoporttal: a romákkal, a nőkkel és a hajléktalanokkal és munkaerőpiaci hátrányaikkal.</p> <p>During the semester, we deal with social disadvantages and labor market disadvantages. At first, we deal with the theories and measurements of poverty and the consequences of poverty, than we deal with three disadvantaged groups: women, roma people and homeless people, we discuss their disadvantages and their labor market disadvantages.</p>	
<p><b>A 2-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom</b> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)</p> <p>Csoba Judit (szerk.) Munkaerőpiaci változások, leszakadó társadalmi csoportok. Szociotéka Debrecen 2011 Spéder Zsolt A szegénység változó arcai, tények és értelmezések Andorka R. TTT. – Századvég Kiadó Bp. 2002 (részletek) Kemény István – Janky Béla – Lengyel Gabriella: A magyarországi cigányság 1970-2003. Gondolat Kiadó Bp. 2004 Fényes Hajnalka (2010): A nemi sajátosságok különbségének vizsgálata az oktatásban. A nők hátrányainak felszámolódása? Debreceni Egyetemi Kiadó, Debrecen Albert Fruzsina, Dávid Beáta: Ha elszakad a háló... A hajléktalanság kapcsolathálózati megközelítésben Új Mandátum Könyvkiadó Budapest 2001.</p>	
<p>Azoknak az <b>előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek</b> (<i>tudás, képesség</i> stb., <i>KKK 8. pont</i>) a felsorolása, <b>amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul</b></p>	
<p><b>a) tudása</b> Ismeretekkel rendelkezik különösen a társadalmi egyenlőtlenség, a társadalmi igazságosság, a társadalmi kockázatok, az emberi és állampolgári jogok összefüggéseiről. Ismeri és érti a hazai, európai és globális társadalmi problémákat, ismeretei birtokában képes értelmezni a társadalmi problémák létrejöttét, hatásait, értelmezését, kezelését befolyásoló tényezőket. Ismeretei kiterjednek különösen azoknak a tényezőknél a szerepére, amelyek gátolják fontos szükségletek kielégítését, az erőforrások méltányos és funkcionális elosztását.</p> <p><b>b) képességei</b> Ismeretei birtokában képes a társadalmi folyamatok, különösen a társadalmi szükségletek, problémák és kockázatok tudományos igényű és interdiszciplináris elemzésére. Képes azoknak a tényezőknél az elemzésére, amelyek a szociálpolitikára hatást gyakorolhatnak. Szakterületének egyes részterületein képes kutatási tervek, fejlesztési programok, tervezetek, dokumentumok, kidolgozására.</p>	

<sup>32</sup> **Nftv. 108. § 37. tanóra**: a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc.

<sup>33</sup> pl. folyamatos számonkérés, évközi beszámoló

Rendelkezik az önálló, kreatív munkavégzés képességével, mely alapján képes önálló szakmai koncepciók kidolgozására, ismeretei és szakmai nézőpontja megújítására, koncepciójának képviselőjére és mások koncepciójának elfogadására.

**c) attitűdje**

Felismeri a szociálpolitika művelése szempontjából releváns társadalmi értékeket, és a társadalmi igazságosságot és esélyegyenlőséget középpontba helyezve képviseli ezeket.

Szakterületén nyitott, befogadó, ugyanakkor kritikus minden szakmai innovációs törekvéssel szemben, figyelembe veszi azok tényalapú, érték- és érdekkötött szempontjait.

Elkötelezetten és aktívan támogat munkahelyi pozíciójában és a közéletben minden olyan törekvést, amely a társadalmi esélyegyenlőség javítását szolgálja.

**d) autonómiája és felelőssége**

Elkötelezett szociálpolitikus szakemberként önállóan és felelősségteljesen vesz részt a szociálpolitikai rendszerek korszerűsítésében és továbbfejlesztésében.

Önállóan és felelősségteljesen vesz részt munkaszervezetének működtetésében, a szakmai koncepciók kidolgozásában, megvitatásában és megvalósításában.

**Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. Fokozat): Fényes Hajnalka PhD habil, egyetemi docens**

**Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat):**

# TANTÁRGYLEÍRÁS

<b>A tantárgy címe: Társadalmi magatartás és kultúra</b>
<b>A tantárgy kódja: BTSZ122MA</b>
<b>A szak megnevezése (N/L): Szociálpolitika MA (nappali)</b>

## **A tárgy célja:**

bevezető áttekintés nyújtani a társadalmi magatartás - elsősorban hazai - kutatásának társadalomtudományi / diszciplináris jellemzőiről, a fontosabb befolyásoló tényezőkről, valamint a hazai és nemzetközi szakirodalom meghatározó elméleteiről - elsősorban a szociálpszichológiai megközelítések és empirikus kutatási eredmények alapján.

## **A szeminárium értékelése és számonkérése**

A jegy 50 százaléka : a szemináriumok elején megírt cc. 10 perces tesztek eredményeinek átlaga (5 fokozatú skála, megfelelt 3.00 vagy nagyobb átlag) A tesztek az előző órán kijelölt szakirodalomra vonatkoznak. A jegy másik 50 százaléka: félév végén kijelölt időpontra - a kötelező szakirodalom alapján - legalább 10 oldal terjedelmű esszé elkészítése .

A szemináriumon a részvétel kötelező, a hiányzási lehetőségeket a BTK érvényes szabályai határozzák meg.

## **Témakörök**

A csoportközi viszonyok I. (kategorizáció, előítélet, sztereotípiák)

A csoportközi viszonyok II. (értékek, normák, kultúra)

Az attitűdök mérése, skálázása, funkciói

Kollektív emlékezet (M. Halbwachs) kommunikatív, kulturális emlékezet (J. Assmann)

Szociális reprezentáció (S. Moscovici)

Nemzeti és globális kulturális értékek

Hagyomány: jelentés, történelem, funkció, intézmények és társadalom

Az identitás társadalomtudományi értelmezés

Társadalmi identitás elméletek és empirikus kutatási eredmények

A nemzeti és etnikai identitás

Vallás és szekularizáció

## **Szakirodalom**

- Etnikai konfliktusok elemzési stratégiái. Regio Irodalmi Jelen 2012. Május
- Mivé lett a szociográfia? Arjun Appadurai (2001): A lokalitás termelése. Regio, 12. évf. 3. sz. 3-31. old.
- Robert K. Merton, Marjorie Fiske és Patricia LO. Kendall\_ A fókuszált interjú (részletek)
- Az attitűdök mérése, skálázása, funkciói
- Ladányi János – Szelényi Iván : Roma etnicitás és társadalmi kirekesztettség
- Wessely Anna (szerk.): A kultúra szociológiája.. Bp. 1998. Osiris
- Murányi István A lokális identitás jellemzői egy borsodi településen
- László János A szociális reprezentációról

- Koller Boglárka : A poszt-nemzeti identitás -struktúra dinamikus modellje a Európai Unió állampolgárok azonosságtudatának vizsgálata alapján 2003 PhD értékezés
- Bögre Zsuzsanna: Társadalmi-politikai változások hatása a vallásos identitás alakulására Magyarországon (1948-1990) - különös tekintettel 1948-1964 közötti időszakra. BKE Szociológia PhD Program, 2002. (kijelölt részletek)
- Csepeli, György, Murányi István, Prazsák Gergő : Új tekintélyelvűség a mai Magyarországon: társadalmi csoportok hierarchiájának látásviszonyai. Budapest: Apeiron Kiadó, 2011. (kijelölt részletek)
- Erős Ferenc: Irányok és tendenciák az előítélet kutatásában. *Educatio* 2007/1. pp. 3-9.
- Eröss Gábor-Gárdos Judit: Az előítélet-kutatások bírálatához. *Educatio* 2007/1. pp. 17-37.
- Koller Boglárka (2006): Nemzeti és európai identitás. In: Hegedűs István (szerk.): *A magyarok bemenetele*. Budapest: DKMKA, pp. 14-44.
- Kovács Éva: Az élettörténeti emlékezet helye az emlékezetkutatásban Tudománytörténeti és kutatási bevezető. In: Kovács Éva (szerk.): *Tükörszilánkok. Kádár-korszak a személyes emlékezetben*. Szociológiai Kutatóintézet-1956-os Intézet, Budapest, 2008.
- László János - Ehmann Bea - Imre Orsolya (2002) *Történelem történetek: a történelem szociális reprezentációja és a nemzeti identitás*. *Pszichológia*. 22. 147-162.
- László János : *Társas tudás, elbeszélés, identitás. A társas tudás modern szociálpszichológiai elméletei*. Scientia Humana-Kariosz, 1999.
- Murányi István: *A munkások lokális identitásának jellemzői Borsodnádason*. *Korall*, 2012. 49. 106-127.
- Simonovits Bori: *Nemzeti identitás, kisebbségek és társadalmi konfliktusok. A magyar társadalom attitűdjeinek alakulása 1992 és 2014 között*. 375-403. In: Kolosi Tamás-Tóth István György (szerk.) *Társadalmi Riport*, 2014. 404-431 old.
- Wessely Anna (szerk.): *A kultúra szociológiája*. Bp. 1998. Osiris
- Assmann, Jan: *A kulturális emlékezet*. Budapest: Atlantisz, 1999
- Bausinger, Hermann: *Népi kultúra a technika korában*. Budapest: Osiris 1995. pp.: 11-160.
- Shils, Edward: *A hagyomány*. Bevezetés. In: Hofer Tamás-Niedermüller Péter: *Hagyomány és hagyományalkotás*. MTA Néprajzi Kutató Csoport. Bp. 1987. pp.: 15-66.
- Bourdieu: *A társadalmi egyenlőtlenségek újratermelődése. Az értelmiségi hagyomány és a társadalmi rend megőrzése* pp.: 7-70, *Különbségek és megkülönböztetések* pp.: 136-150, *A vallási mező kialakulása és struktúrája* című fejezetek. Budapest: Gondolat 1978
- Cseh-Szombathy László: *Konzerváló és modernizáló elemek a család kulturális szerepében*. In: *A kultúra szerepe a változó világban*. (Szerk: Striker Sándor) Győr, 1995. 61-62.
- Featherstone, M.-Hepworth, M.: *Az öregedés maszkja és a posztmodern életút*. In: *A test. Társadalmifejlődés, kulturális teória*. (szerk. Featherstone, M.-Hepworth, M.-Turner, B.S.). Budapest: Letter-Print 1998. Pp.: 126-150.
- Gyáni Gábor: *Emlékezés, emlékezet és a történelem elbeszélése*. Budapest: Napvilág, 2000
- Hobsbawm, Eric: *Tömeges hagyománytermelés: Európa 1870-1914*. In: Hofer Tamás-Niedermüller Péter: *Hagyomány és hagyományalkotás*. MTA Néprajzi Kutató Csoport. Bp. 1987. pp.: 127-197.

- Hofer Tamás: Paraszi hagyományokból nemzeti szimbólumok – adalékok a magyar nemzeti műveltség történetéhez az utolsó száz évben. Janus, IV.1. (1989).
- Kaufmann, Franz-Xaver: Vallás és modernitás. In. Replika 21-22. 1996, 249-277.
- László János: Szociális emlékezet: a történelem szociálpszichológiája. Magyar Tudomány 2003/1.  
<http://www.matud.iif.hu/03jan/laszlo2.html>
- Mumford, Lewis: A gép mítosza: Válogatott tanulmányok. A „civilizáció” terhe pp.: 30-62, A találmányok és a mesterségek pp.: 63-114, Az axiális ember pp.: 115-153., A politechnikai hagyomány pp.: 154-217. című részek. Budapest: Európa 2000.
- A szociális reprezentáció: elmélet és gyakorlat. I.1. László János: Történelem, elbeszélés, identitás. Magyar Tudomány, 2003/1. 48-57.old. 2. László János - Ehamann Bea - Imre Orsolya (2002) Történelem történetek: a történelem szociális reprezentációja és a nemzeti identitás. Pszichológia. 22. 147-162.



(1.) <b>Tantárgy</b> neve: A szociálpolitika gazdasági összefüggései	<b>Kreditértéke: 3</b>
A tantárgy <b>besorolása: választható</b>	
<b>A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”<sup>13</sup>: .....</b> (kredit%)	
A <b>tanóra</b> <sup>34</sup> típusa: gyakorlat és óraszám: <b>2</b> az adott félévben, (ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a <b>nyelve</b> : .....)	
Az adott ismeret átadásában alkalmazandó <b>további (sajátos) módok, jellemzők</b> <sup>35</sup> : önálló munka információk megtalálásában, feldolgozásában és prezentálásában	
A <b>számonkérés</b> módja gyakorlati jegy Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó <b>további (sajátos) módok</b> <sup>36</sup> : <b>esszé és órai munka</b>	
A tantárgy <b>tantervi helye</b> (hányadik félév): <b>1</b>	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): .....	
<b>Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása</b>	
<p>A féléves kurzus két jelentősebb ismeretanyag áttekintésére és feldolgozására vállalkozik. Az első rész a szociálpolitika mozgásterét a pénzforgalom, a piaci folyamatok makrogazdasági és államháztartási kontextusaiban értelmezi. Ebben a felvetésben esik szó a pénzbeni jövedelmek eloszlásáról, elvonásáról és újraelosztásáról, az egyenlőtlenségre ható monetáris és fiskális politikákról.</p> <p>A második rész a „gazdasági” fogalmát tágasabban, lényegében Polányi Károly „beágyazódott” és „szubsztantív” gazdasági fogalmának értelmezésében tárgyalja, ebben a keretben vet fel a jólétre ható gazdasági jelenségeket és hatásokat, jelezve a legújabb gazdaságszociológiai, magatartási közgazdaságtani és magatartástudományi szempontok hozzájárulását is e tágabb, társadalmi szempontú leírásokhoz és értelmezésekhez.</p> <p>Economic affects onto social welfare The main objective of the course is twofold. On the one hand, it aims to overview the main financial-fiscal constraints of social policy, using the toolkits of classical economy, such as economic growths, equilibrium on markets, monetarist and other macro-economical figures or state-budget equilibrium. In this regard we discuss income distribution, revenues and redistribution/social transfers, monetarist and fiscal policies affecting social welfare and inequality. On the other, we interpret “economic” in a wider sense, following theories of Karl Polányi on “embedded” and “substantive” economy. In these wider contexts, we try to employ new concepts of economic sociology, behavioral science and behavioral economics, subjective well-being and other new, “after-crisis” insights as “economic” contributions to welfare and well-being of people.</p>	
A <b>2-5</b> legfontosabb <b>kötelező</b> , illetve <b>ajánlott irodalom</b> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	
<p>Nicholas Barr: A jóléti állam gazdaságtana – a nagy ellátórendszerek működésének összefüggései, Akadémiai Kiadó, Bp. 2009, Tim Harford: Az oknyomozó közgazdász, HVG kiadó, Bp. 2014 Polányi Károly: Az archaikus társadalom és a gazdasági szemlélet, Gondolat, Bp. 1976, Daniel Kahneman: Gyors és lassú gondolkodás, HVG kiadó, 2013 G. Akerlof – R. Shiller: Balekhalászat – a manipuláció és átverés közgazdaságtana, HVG kiadó, 2016</p>	

<sup>34</sup> **Nftv. 108. § 37. tanóra:** a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc.

<sup>35</sup> pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

<sup>36</sup> pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése

Azoknak az **előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (tudás, képesség stb., KKK 8. pont) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

**a) tudása**

Magas szinten ismeri, érti és értelmezi a legfontosabb társadalomtudományi összefüggéseket.

Ismeretekkel rendelkezik különösen a társadalmi egyenlőtlenség, a társadalmi igazságosság, a társadalmi kockázatok, az emberi és állampolgári jogok összefüggéseiről.

Ismeri és érti a szociálpolitika elméletét megalapozó társtudományok, a szociológia, a jóléti közgazdaságtan, az állam- és jogtudomány, a politikatudomány fogalmi rendszereit, lényegi összefüggéseit és főbb gondolkodási irányzatait.

Elmélyült ismeretekkel rendelkezik a társtudományoknak azokkal a részterületein, melyek szükségesek a szociálpolitika műveléséhez.

**b) képességei**

Képes azoknak a tényezőknek az elemzésére, amelyek a szociálpolitikára hatást gyakorolhatnak.

Képes a szociálpolitikai tevékenység társadalmi, gazdasági hatékonyságának, társadalmi elfogadottságának mérésére.

Képes társadalom- és szociálpolitikai rendszerek, szociális védelmi és ellátórendszerek komplex elemzésére.

**c) attitűdje**

Kritikusan ítéli meg a társadalomtudományokra, különösen pedig a szociálpolitikára vonatkozó felfogásokat.

Tisztában van a szociálpolitika tényalapú, továbbá érdek- illetve értékelkötelezett felfogásmódjaival, ezért reflexív szakemberként kialakítja és képviseli saját nézőpontját.

Felismeri a társadalomtudományok, különösen pedig a szociálpolitika-tudomány nyitottságát és sokszínűségét korlátozni igyekvő törekvéseket, és képviseli tudományterületét.

**Tantárgy felelőse :** Krémer Balázs habil. egyetemi docens, kandidátus

**Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat):**

.....

# TANTÁRGYLEÍRÁS

<b>A tantárgy címe: Szociológiatörténet I.</b>
<b>A tantárgy kódja: BTSZ124MA</b>
<b>A szak megnevezése (N/L): Szociálpolitika MA (nappali)</b>

## **A tantárgy célja, követelmények**

A tantárgy célja, hogy betekintést nyújtson a szociológiatörténet klasszikusainak a munkásságába. Ennek érdekében néhány kiválasztott szerző szövegeit elemezzük. A kurzus szemináriumi keretek között zajlik. A hallgatók a félév során prezentációt tartanak egy-egy kiválasztott szövegről bemutatva a felvetett problémát, a szerző gondolatmentét és fő következtetéseit. A felvetett problémákat a kurzus résztvevőivel közösen vitatjuk meg, illetve értelmezzük. A hallgatók értékelése az órai munka, a zh., illetve szóbeli vizsga alapján történik.

## **Tematika**

### **1. Bevezetés, a szociológia előfutárai – szept. 12.**

### **2. Emile Durkheim és a klasszikus francia szociológia – szept. 26.**

Irodalom:

Durkheim, Emile (1978): A szociológia módszertani szabályai (részlet). In uő: *A társadalmi tények magyarázatához*. Budapest: KJK, 23–36.

Durkheim, Emile (2001): *A társadalmi munkamegosztásról (részlet)*. Budapest: Osiris, 122–142.

### **3. Max Weber és a klasszikus német szociológia – okt. 10.**

Irodalom:

Weber, Max (1998): A társadalomtudományos és társadalompolitikai megismerés „objektivitása” (részlet). In uő: *Tanulmányok*. Budapest: Osiris, 7–20.

Weber, Max (2009): Hatalommegosztás a közösségen belül: osztályok, rendek, pártok. In uő: *Politikai szociológia*. Budapest: Osiris, 49–71.

### **4. Jürgen Habermas és a kritikai tradíció – okt. 31.**

Irodalom:

Habermas, Jürgen (1994): *A társadalmi nyilvánosság szerkezetváltozása (részlet)*. Budapest: Osiris, 51–85.

Habermas, Jürgen (1994): Válságtendenciák a kései kapitalizmusban (részlet). In uő: *Válogatott tanulmányok*. Budapest: Atlantisz, 59–83.

### **5. Pierre Bourdieu – nov. 21.**

Irodalom:

Bourdieu, Pierre (2000): A mezők logikája. In Felkai Gábor – Némédi Dénes – Somlai Péter (szerk.): *Olvasókönyv a szociológia történetéhez I-II*. Budapest: Napvilág, 418–430.

Bourdieu, Pierre (2002): Társadalmi tér és szimbolikus tér. In uő. *A gyakorlati észjárás*. Budapest: Napvilág, 11–29.

### **6. Összefoglalás, zh – dec. 12.**

**Ajánlott irodalom:**

*Felkai Gábor* (szerk.) (1999): *A szociológia kialakulása*. Budapest: Új Mandátum.

*Felkai Gábor* – *Némedi Dénes* – *Somlai Péter* (szerk.) (2000): *Olvasókönyv a szociológia történetéhez I-II*. Budapest: Napvilág.

*Némedi Dénes* (2005): *Klasszikus szociológia, 1890-1945*. Budapest: Napvilág.

# TANTÁRGYLEÍRÁS

<b>A tantárgy címe: A társadalmi nemek szociológiája</b>
<b>A tantárgy kódja: BTSZ125MA</b>
<b>A szak megnevezése (N/L): Szociálpolitika MA (nappali)</b>

## **A tárgy célja:**

A XX. század alapvetően formálta át a nemi szerepekről alkotott elképzeléseket és ingatta meg a két nem hierarchikus viszonyáról vallott több évszázados rögzült értékeket. A század elejétől Magyarországon is számos könyv, cikk, tanulmány született a nőkérdésről, bár a korai évtizedekben ezeket a szövegeket még jórészt férfiak írták: politikusok, szociológusok, jogászok, pszichológusok - felvonultatott nézeteik viszont gyakran nem objektív leírások voltak, hanem érvek mellett, hogy a nők nem lehetnek egyenlők a férfiakkal, mert a női nemi szerepek természettől fogva adóttak és ennél fogva megváltoztathatatlanok. Ehhez a több évszázados hagyományos értékrendszerhez képest következtek be drámai változások a nemi szerepekben, a nemek közötti kapcsolatokban és a várakozásokban. A női szexualitás tudatosságának növekedése és szabadabb kifejeződése mellett a munkában és a családban történt nemekkel kapcsolatos változások olyan jelenségek, amelyek szélesebb körben ható, eddig soha nem tapasztalt tartós társadalmi következményekkel jártak, és amelyek hatására a szociológia tudományában új fogalom született: a társadalmi nem kategóriája.

*Mindezekből kiindulva a félév folyamán azokat az elméleti és gyakorlati összefüggéseket dolgozzuk fel, amelyek a férfiak és nők közötti kapcsolatokat alakító társadalmi tényezők feltárásán keresztül segítik a hallgatókat a gender-szemlélet elsajátításában.*

## **Témakörök, tematika, irodalmak**

### **1. A nemi különbségek történeti és kulturális meghatározottságai**

#### *Kötelező irodalom:*

MEAD, Margaret (2003): Férfi és nő. A két nem viszonya a változó világban. Osiris Kiadó, Budapest

SCOTT, Joan Wallach (2001): Van-e a nőknek történelmük? Balassi Kiadó, Budapest

#### *Ajánlott irodalom:*

MILES, Rosalind (2000): Az idő leányai. Balassi Kiadó, Budapest

Davis, Natalie Zemon (2001): „Nőtörténelem” átalakulóban: az európai helyzet. In:

SCOTT, Joan Wallach: Van-e a nőknek történelmük? Balassi Kiadó, Budapest

PETŐ Andrea (2001): A nő történetírás története. In: Rubicon, 2001/6. sz.

### **2. A nemek biológiai konstrukciói – a női és férfi társadalmi szerepek „természettőlvalóságának” ideológiai és értékháttéré**

#### *Kötelező irodalom:*

BARON-COHEN, Simon: Elemi különbség. Férfiak, nők és a szélsőséges férfiagy – Osiris Kiadó, Budapest, 2006

#### *Ajánlott irodalom:*

KIMURA, Doreen (1999): Női agy, férfi agy. Kairosz Kiadó, Budapest

BÄDER Andor (1968): A nő biológiai szerepe a társadalomban a reneszánsztól a 18. század végéig. Medicina Könyvkiadó, Budapest

### **3. A szexualitás és a prostitúció társadalmi kérdései**

#### Kötelező irodalom:

BUTLER, Judith (2006): A felforgatás testi aktusai. In: Butler, Judith: Problémás nem. Balassi Kiadó, Budapest

LÉDERER Pál (szerk.) (1999): A nyilvánvaló nők. Prostitúció, társadalom, társadalomtörténet. Új Mandátum Könyvkiadó, Budapest

#### Ajánlott irodalom:

LAQUEUR, Thomas (2002): A testet öltött nem. Test és nemiség a görögöktől Freudig. Új Mandátum Kiadó, Budapest

ZACCHIAS, Paulus (2001): A házastársi kötelességről. Európa Könyvkiadó, Budapest

FOUCAULT, Michel (1999): A szexualitás története I-III. Atlantisz Könyvkiadó, Budapest

### **4. A nemiség pszichológiai és pszichoanalitikus megközelítései**

#### Kötelező irodalom:

BUTLER, Judith (2006): Tilalom, pszichoanalízis és a heteroszexuális mátrix előállítás. In: Butler, Judith: Problémás nem. Balassi Kiadó, Budapest

CHODOROW, Nancy J. (2000): A feminizmus és a pszichoanalitikus elmélet. Új Mandátum Könyvkiadó, Budapest

#### Ajánlott irodalom:

LUKÁCS Dénes (2004): Nőiség, szexualitás, freudizmus. Animula Kiadó, Budapest

POLHEMUS, Robert (2007): Lót leányai. Szex, megváltás és a nők önérvényesítési törekvései. Napvilág Kiadó, Budapest

### **5. Szociálpszichológiai megközelítések: előítéletek és sztereotípiák**

#### Kötelező irodalom:

BUDA Béla (1985): Női szerep – női szocializáció – női identitás. In: Koncz Katalin (szerk.): Nők és férfiak. Hiedelmek, tények. – Magyar Nők Országos Tanácsa, Kossuth Könyvkiadó, Budapest

H. SAS JUDIT (1984): Nőies nők és férfias férfiak. A nőekkel és a férfiakkal kapcsolatos társadalmi sztereotípiák élete, eredete és szocializációja. Akadémiai Kiadó, Budapest

#### Ajánlott irodalom:

CZIBERE Ibolya (2008): A sztereotípiákkal sokkal könnyebb egyetérteni... In: Czibere Ibolya: Gender ABC. Debreceni Egyetem, Szociológia és Szociálpolitika Tanszék, Debrecen

BANAJI, Mahzarin (2003): Rejtőzködő attitűdök és sztereotípiák – Osiris Kiadó, Budapest

### **6. A nőmozgalmak egyenjogúsítási törekvései - a feminizmusok első és második hulláma**

#### Kötelező irodalom:

GERHARD, Ute (2006): A nőmozgalom „hosszú hullámai” – hagyományok és elintézetlen ügyek. In: Gerhard, Ute: Lélegzetvételnél szünet. Balassi Kiadó, Budapest

LÉVAI Katalin (2005): A hazai feminizmusról. In: Palasik Mária – Sipos Balázs (szerk.): Házastárs? Munkatárs? Vetélytárs? A női szerepek változása a 20. századi Magyarországon. Napvilág Kiadó, Budapest

Ajánlott irodalom:

MACKINNON, Catharine A. (1994): A feminizmus változásai. Előadások életről és jogról. PONT Kiadó, Budapest

BENARD, Cheryl – Schlaffer, Edit (1992): Túsarkú cipőben, hátrafelé – HUNGA-PRINT Nyomda és Kiadó, Budapest

NEMÉNYI Mária (1994): Miért nincs Magyarországon nőmozgalom? In: Hadas Miklós (szerk.): Férfiuralom. Írások nőkről, férfiakra, feminizmusról. Replika Kör, Budapest

**7. Nemi identitáspolitikák: a harmadik hullámos feminizmus és a performativitás. Queer-elmélet, meleg- és leszbikus identitások.**

Kötelező irodalom:

BRAIDOTTI, Rosi (2007): Egy nomád térképei. Feminizmus a posztmodern után. Balassi Kiadó, Budapest

MATLARY, Janne Haaland (2002): A felvirágzás kora. Jegyzetek egy új feminizmushoz. CRS, Budapest

Ajánlott irodalom:

MAGYARI-VINCZE Enikő (2006): Feminista antropológia elvek és gyakorlatok között. Desire Kiadó, Kolozsvár

SÉLLEI Nóra (szerk.) (2007): A nő mint szubjektum, a női szubjektum. Kossuth Egyetemi Kiadó, Debrecen

**8. A maszkulinitás konstrukciója**

Kötelező irodalom:

MOSSE, George L.: Férfiasságnak tüköre. A modern férfieszmény kialakulása. Balassi Kiadó, Budapest

KIMMEL, Michael S. (2001): A maszkulinitás jelenkori „válsága” történelmi perspektívából. In: Replika 43-44., 2001. június

Ajánlott irodalom:

HADAS Miklós (2003): A modern férfi születése. Helikon Kiadó, Budapest

BODNÁR Iona (2005): Lealacsonyítják-e a nők a sportot? In: Palasik Mária – SIPOS Balázs (szerk.): Házastárs? Munkatárs? Vetélytárs? A női szerepek változása a 20. századi Magyarországon. Napvilág Kiadó, Budapest

**9. Szociológiai elméletek a nemek társadalmi konstrukciójáról**

Kötelező irodalom:

BOURDIEU, Pierre (2000): Férfiuralom. Napvilág Kiadó, Budapest

SULLEROT, Evelyne (1983): A női nem. Tények és kérdőjelek – Gondolat Kiadó, Budapest

Joó Mária (2005): Simone de Beauvoir és a posztoszocialista helyzet. In: Palasik Mária – Sipo Balázs (szerk.): Házastárs? Munkatárs? Vetélytárs? A női szerepek változása a 20. századi Magyarországon. Napvilág Kiadó, Budapest

Ajánlott irodalom:

ADAMIK Mária (1994): A Nagy Fehér Üzemmod: avagy miről szól a „nőkérdés”? – In: HADAS Miklós (szerk.): Férfiuralom – Írások nőkről, férfiakra, feminizmusról – Replika Kör, Budapest

TÓTH Olga (2007): Nőnek lenni – társadalmi nem (gender) az egyenlőtlenségek rendszerében – In: Magyar Tudomány, 2007/12.

ZIMMERMANN, Susan (1997): A család bálványától a piac bálványáig. A nemek közötti viszonyok változása a fejlett ipari társadalmakban. In: Eszmélet, 9. évf. 33. sz./1997.

## 10. A társadalmi nemek tudománya

### Kötelező irodalom:

BELINSZKI Eszter (2003): A társadalmi nem mint a kutatás tárgya – Szociológiai Szemle 2003/1.

THUN Éva (2002): A nőtudomány és társadalmi nemek tudománya I-II.- In: Magyar Felsőoktatás, 2002/3-4. szám

BRAUNMÜHL, Claudia von (2007): Gender mainstreaming. Egy világ körüli út rekonstruálása. In: Eszmélet 2007/73.

### Ajánlott irodalom:

PETŐ Andrea (2002): Az Európai Unió és a társadalmi nemek egyenlőségének intézményesülése. In: Pető Andrea (szerk.): Társadalmi nemek képe és emlékezete Magyarországon a 19-20. században. A Nők a Valódi Esélyegyenlőségért Alapítvány, Budapest

SIPOS Balázs (2005): „Asszonyfejjel férficélokért...” Olvasatok és ábrázolások egy újkonzervatív korszakról. In: Palasik Mária – Sipos Balázs (szerk.): Házastárs? Munkatárs? Vetélytárs? A női szerepek változása a 20. századi Magyarországon. Napvilág Kiadó, Budapest

## 11. Reprezentáció-elméletek: a nemek és a hozzájuk kapcsolt társadalmi és magánéleti szerepek

### Kötelező irodalom:

FUCHS, Victor R. (2003): A nemek közötti gazdasági egyenlőtlenségekről. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest

KONCZ Katalin (2005): Női karrierjellemzők: esélyek és korlátok a női életpályán. In: Palasik Mária – Sipos Balázs (szerk.): Házastárs? Munkatárs? Vetélytárs? A női szerepek változása a 20. századi Magyarországon. Napvilág Kiadó, Budapest

### Ajánlott irodalom:

BLASKÓ Zsuzsa (2006): Nők és férfiak – keresőmunka, házimunka. A „család” tematikájú ISSP 2002-es adatfelvétel elemzése. KSH Népeségtudományi Kutatóintézet, Budapest

HELL Judit (2002): A nemek viszonya a globalizálódó világban – In: Magyar Tudomány 2002/3.

SCHADT Mária (2005): A „házi tücsöktől” a dolgozó nőig. Az individualizációs folyamatok hatása a családi szerepekre. In: Palasik Mária – Sipos Balázs (szerk.): Házastárs? Munkatárs? Vetélytárs? A női szerepek változása a 20. századi Magyarországon. Napvilág Kiadó, Budapest



<b>Tantárgy neve: Alkalmazott társadalomtudományi módszerek II. (kvalitatív)</b>	<b>Kreditértéke: 3</b>
A tantárgy besorolása: <b>kötelező</b>	
<b>A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”<sup>12</sup>:</b> elmélet 70 % (kredit%)	
<b>A tanóra típusa:</b> ea. / <u>szem.</u> / gyak. / konz. és <b>óraszám:</b> 30 az adott félévben Az adott ismeret átadásában alkalmazandó <b>további (sajátos) módok, jellemzők(ha vannak):</b> -	
<b>A számonkérés módja</b> (koll. / <u>gyj.</u> / <b>egyéb</b> ): Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó <b>további (sajátos) módok (ha vannak):</b> zárthelyi dolgozat	
A tantárgy <b>tantervi helye</b> (hányadik félév): 2.	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak):-	
<b>Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása</b>	
<p>Az ‘Alkalmazott kvalitatív társadalomtudományi módszerek’ kurzus célja a társadalomtudományi kutatások során gyakran alkalmazott kvalitatív kutatási módszerek bemutatása. Arra törekszünk, hogy a kvalitatív társadalomkutatás elméleteinek és legfontosabb módszereinek megismerése alapján a hallgatók gyakorlatban használható metodikai ismereteket szerezzenek. Foglalkozunk a különböző tartalomelemzési technikákkal, történeti és már ismert statisztikák elemzésének lehetőségeivel. A szeminárium során egy konkrét kutatási anyag interjúit közösen dolgozzuk fel, részekre bontva a feladatokat. A kutatási téma kiválasztása és a kutatási terv kidolgozása Iközösen történik, azonban az elemzés elvégzése a konkrét egyéni feladatokat kijelölő csoport feladata. A félév során a hallgatók folyamatosan beszámolnak az elvégzett munkájukról és reflektálnak egymás munkájára, bírálva és kiegészítve az eredményeket.</p>	
Témakörök	
<ol style="list-style-type: none"> <li>8. A társadalomtudományi kutatás alapjai</li> <li>9. A kvalitatív kutatási technikák jellemzői</li> <li>10. Tartalomelemzés és történeti-összehasonlító elemzés</li> <li>11. Tartalomelemzési technikák</li> <li>12. Terepkutatás</li> <li>13. Kvalitatív adatelemzés</li> <li>14. Mentális térkép készítés</li> </ol>	
<p><i>The aim of the course ‘Applied social sciences qualitative methods’ is the presentation of the qualitative research methods applied frequently in social science research. Our aim is that students receive practical methodology knowledge on the basis of getting acquainted with the theories and the significant methods of qualitative social science research. Different content parsing techniques and possibilities of the analysis of historical and already known statistics are dealt with. In the course of the seminar, the interviews of a given research case are processed jointly by the students with the tasks broken into parts. The selection of the research topic and the elaboration of the research plan is done jointly but the analysis is completed as the task of the group, with individual tasks appointed. During the semester the students constantly reflect on their own work done and on the work of others, while criticizing and complementing their results.</i></p>	
A <b>2-5</b> legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlottirodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	

Kötelező irodalom:

- Jennifer Mason: Kvalitatív kutatás. Józseveg műhely. Budapest, 2005. (ford. Tóth Kinga)
- Síklaki István: Vélemények mélyén. A fókuszcsoporthoz módszer; a kvalitatív közvélemény-kutatás alapszere. Kossuth Kiadó, 2006.

Ajánlott irodalom:

- László János (2005): A narratív pszichológiai tartalomelemzés. Magyar Tudomány, 11. 1366.o.
- Gyáni Gábor (1998): Emlékezés és oral history. In: Bögre Zsuzsanna (2007): Élettörténet a társadalomtudományokban. Szöveggyűjtemény. Budapest – Piliscsaba: PPKE, 155-166. old.
- Bögre Zsuzsanna (2003): Élettörténeti módszer elméletben és gyakorlatban. In: Szociológiai Szemle 2003/1. 155–168.o.

Azoknak az **előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek**(tudás, képesség stb., *KKK 7. pont*) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a.) tudása

- Elmélyült ismeretekkel rendelkezik a társtudományoknak azokkal a részterületein, melyek szükségesek a szociálpolitika műveléséhez.
- Birtokában van a szociálpolitikai szakmai munkában közvetlenül alkalmazható módszertani tudástartalmaknak, különösen a szociálpolitikai kutatás és elemzés, a szociálpolitikai tervezés és politikaalkotás, szociális közszolgáltatások és intézmények szervezése és vezetése területén.

b.) képességei

- Rendelkezik a racionális elemzés, problémamegoldás, döntéshozatal, érvelés képességével, melynek birtokában képes a szociálpolitika területére tartozó szakmai feladatok megoldására
- Képes azoknak a tényezőknek az elemzésére, amelyek a szociálpolitikára hatást gyakorolhatnak.
- Képes a sikeres kommunikációra különböző személyekkel, csoportokkal, illetve a nyilvánossággal.

c) attitűdje

- Felismeri a társadalomtudományok, különösen pedig a szociálpolitika-tudomány nyitottságát és sokszínűségét korlátozni igyekvő törekvéseket, és képviseli tudományterületét.
- Törekszik a globális és helyi viszonyok komplex megértésére, azok egymásra tekintettel történő kezelésére.

d.) autonómiája és felelőssége

- Legjobb tudása szerint, elkötelezetten szolgálja a szociálpolitika által képviselt társadalmi és szakmai érdekeket.

**Tantárgy felelőse** (név, beosztás, tud. fokozat): **Dr. Murányi István, oktató, egyetemi docens**

**Tantárgy oktatásába bevont oktató(k)**, ha van(nak)(név, beosztás, tud. fokozat):

**Dr. Murányi István, oktató, egyetemi docens**

# TANTÁRGYLEÍRÁS

<b>A tantárgy címe: Kortárs társadalomelméletek II.</b>
<b>A tantárgy kódja: BTSZ128MA</b>
<b>A szak megnevezése (N/L): Szociálpolitika MA (nappali)</b>

## Tematika

- 1-2. A fogyasztói társadalom elméletei
- 3-4. A rétegződés elméletek megújítási kísérletei (E.O. Wright, G. Lensk, a BBC modell, a társadalmi integráció)
5. Új osztály és civil társadalom
6. Hálózat és tőke
7. A racionális döntések elmélete
8. Történetírás és szociológia
9. A tudománykutatás paradigmái
10. Kritikai diskurzusok

## Olvasmányok

Michel Foucault: A diskurzus rendje. In Michel Foucault: A fantasztikus könyvtár. Ford.: Romhányi Török Gábor. Pallas Stúdió – Attraktor Kft., Budapest, 1998, 50–74.

Bruno Latour: Sohasem voltunk modernek (Osiris-Gond, Budapest 1999)

A „Modern szociológiai paradigmák” Sz: Némedi Dénes, Napvilág Kiadó, 2008 kötetből:

a következő szövegek:

Huszár Ákos: Új osztály és civil társadalom 111-154 oldal

- Csizmadia Zoltán : Hálózat és tőke 261 – 320 o.
- Hack-Handa József: A racionális döntések elmélete 207-258
- Takács Erzsébet : Közös kaland 357-383 o.
- Szabari Vera: A tudománykutatás paradigmái, 485-518 o,
- Géring Zsuzsanna - Zombori Máté: Kritikai diskurzusok 261 -321 o.

E.O Wright: Általános keretrendszer az osztálystruktúra elemzéséhez

[http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/0010\\_2A\\_19\\_Tarsadalmi\\_retegzodes\\_olvasokonyv\\_szerk\\_Gecser\\_Otto/ch03s04.html](http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/0010_2A_19_Tarsadalmi_retegzodes_olvasokonyv_szerk_Gecser_Otto/ch03s04.html)

G. Lenski: Hatalom és privilégium: Elmélet a társadalmi rétegződésről

[http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/0010\\_2A\\_19\\_Tarsadalmi\\_retegzodes\\_olvasokonyv\\_szerk\\_Gecser\\_Otto/ch03s02.html](http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/0010_2A_19_Tarsadalmi_retegzodes_olvasokonyv_szerk_Gecser_Otto/ch03s02.html)

<b>(1.) Tantárgy neve: Kreatív írás</b>	<b>Kreditértéke: 3</b>
A tantárgy <b>besorolása: kötelező</b>	
<b>A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”<sup>13</sup>: .....</b> (kredit%)	
A <b>tanóra</b> <sup>37</sup> <b>típusa:</b> gyakorlatés <b>óraszám:</b> <b>0+2</b> az adott félévben, (ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a <b>nyelve:-</b> ) Az adott ismeret átadásában alkalmazandó <b>további (sajátos) módok, jellemzők</b> <sup>38</sup> :-	
A <b>számonkérés</b> módja (koll. / gyj. / <b>egyéb</b> <sup>39</sup> ): gyj. Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó <b>további (sajátos) módok</b> <sup>40</sup> : szeminárium dolgozat készítése	
A tantárgy <b>tantervi helye</b> (hányadik félév): <b>2.</b>	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak):-	
<b>Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása</b>	
A tantárgy célja a tanulmányírás és a szakdolgozat eredményes elkészítéséhez szükséges készségek fejlesztése. A hallgatók megismerkednek az egyetemi dolgozatok és a tudományos publikációk formai, tartalmi követelményeivel, az online adatbázisok használatával, a hivatkozás és a bibliográfia készítésével. A gyakorlatorientált kurzus során a hallgatók megismerik a különböző műfajú tudományos írásművek jellemzőit, elsajátítják ezek feldolgozásának és elkészítésének módszereit illetve az elméletek és az empirikus kutatási eredmények bemutatásának technikáit.	
Témakörök: A tudományos írásmű általános jellemzői; Etikai elvek, plágium fogalma; Adatgyűjtési eljárások; Szakirodalmak felhasználásának módszerei; Online adatbázisok használata; A hivatkozások helyes használata; Bibliográfia készítése; A tudományos írásművek műfajai; A szakdolgozat felépítése; Hipotézis, kutatási kérdés; Elméletek a dolgozatban; A módszertan és a kutatási eredmények bemutatásával kapcsolatos elvárások	
A <b>2-5</b> legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	
Eco, Umberto (1996): Hogyan írjunk szakdolgozatot. Kairosz Kiadó, Budapest 24-61. (ISBN 963-913-753-7) Fülöp Tamás (2011): Útmutató a szakdolgozat elkészítéséhez. Alumni Kiadó Kft., Szolnok 5-31. (ISBN 978-963-08-0922-1) Havasréti József (2004): Tudományos írásmű. Bölcsész Konzorcium, Budapest 14-86. (ISBN 963- 9704-30)	
Azoknak az <b>előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek</b> (tudás, képesség stb., KKK 8. pont) a felsorolása, <b>amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul</b>	
<b>pl.:</b> <b>b) tudása</b> - a szociálpolitikai szakmai munkában közvetlenül alkalmazható módszertani tudástartalmak elmélyülése - a szociálpolitikai kutatás és elemzés hatékony végrehajtásához szükséges ismeretek szélesítése <b>c) képességei</b>	

<sup>37</sup> Nftv. 108. § 37. tanóra: a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc.

<sup>38</sup> pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

<sup>39</sup> pl. folyamatos számonkérés, évközi beszámoló

<sup>40</sup> pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése

- a társadalmi folyamatok, különösen a társadalmi szükségletek, problémák és kockázatok tudományos igényű és interdiszciplináris elemzése
- szociálpolitika szakmai feladatainak megoldása során önálló elemzés, értékelés és a különböző következtetések szintetizálása
- önálló, kreatív munkavégzés, szakmai koncepciók kidolgozása és képviselése

**d) attitűdje**

- nyitott, befogadó, ugyanakkor kritikus szakmai szemlélet
- tudásának, ismereteinek a nyilvánosság előtti bemutatására való nyitottság

**e) autonómiája és felelőssége**

- szakmai állásfoglalás kialakítása és képviselése
- önálló és felelősségteljes döntéshozatal és munkavégzés

**Tantárgy felelőse** (név, beosztás, tud. fokozat): **Molnár Éva**

**Tantárgy oktatásába bevont oktató(k)**, ha van(nak)(név, beosztás, tud. fokozat):

**Molnár Éva**

(1.) <b>Tantárgy neve: Kontextuális elemzés</b>	<b>Kreditértéke: 3</b>
A tantárgy <b>besorolása</b> : kötelező	
<b>A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”<sup>13</sup></b> : 40% elmélet 60% gyakorlat	
<b>A tanóra<sup>41</sup> típusa</b> : szem. és <b>óraszám</b> : 2 az adott <b>félévben</b> , Az adott ismeret átadásában alkalmazandó <b>további (sajátos) módok, jellemzők<sup>42</sup></b> az félév második felében számítógépen dolgozunk közösen	
<b>A számonkérés módja</b> (koll. / gyj. / <b>egyéb<sup>43</sup></b> ): gyj. Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó <b>további (sajátos) módok<sup>44</sup></b> a félév végén egy önálló elemzést kell írni egy speciális adatbázis felhasználásával (12-15 oldal)	
A tantárgy <b>tantervi helye</b> (hányadik félév): 2	
Előtanulmányi feltételek -	
<b>Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása</b>	
<p>A kurzus során a többváltozós statisztikai/szociológiai módszerek egyik típusával, a kontextuális elemzéssel ismerkednek meg a hallgatók elméletben és gyakorlatban. Elsőként az elemzési szintekkel foglalkozunk a szociológiában, az ökológiai tévkövetkeztetéssel, majd a kontextuális elemzés lényegével és a Davis-féle tipológiával, majd a kontextuális elemzésekkel a szociológiai klasszikusainál. A kurzus második felében következik a számítógépes adatelemzés és a záródolgozatok előkészítése.</p> <p><i>During the course, we deal with multilevel methods in sociology, especially with contextual analysis. At first, we deal with analysis-levels in sociology than with ecological conclusion errors than with the essence of contextual analysis and with the Davis-typology. Than we deal with contextual effects in the papers of the classical authors of sociology. In the second part of the course we deal with the data analysis with the help of SPSS program, and we prepare the papers which the students will write at the end of the course.</i></p>	
<b>A 2-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom</b> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	
<p>Bertalan László (szerk.) Az ökológiai tévkövetkeztetésről Szociológiai Szemle 1980/3-4. Tájékoztató rovat  Davis, J. A.-Spaeth, J.L. -Houson, C.: Kontextuális hatások elemzése in. Magyarázat, megértés és előrejelzés szerk: Bertalan L. Tömegkommunikációs Kutatóközpont Bp. 1987. 271-292.  Fényes Hajnalka: Kísérletek az egyenlőtlenségek csökkentésére a felsőoktatásban Statisztikai Szemle 2000/február-március 151-169.  Dr. Fényes Hajnalka - Dr. Pusztai Gabriella: A kulturális és társadalmi tőke kontextuális hatásai az iskolában Statisztikai Szemle 2004. június-július 567-582. old.  Fényes Hajnalka (2008): Kontextuális hatások a középiskolások eredményességére. Szociológiai Szemle 18: (3) 3-31.</p>	
Azoknak az <b>előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek</b> (tudás, képesség stb., <b>KKK 8. pont</b> ) a felsorolása, <b>amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul</b>	
<p><b>a) tudása</b>  Magas szinten ismeri, érti és értelmezi a fontos szociológiai és társadalmi összefüggéseket.  Rendelkezik a szakmai munkában alkalmazható magas szintű kvantitatív és kvalitatív módszertani tudástartalmakkal, követi a társadalomtudományi módszertan főbb fejlődési tendenciáit.</p>	

<sup>41</sup> **Nftv. 108. § 37. tanóra**: a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc.

<sup>42</sup> pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

<sup>43</sup> pl. folyamatos számonkérés, évközi beszámoló

<sup>44</sup> pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése

Ismeri és érti azokat a társadalmi problémákat, amelyek meghatározzák a szociológiai gondolkodás meghatározó tendenciáit.

Ismeri, érti és folyamatosan fejleszti azt a tudásanyagot, amely biztos műveltségi háttérrel ad a szociológia magas szintű műveléséhez.

**b) képessége**

Képes eligazodni a társadalmi problémák és konfliktusok rendszerében.

A szakmailag megbízható forrásokra és azok gyakorlati tapasztalataira alapozva képes a szakterülete szempontjából releváns fogalomkészletre, argumentációra és következtetésekre épülő szociológiai elemzéseket készíteni.

Képes az újszerű szociológiai ismeretek megszerzésére, innovatív feladatok elvégzésére, érvelni tud azok fontossága mellett.

**c) attitűdje**

Nyitott, befogadó, ugyanakkor kritikus a szakmai újításokkal szemben.

Tudatosan törekszik a tudományos értelemben vett objektivitásra.

**d) autonómiája és felelőssége**

**Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Fényes Hajnalka PhD habil, egyetemi docens**

**Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat):**

(1.) <b>Tantárgy neve: Tartalom- és diskurzuselemzés</b>	<b>Kreditértéke: 3</b>
A tantárgy <b>besorolása: kötelező</b>	
<b>A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”<sup>13</sup>: ..... (kredit%)</b>	
A <b>tanóra</b> <sup>45</sup> <b>típusa:</b> gyakorlat és <b>óraszám:</b> <b>2</b> az adott <b>félévben</b> , (ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a <b>nyelve:</b> .....) Az adott ismeret átadásában alkalmazandó <b>további (sajátos) módok, jellemzők</b> <sup>46</sup> (ha vannak): .....	
A <b>számonkérés</b> módja (koll. / gyj. / <b>egyéb</b> <sup>47</sup> ): gyj. Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó <b>további (sajátos) módok</b> <sup>48</sup> : <b>szemináriumi dolgozat</b>	
A tantárgy <b>tantervi helye</b> (hányadik félév): <b>2.</b>	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): nincs	
<b>Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása</b>	
A szeminárium célja a diskurzus és tartalomelemzés elméletének illetve kvantitatív és kvalitatív módszereinek megismertetése. A félév során a hallgatók betekintést nyernek a téma alapvető elméleti irodalmába, illetve saját MA szakdolgozatuk kutatásaihoz kapcsolódóan egy önálló elemzést készítenek, amelyet írásban beadnak és a szemináriumon bemutatnak. A dolgozatok közös bemutatásával, megvitatásával és opponálásával a hallgatók megismerik egymás kutatási területeit, valamint konkrét példákon keresztül ismerik meg a kutatás lehetséges irányait, módszereit, ezenkívül egymásnak folyamatos visszajelzést adva segítik társaik munkáját. Emellett a félév során a hallgatók megismerik az Nvivo kvalitatív tartalomelemző program használatát.	
A <b>2-5</b> legfontosabb <b>kötelező</b> , illetve <b>ajánlott irodalom</b> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	
van Dijk, Teun A.: A kritikai diskurzuselemzés elvei. In Szabó Márton, Kiss Balázs, Boda Zsolt (szerk.): Szövegváltozatok a politikára. Nyelv, szimbólum, retorika, diskurzus. Nemzeti Tankönyvkiadó, 2000.	
Foucault, Michel: A diskurzus rendje. In: Foucault, Michel: <i>A fantasztikus könyvtár</i> . Vál. és ford. Romhányi Török Gábor. Budapest, Pallas Stúdió - Attraktor Kft., 1998. 50-74.	
Krippendorff, Klaus: A tartalomelemzés módszertanának alapjai. Budapest: Balassi, 1995.	
Némedi Dénes (szerk.): Modern szociológiai paradigmák. Budapest: Napvilág, 2008. 383-460.	
Szabó Márton (2003): <i>A diskurzív politikatudomány alapjai. Elméletek és elemzések</i> . (Posztmodern politológiaiak). Budapest, L' Harmattan, 2003.	
Azoknak az <b>előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek</b> (tudás, képesség stb., <b>KKK 8. pont</b> ) a felsorolása, <b>amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul</b>	
<b>a) tudása</b> - Magas szinten ismeri, érti és értelmezi a fontos szociológiai és társadalmi összefüggéseket. -Rendelkezik a szakmai munkában alkalmazható magas szintű kvantitatív és kvalitatív módszertani tudástartalmakkal, követi a társadalomtudományi módszertan főbb fejlődési tendenciáit.	

<sup>45</sup> **Nftv. 108. § 37. tanóra:** a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc.

<sup>46</sup> pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

<sup>47</sup> pl. folyamatos számonkérés, évközi beszámoló

<sup>48</sup> pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése



- Ismeri és érti a szociológiával szoros kapcsolatban lévő társtudományok fogalmi rendszereit, lényegi összefüggéseit és főbb irányzatait.

**b) képességei**

- Képes eligazodni a társadalmi problémák és konfliktusok rendszerében.
- Szűkebb szakterületén képes a társadalmi problémák és konfliktusok okainak és hatásmechanizmusainak elemzésére és összegző értékelésére.
- A szakmailag megbízható forrásokra és azok gyakorlati tapasztalataira alapozva képes a szakterülete szempontjából releváns fogalomkészletre, argumentációra és következtetésekre épülő szociológiai elemzéseket készíteni.

**Tantárgy felelőse** (név, beosztás, tud. fokozat): .....

**Tantárgy oktatásába bevont oktató(k)**, ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat):

.....

<b>(1.) Tantárgy neve: Környezeti problémák, európai fejlesztési stratégiák, alternatív mozgalmak</b>	<b>Kreditértéke: 3</b>
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere” <sup>13</sup> : ..... (kredit%)	
<p>A tanóra<sup>49</sup> típusa: gyakorlat és óraszám: 2 az adott félévben, (ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a nyelve: .....)</p> <p>Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők<sup>50</sup> (ha vannak): .....</p>	
<p>A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb<sup>51</sup>): koll. Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok<sup>52</sup>:</p>	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 3.	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): nincs	
<b>Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása</b>	
<p>A tantárgy célja, hogy megismertesse a hallgatókat a környezeti problémák, fenntartható fejlődés főbb fogalmaival és megközelítéseivel (fenntarthatóság erős és gyenge koncepciója, ököcentrista és antropocentrista megközelítések, ökológiai szemlélet, ökológiai modernizáció, ökopolitikák, helyi tudások, alternatív mozgalmak és ideológiák). A félév során betekintést nyernek a hallgatók a környezetvédelem jogi szabályozásának kialakításába, a fenntartható fejlődés európai integrációhoz és projektekhez való kapcsolódásának kérdésébe. A hallgatók elsajátítják az emberi tevékenység környezeti hatásainak és projekt általi beavatkozás komplex elemzésének új módszereit (DPSIR modell, ökoszisztéma szolgáltatások), és a beavatkozások hatásviselőinek tájékoztatása terén is tájékozottságra tesznek szert.</p>	
<p>A 2-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)</p>	
<p>Csurgó B. et al: Éghajlatváltozás és helyi kormányzás. Budapest: MTA PTI, 2010</p> <p>European Environment Agency (2010): The European Environment – State and Outlook 2010. Copenhagen: European Environment Agency. <a href="https://www.eea.europa.eu/soer/">https://www.eea.europa.eu/soer/</a></p> <p>Kovács Imre (2012): Vidék az ezredfordulón. Budapest, Argumentum.</p> <p>Millennium Ecosystem Assessment. <a href="http://www.millenniumassessment.org/en/index.html">http://www.millenniumassessment.org/en/index.html</a></p> <p>Scheiring Gábor, Jávor Benedek (szerk.) (2009): Oikosz és Polisz – Zöld politikai filozófiai szöveggyűjtemény. Budapest, L’Harmattan.</p>	
<p>Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 8. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul</p>	
<p><b>a) tudása</b> -Elmélyült ismeretekkel rendelkezik a társtudományoknak azokkal a részterületein, melyek szükségesek a szociálpolitika műveléséhez.</p>	

<sup>49</sup> Nftv. 108. § 37. tanóra: a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc.

<sup>50</sup> pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

<sup>51</sup> pl. folyamatos számonkérés, évközi beszámoló

<sup>52</sup> pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése

- Ismeri és érti a hazai, európai és globális társadalmi problémákat, ismeretei birtokában képes értelmezni a társadalmi problémák létrejöttét, hatásait, értelmezését, kezelését befolyásoló tényezőket.
- Ismeretei kiterjednek különösen azoknak a tényezőknél a szerepére, amelyek gátolják fontos szükségletek kielégítését, az erőforrások méltányos és funkcionális elosztását.
- Ismeri és érti a korábban megtanult idegen nyelvek szaknyelvi anyagát, ennek birtokában képes idegen nyelvű szakmai forrás felhasználására.

**b) képességei**

- Ismeretei birtokában képes a társadalmi folyamatok, különösen a társadalmi szükségletek, problémák és kockázatok tudományos igényű és interdiszciplináris elemzésére.
- Képes azoknak a tényezőknél az elemzésére, amelyek a szociálpolitikára hatást gyakorolhatnak.
- Szakterületének egyes részterületein képes kutatási tervek, fejlesztési programok, tervezetek, dokumentumok, kidolgozására.
- Képes a sikeres kommunikációra különböző személyekkel, csoportokkal, illetve a nyilvánossággal.
- Képes a szervezeten belüli és a szervezeten kívüli együttműködésre; így különösen szervezeten belüli folyamatok irányítására, interdiszciplináris teamben, nemzetközi együttműködésben folyó tevékenységre, projekt keretében történő munkavégzésre.

**Tantárgy felelőse** (név, beosztás, tud. fokozat): .....

**Tantárgy oktatásába bevont oktató(k)**, ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat):

.....

<b>(1.) Tantárgy neve: Idegen nyelvű szövegelemző szeminárium I.</b>	<b>Kreditértéke: 3</b>
A tantárgy <b>besorolása: kötelező</b>	
<b>A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”<sup>13</sup>: .....</b> (kredit%)	
<p>A <b>tanóra</b><sup>53</sup> <b>típusa:</b> gyakorlat és <b>óraszám:</b> <b>2</b> az adott <b>félévben</b>,  <i>(ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a nyelve: .....</i>)  Az adott ismeret átadásában alkalmazandó <b>további (sajátos) módok, jellemzők</b><sup>54</sup> <i>(ha vannak):</i>  .....</p>	
<p>A <b>számonkérés</b> módja (koll. / gyj. / <b>egyéb</b><sup>55</sup>): gyj.  Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó <b>további (sajátos) módok</b><sup>56</sup>: <b>szemináriumi dolgozat</b></p>	
A tantárgy <b>tantervi helye</b> (hányadik félév): <b>3.</b>	
Előtanulmányi feltételek <i>(ha vannak):</i> nincs	
<b>Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása</b>	
<p>A kurzus elsődleges célkitűzése a hallgatók szövegértési és fordítási készségeinek fejlesztése a tudományos szakirodalom területén alkotott szövegekkel valamint a szociológiai szakszókincsük növelése. A cél, hogy a önállóan képesek legyenek feldolgozni szakszövegeket a kutatási területükön.</p>	
<p>A kurzus többféle gyakorlatot végzésén alapul. Egyrészt a félév elején és végén a TOEFL nyelvvizsga reading comprehension gyakorlatai alapján mérjük fel a hallgatók bemeneti és kimeneti készségeit. Másrészt félév során a kiadott szakirodalmat dolgozzák fel a résztvevők, gyakorlati foglalkozásonként kb. 5 kiadott oldal fordítását beszél meg a szemináriumvezetővel: a hallgatók mondatonként felváltva fordítják a szöveget és a problémás szöveghelyeket közösen megbeszélik. Alkalmanként az óra végén összefoglaló szövegértési kérdések megválaszolása is kapcsolódik a gyakorlathoz. Végül, előre egyeztetett gyakorlati foglalkozásokon az önálló szövegértést gyakorolják a hallgatók ellenőrzött körülmények között: a hallgatók szótárral ismeretlen szöveget dolgoznak fel önállóan és a megadott kérdésekre válaszolnak.</p>	
<p>A <b>2-5</b> legfontosabb <i>kötelező</i>, illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)</p>	
<p>Kendall, Diana: <i>Sociology in our times</i>. Sixth Edition. Belmont, CA: Thomson/Wadsworth: 2007 (és későbbi kiadások).</p>	
<p>Thomson, A.J és A. V. Martinet: <i>A practical English grammar</i>. Oxford: Uxford University Press, 1982 és későbbi kiadások.</p>	
<p>Deborah Philip: <i>Longman preparation course for the TOEFL</i>. New York: Longman, 1993.</p>	
<p>Azoknak az <b>előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek</b> <i>(tudás, képesség stb., KKK 8. pont)</i> a felsorolása, <b>amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul</b></p>	
<p><b>a) tudása</b>  -Ismeri és érti a hazai, európai és globális társadalmi problémákat, ismeretei birtokában képes értelmezni a társadalmi problémák létrejöttét, hatásait, értelmezését, kezelését befolyásoló tényezőket.  -Ismeri és érti a korábban megtanult idegen nyelvek szaknyelvi anyagát, ennek birtokában képes idegen nyelvű szakmai forrás felhasználására.</p> <p><b>b) képességei</b></p>	

<sup>53</sup> **Nftv. 108. § 37. tanóra:** a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc.

<sup>54</sup> pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

<sup>55</sup> pl. folyamatos számonkérés, évközi beszámoló

<sup>56</sup> pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése

- A társadalom- és szociálpolitika területén képes a hazai és külföldi tudományos és szakmai források feltárására, feldolgozására és szakmai munkája során a leszűrt következtetések gyakorlati alkalmazására.

**Tantárgy felelőse** (név, beosztás, tud. fokozat): .....

**Tantárgy oktatásába bevont oktató(k)**, ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat):

.....

<b>(1.) Tantárgy neve: Idegen nyelvű szövegelemző szeminárium II.</b>	<b>Kreditértéke: 3</b>
A tantárgy besorolása: kötelező	
<b>A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”<sup>13</sup>: .....</b> (kredit%)	
<p>A tanóra<sup>57</sup> típusa: gyakorlat és óraszám: 2 az adott félévben,          (ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a nyelve: .....)</p> <p>Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők<sup>58</sup> (ha vannak):          .....</p>	
<p>A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb<sup>59</sup>): gyj.          Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok<sup>60</sup>: szemináriumi dolgozat</p>	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 4.	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): nincs	
<b>Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása</b>	
<p>A kurzus elsődleges célkitűzése a hallgatók szövegértési és fordítási készségeinek fejlesztése a tudományos szakirodalom területén alkotott szövegekkel valamint a szociológiai szakszókincsük növelése. A cél, hogy a önállóan képesek legyenek feldolgozni szakszövegeket a kutatási területükön.</p>	
<p>A kurzus többféle gyakorlatot végzésén alapul. Egyrészt a félév elején és végén a TOEFL nyelvvizsga reading comprehension gyakorlatai alapján mérjük fel a hallgatók bemeneti és kimeneti készségeit. Másrészt félév során a kiadott szakirodalmat dolgozzák fel a résztvevők, gyakorlati foglalkozásonként kb. 5 kiadott oldal fordítását beszél meg a szemináriumvezetővel: a hallgatók mondatonként felváltva fordítják a szöveget és a problémás szöveghelyeket közösen megbeszélik. Alkalmanként az óra végén összefoglaló szövegértési kérdések megválaszolása is kapcsolódik a gyakorlathoz. Végül, előre egyeztetett gyakorlati foglalkozásokon az önálló szövegértést gyakorolják a hallgatók ellenőrzött körülmények között: a hallgatók szótárral ismeretlen szöveget dolgoznak fel önállóan és a megadott kérdésekre válaszolnak.</p>	
<p>A 2-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)</p>	
<p>Kendall, Diana: <i>Sociology in our times</i>. Sixth Edition. Belmont, CA: Thomson/Wadsworth: 2007 (és későbbi kiadások).</p>	
<p>Thomson, A.J és A. V. Martinet: <i>A practical English grammar</i>. Oxford: Uxford University Press, 1982 és későbbi kiadások.</p>	
<p>Deborah Philip: <i>Longman preparation course for the TOEFL</i>. New York: Longman, 1993.</p>	
<p>Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 8. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul</p>	
<p><b>a) tudása</b>          -Ismeri és érti a hazai, európai és globális társadalmi problémákat, ismeretei birtokában képes értelmezni a társadalmi problémák létrejöttét, hatásait, értelmezését, kezelését befolyásoló tényezőket.          -Ismeri és érti a korábban megtanult idegen nyelvek szaknyelvi anyagát, ennek birtokában képes idegen nyelvű szakmai forrás felhasználására.</p> <p><b>b) képességei</b></p>	

<sup>57</sup> Nftv. 108. § 37. tanóra: a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc.

<sup>58</sup> pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

<sup>59</sup> pl. folyamatos számonkérés, évközi beszámoló

<sup>60</sup> pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése

- A társadalom- és szociálpolitika területén képes a hazai és külföldi tudományos és szakmai források feltárására, feldolgozására és szakmai munkája során a leszűrt következtetések gyakorlati alkalmazására.

**Tantárgy felelőse** (név, beosztás, tud. fokozat): .....

**Tantárgy oktatásába bevont oktató(k)**, ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat):

.....

# TANTÁRGYLEÍRÁS

<b>A tantárgy címe: Hatékonyság- és eredményességvizsgálat</b>
<b>A tantárgy kódja: BTSZ137MA</b>
<b>A szak megnevezése (N/L): Szociálpolitika MA (nappali)</b>

## Tematika

1-2.óra: A kísérleti kutatás és az értékelő kutatások módszertana

Babbie, Earl (2003): A társadalomtudományi kutatás gyakorlata. Balassi Kiadó, Budapest: Kísérleti módszer 249-272, Értékelő kutatások 381-410

3-6.óra: A hatásvizsgálatok módszertana

Major Klára (2013): Hatásvizsgálati kézikönyv, I. kötet: Hatásvizsgálat elemzőknek (Internetről letölthető, pdf nekem is megvan)

Sági Matild, Széll Krisztián (2015): Hatásvizsgálatok alapszintű kézikönyve. Módszertani segédkönyv oktatáspolitikusok számára (Internetről letölthető, pdf nekem is megvan)

7-12. óra (kiselőadások, ppt-k)

Kormos Dóra (2017: szakdolgozat, Corvinus Egyetem): Hogyan mérhető pontosan és torzítatlanul a társadalmi hatás? Módszertani ajánlások és azok gyakorlati megvalósítása a magyar nonprofit szektorban (Internetről letölthető, pdf nekem is megvan)

Társadalompolitikai beavatkozások hatásvizsgálatainak elméleti lehetőségei és gyakorlati módszerei Készítette: Krémer Balázs, Bói Krisztina, Kurucz Erika, Mód Péter, Nagy Zita Éva, Ottucsák Melinda A., Pál Zsolt (internetről letölthető)

Liskó Ilona-Fehérvári Anikó (2008): Hatásvizsgálat. A HEFOP által támogatott intergációs program keretében szervezett pedagógus-továbbképzésekről (research paper) (internetről letölthető, nekem is megvan a pdf)

Magyar Tudomány 2010/07 Kézdi Gábor, Surányi Éva: Mintavétel és elemzési módszerek az oktatási integrációs program hatásvizsgálatában, és a hatásvizsgálatból levonható következtetések (internetről letölthető)

SWOT elemzésről (kiselőadás internetes anyagok alapján)

Szepesi Balázs (2013): Hatásvizsgálati kézikönyv, II. kötet: Hatásvizsgálat szervezőknek (Internetről letölthető, pdf nekem is megvan)

**Számonkérés:** Kiselőadások, ppt bemutatók készítése + a kiosztott kiskérdések alapján ZH, vagy online oktatás esetén egy házidolgozatban a tételsor kidolgozása 15-20 oldalban



(1.) <b>Tantárgy</b> neve: Munkaerőpiac és oktatás	<b>Kreditértéke: 3</b>
A tantárgy <b>besorolása</b> : kötelező	
<b>A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke</b> , „képzési karaktere” <sup>13</sup> : elmélet 40% gyakorlat 60%	
<b>A tanóra</b> <sup>61</sup> <b>típusa</b> : szem. és <b>óraszám</b> a: 2 az adott <b>félévben</b> , Az adott ismeret átadásában alkalmazandó <b>további (sajátos) módok, jellemzők</b> <sup>62</sup> -	
<b>A számonkérés</b> módja (koll. / gyj. / <b>egyéb</b> <sup>63</sup> ): gyj Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó <b>további (sajátos) módok</b> <sup>64</sup> -	
A tantárgy <b>tantervi helye</b> (hányadik félév): 2	
Előtanulmányi feltételek -	
<b>Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása</b>	
<p>A kurzus során a képzés és munkaerőpiac illeszkedését tanulmányozzuk. Elsőként a munkaerőpiac gazdaságtanának alapjait sajátítják el a hallgatók (a munkaerőpiac áttekintése, beruházások az emberi tőkébe, nem, faj és etnikum a munkaerőpiacon, kereseti egyenlőtlenségek), majd az emberi erőforrások, emberi tőke elméleteket tekintjük át, végül a munkaerőpiac képzési rendszerrel való illeszkedéséről lesz szó (alacsonyan iskolázottak, középfokú végzetek és felsőfokú végzetek a hazai munkaerőpiacon).</p> <p>During the semester, we deal with the relation between the education system and the labour market. At first, we deal with the economics of the labour market (introduction to the economics of the labour market, human capital investment, gender, race and ethnicity in the labour market, income inequalities), than we deal with human capital theories, than with different education levels and their labour market benefits in Hungary.</p>	
<b>A 2-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom</b> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	
<p>R. G. Ehrenberg, R. Smith: Korszerű munkagazdaságtan Panem Budapest 2003 (ebből 4 fejezet)</p> <p>Köllő János: A pálya szélén. Iskolázatlan munkanélküliek a poszt-szocialista gazdaságban. Osiris Budapest 2009</p> <p>Kézdí Gábor, Köllő János, Varga Júlia: Az érettségit nem adó szakmunkásképzés válságtünetei In: Fazekas Károly, Köllő János (szerk.) Munkaerőpiaci tükör 2008 MTA Közgazdaságtudományi Intézet, Bp. 2008.</p> <p>Galasi Péter: A felsőfokú végzettségű munkavállalók munkaerőpiaci helyzete és foglalkozásuk-iskolai végzettségük illeszkedése. Budapesti Munkagazdasági Füzetek BWP MTA Közgazdaságtudományi Intézet 2008</p> <p>Kertesi Gábor, Köllő János: Felsőoktatási expanzió, „diplomás munkanélküliség” és a diplomák piaci értéke Közgazdasági Szemle 2006/március 201-225</p>	
Azoknak az <b>előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek</b> (tudás, képesség stb., KKK 8. pont) a felsorolása, <b>amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul</b>	
<p><b>a) tudása</b></p> <p>Magas szinten ismeri, érti és értelmezi a legfontosabb társadalomtudományi összefüggéseket. Ismeretekkel rendelkezik különösen a társadalmi egyenlőtlenség, a társadalmi igazságosság, a társadalmi kockázatok, az emberi és állampolgári jogok összefüggéseiről.</p> <p>Ismeri és érti a szociálpolitika elméletét megalapozó társtudományok, a szociológia, a jóléti közgazdaságtan, az állam- és jogtudomány, a politikatudomány fogalmi rendszereit, lényegi összefüggéseit és főbb gondolkodási irányzatait.</p> <p>Elmélyült ismeretekkel rendelkezik a társtudományoknak azokkal a részterületein, melyek szükségesek a szociálpolitika műveléséhez.</p> <p>Ismeri, érti és folyamatosan fejleszti azt a tudásanyagot, amely magabiztos szellemi, műveltségi háttérrel ad a</p>	

<sup>61</sup> **Nftv. 108. § 37. tanóra**: a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc.

<sup>62</sup> pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

<sup>63</sup> pl. folyamatos számonkérés, évközi beszámoló

<sup>64</sup> pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése

társadalomtudományok magasabb szintű műveléséhez, az eredményes és hatékony értelmiségi munkához.

**b) képességei**

Ismeretei birtokában képes a társadalmi folyamatok, különösen a társadalmi szükségletek, problémák és kockázatok tudományos igényű és interdiszciplináris elemzésére.

Képes azoknak a tényezőknek az elemzésére, amelyek a szociálpolitikára hatást gyakorolhatnak.

Rendelkezik a racionális elemzés, problémamegoldás, döntéshozatal, érvelés képességével, melynek birtokában képes a szociálpolitika területére tartozó szakmai feladatok megoldására.

Rendelkezik az önálló, kreatív munkavégzés képességével, mely alapján képes önálló szakmai koncepciók kidolgozására, ismeretei és szakmai nézőpontja megújítására, koncepciójának képviseletére és mások koncepciójának elfogadására.

**c) attitűdje**

Felismeri a szociálpolitika művelése szempontjából releváns társadalmi értékeket, és a társadalmi igazságosságot és esélyegyenlőséget középpontba helyezve képviseli ezeket.

**d) autonómiája és felelőssége**

A hazai és nemzetközi szakmai folyamatok ismeretében képes szakmai állásfoglalás kialakítására és képviseletére.

Munkavégzési és társadalmi konfliktushelyzetekben önállóan és felelősen hozza meg döntéseit, következetesen képviselve a rábízottak érdekeit.

**Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Fényes Hajnalka PhD habil, egyetemi docens**

**Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat):**

(1.) <b>Tantárgy</b> neve: Szociálpolitikai kutatószeminárium I..	<b>Kreditértéke:</b> 4
A tantárgy <b>besorolása:</b> kötelező	
<b>A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”<sup>13</sup>:</b> ..... (kredit%)	
A <b>tanóra</b> <sup>65</sup> típusa: ea. / <b>szem.</b> / gyak. / konz. és <b>óraszám</b> a: heti <b>2</b> az adott félévben, (ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a <b>nyelve:</b> .....) Az adott ismeret átadásában alkalmazandó <b>további (sajátos) módok, jellemzők</b> <sup>66</sup> (ha vannak): .....	
A <b>számonkérés</b> módja (koll. / <b>gyj.</b> / egyéb <sup>67</sup> ): kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó <b>további (sajátos) módok</b> <sup>68</sup> (ha vannak): .....	
A tantárgy <b>tantervi helye</b> (hányadik félév): 3. félév	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): nincs	
<b>Tantárgy-leírás:</b> az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
<p>A tantárgy célja a hallgatók felkészítése a kutatási programok tervezésére, kutatási pályázatok összeállítására, lebonyolítására. A szeminárium fókuszában a szociálpolitikában kiemelt jelentőséggel bíró alapvető módszertani elemeinek (interjúk, tartalomelemzés, résztvevő megfigyelés, dokumentumelemzés) megismerése, mérőeszközök kidolgozása és alkalmazása, valamint a kapott eredmények feldolgozása, értelmezése és gyakorlatban való alkalmazásának előkészítése áll.</p> <p>The aim of the course is to prepare students for the planning of research programs, to compile and conduct research projects. The focus of the seminar is to get acquainted with the most important methodological elements of the needs analysis and impact assessments that are of major importance in social policy, the development and application of measuring instruments and the preparation, interpretation and application of the research results.</p>	
A <b>2-5</b> legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	
<p>Antal László (1976): <i>A tartalomelemzés alapjai</i>. Magvető, Budapest  Babbie, Earl (2003): <i>A társadalomtudományi kutatás gyakorlata</i>. Balassi Kiadó, Budapest  Székelyi Mária-Barna Ildikó (2004): <i>Túlélőkészlet az SPSS-hez: Többváltozós elemzési technikákról társadalomkutatók számára</i>. Pypotex, Budapest  Majoros, P. (2006): <i>A kutatómódszertan alapjai: Tanácsok, tippek, trükkök (nem csak szakdolgozat-íróknak)</i>. Perfekt Kiadó, Budapest  Mason, J. (2005): <i>A kvalitatív kutatás</i>. József Műhely, Budapest  Popper, Karl (1976): <i>A társadalomtudomány logikája</i>. In: <i>Tény, érték, ideológia</i>. (Szerk. Papp Zsolt.) Gondolat Kiadó, Budapest  A kutatószeminárium további szakirodalma a félévenként szabadon választott szakmai területhez kötődik.</p>	
Azoknak az <b>előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek</b> (tudás, képesség stb., KKK 8. pont) a felsorolása, <b>amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul</b>	

<sup>65</sup> **Nftv. 108. § 37. tanóra:** a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc.

<sup>66</sup> pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

<sup>67</sup> pl. folyamatos számonkérés, évközi beszámoló

<sup>68</sup> pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése

Ismeri és érti:

- a szociálpolitikai szakmai munkában közvetlenül alkalmazható módszertani tudástartalmaknak, különösen a szociálpolitikai kutatás és elemzés, a szociálpolitikai tervezés és politikaalkotás, szociális közszolgáltatások és intézmények szervezése és vezetése területén
- a szociális szolgáltatási rendszert, a közszféra, valamint a magánszféra – ezen belül civil-, egyházi, piaci szféra – rendszereit, átlátja a szociális szervezetek működését és abban a szociális szakemberek szerepeinek, tevékenységének formáit,
- Ismeretei kiterjednek különösen azoknak a tényezőknél a szerepére, amelyek gátolják fontos szükségletek kielégítését, az erőforrások méltányos és funkcionális elosztását

Képes:

- Ismeretei birtokában képes a társadalmi folyamatok, különösen a társadalmi szükségletek, problémák és kockázatok tudományos igényű és interdiszciplináris elemzésére
- Módszertani ismeretei birtokában képes a szociálpolitika körében szakpolitika-elemzés, értékelő kutatás, illetve más értékelő módszer alkalmazására.
- Szakterületének egyes részterületein képes kutatási tervek, fejlesztési programok, tervezetek, dokumentumok, kidolgozására.
- Kritikus szemlélettel és reflektív módon megfogalmazni a társadalmi és szociális problémákat, a veszélyeztető tényezőket és a problémakezelés folyamatát,

Attitűdje:

- elkötelezett a társadalmi egyenlőség, a demokratikus értékek, a jogállamiság és az európai értékközösség mellett,
- nyitott a társadalmi változásokra, fogékony az előítéletek ellen küzdő szemléleti alapok adaptálására, következetesen elfogadja a társadalomtudományi gondolkodás sokszínűségét, és hitelesen képviseli szűkebb és tágabb környezetében ennek szemléleti alapjait.

**Tantárgy felelőse** (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Csoba Judit egyetemi tanár PhD

**Tantárgy oktatásába bevont oktató(k)**, ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat)

(1.) <b>Tantárgy</b> neve: Szociálpolitikai kutatószeminárium II.	<b>Kreditértéke:</b> 4
A tantárgy <b>besorolása:</b> kötelező	
<b>A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”<sup>13</sup>:</b> ..... (kredit%)	
A <b>tanóra</b> <sup>69</sup> típusa: ea. / <b>szem.</b> / gyak. / konz. és <b>óraszám:</b> heti <b>2</b> az adott félévben, (ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a <b>nyelve:</b> .....) Az adott ismeret átadásában alkalmazandó <b>további (sajátos) módok, jellemzők</b> <sup>70</sup> (ha vannak): .....	
A <b>számonkérés</b> módja (koll. / <b>gyj.</b> / egyéb <sup>71</sup> ): kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó <b>további (sajátos) módok</b> <sup>72</sup> (ha vannak): .....	
A tantárgy <b>tantervi helye</b> (hányadik félév): 3. félév	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): nincs	
<b>Tantárgy-leírás:</b> az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
<p>A tantárgy célja a hallgatók felkészítése a kutatási programok tervezésére, kutatási pályázatok összeállítására, lebonyolítására. A szeminárium fókuszában a szociálpolitikában kiemelt jelentőséggel bíró szükségletfeltárás és hatásvizsgálatok legfontosabb módszertani elemeinek megismerése, mérőeszközök kidolgozása és alkalmazása, valamint a kapott eredmények feldolgozása, értelmezése és gyakorlatban való alkalmazásának előkészítése áll.</p> <p>The aim of the course is to prepare students for the planning of research programs, to compile and conduct research projects. The focus of the seminar is to get acquainted with the most important methodological elements of the needs analysis and impact assessments that are of major importance in social policy, the development and application of measuring instruments and the preparation, interpretation and application of the research results.</p>	
A <b>2-5</b> legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	
<p>Babbie, Earl (2003): <i>A társadalomtudományi kutatás gyakorlata</i>. Balassi Kiadó, Budapest</p> <p>Cseres-Gergely Zsombor – Galasi Péter (2012): <i>A szakpolitika-alkotás információs bázisa, hatásvizsgálatok</i>. In: Fazekas Károly – Scharle Ágota (szerk.): <i>A magyar foglalkoztatáspolitikai két évtizede, 1990–2010</i> (pp. 91–106). Budapest: Budapest Szakpolitikai Elemző Intézet és MTA KRTK Közgazdaságtudományi Intézet. Interneten elérhető: <a href="http://econ.core.hu/file/download/20evfoglpol/kotet.pdf">http://econ.core.hu/file/download/20evfoglpol/kotet.pdf</a></p> <p>Gertler, Paul J. et al. (2011): <i>Impact Evaluation in Practice</i>, Washington D.C.: The World Bank. Interneten elérhető: <a href="https://openknowledge.worldbank.org/handle/10986/2550">https://openknowledge.worldbank.org/handle/10986/2550</a></p> <p>KézdiI Gábor (2004): <i>Az aktív foglalkoztatáspolitikai programok hatásvizsgálatának módszertani kérdései</i>. Budapesti Munkagazdaságtani Füzetek BWP, 2004/2. Budapest: MTA Közgazdaságtudományi Kutatóközpont. Interneten elérhető: <a href="http://www.econ.core.hu/doc/bwp/bwp/bwp0402.pdf">www.econ.core.hu/doc/bwp/bwp/bwp0402.pdf</a></p> <p>MAJOR Klára et al. (2013): <i>Hatásvizsgálati kézikönyv I. kötet: Hatásvizsgálat elemzőknek</i>. Budapest: HÉTFA Kutatóintézet. Interneten elérhető: <a href="http://hetfa.hu/hatasvizsgalat/kezikonyv_lemzo.pdf">http://hetfa.hu/hatasvizsgalat/kezikonyv_lemzo.pdf</a></p> <p>Sági Matild-Széll Krisztián (2015): <i>Hatásvizsgálatok alapszintű kézikönyve</i>. Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet, Budapest.</p>	

<sup>69</sup> Nftv. 108. § 37. *tanóra*: a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc.

<sup>70</sup> pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

<sup>71</sup> pl. folyamatos számonkérés, évközi beszámoló

<sup>72</sup> pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése

Azoknak az **előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (tudás, képesség stb., KKK 8. pont) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

Ismeri és érti:

- a szociálpolitikai szakmai munkában közvetlenül alkalmazható módszertani tudástartalmaknak, különösen a szociálpolitikai kutatás és elemzés, a szociálpolitikai tervezés és politikaalkotás, szociális közszolgáltatások és intézmények szervezése és vezetése területén
- a szociális szolgáltatási rendszert, a közszféra, valamint a magánszféra – ezen belül civil-, egyházi, piaci szféra – rendszereit, átlátja a szociális szervezetek működését és abban a szociális szakemberek szerepeinek, tevékenységének formáit,
- Ismeretei kiterjednek különösen azoknak a tényezőknél a szerepére, amelyek gátolják fontos szükségletek kielégítését, az erőforrások méltányos és funkcionális elosztását

Képes:

- Ismeretei birtokában képes a társadalmi folyamatok, különösen a társadalmi szükségletek, problémák és kockázatok tudományos igényű és interdiszciplináris elemzésére
- Módszertani ismeretei birtokában képes a szociálpolitika körében szakpolitika-elemzés, értékelő kutatás, illetve más értékelő módszer alkalmazására.
- Szakterületének egyes részterületein képes kutatási tervek, fejlesztési programok, tervezetek, dokumentumok, kidolgozására.
- Kritikus szemlélettel és reflektív módon megfogalmazni a társadalmi és szociális problémákat, a veszélyeztető tényezőket és a problémakezelés folyamatát,

Attitűdje:

- elkötelezett a társadalmi egyenlőség, a demokratikus értékek, a jogállamiság és az európai értékkezősség mellett,
- nyitott a társadalmi változásokra, fogékony az előítéletek ellen küzdő szemléleti alapok adaptálására, következetesen elfogadja a társadalomtudományi gondolkodás sokszínűségét, és hitelesen képviseli szűkebb és tágabb környezetében ennek szemléleti alapjait.

**Tantárgy felelőse** (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Csoba Judit egyetemi tanár PhD

**Tantárgy oktatásába bevont oktató(k)**, ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat)

(1.) <b>Tantárgy</b> neve: Műhelyszeminárium I.	<b>Kreditértéke:</b> 4
A tantárgy <b>besorolása:</b> kötelező	
<b>A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”<sup>13</sup>:</b> ..... (kredit%)	
A <b>tanóra</b> <sup>73</sup> <b>típusa:</b> ea. / <b>szem.</b> / gyak. / konz. és <b>óraszám:</b> heti <b>2</b> az adott félévben, (ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a <b>nyelve:</b> .....) Az adott ismeret átadásában alkalmazandó <b>további (sajátos) módok, jellemzők</b> <sup>74</sup> (ha vannak): .....	
A <b>számonkérés</b> módja (koll. / <b>gyj.</b> / egyéb <sup>75</sup> ): kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó <b>további (sajátos) módok</b> <sup>76</sup> (ha vannak): .....	
A tantárgy <b>tantervi helye</b> (hányadik félév): 3. félév	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): nincs	
<b>Tantárgy-leírás:</b> az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
<p>A műhelyszeminárium célja a szociálpolitikai szakmai munkában közvetlenül alkalmazható módszertani tudástartalmaknak elmélyítése, különösen a szociálpolitikai kutatás és elemzés, a szociálpolitikai tervezés és politikaalkotás, szociális közszolgáltatások és intézmények szervezése és vezetése területén. A félévenként tetszőlegesen választott szakpolitikai terület kutatása, szakpolitikai dokumentumok elemzése, szakértői konzultációk szervezése révén lehetőség nyílik szakpolitikai tervezetek megismerésére, projektmunkára, illetve közigazgatási és szolgáltató szervezetek keretében végzett szolgáltatások elemzésére, tervezésére.</p> <p>The purpose of the subject is to deepen the methodological knowledge content directly applicable in the field of social policy, especially in research and analysis, social policy planning and policy making, social public services and institutions. The freely chosen research topic in each semester allows the analysis of policy documents and the expert consultations, and will enable us to get acquainted with policy drafts, project work and the analysis and planning of services provided by public administration and service organizations.</p>	
A <b>2-5</b> legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	
A műhelyszeminárium szakirodalma a félévenként szabadon választott szakmai területhez kötődik.	
Azoknak az <b>előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek</b> (tudás, képesség stb., <i>KKK 8. pont</i> ) a felsorolása, <b>amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul</b>	
<p>Ismeri és érti:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• a szociálpolitikai szakmai munkában közvetlenül alkalmazható módszertani tudástartalmaknak, különösen a szociálpolitikai kutatás és elemzés, a szociálpolitikai tervezés és politikaalkotás, szociális közszolgáltatások és intézmények szervezése és vezetése területén</li> <li>• a szociális szolgáltatási rendszert, a közszféra, valamint a magánszféra – ezen belül civil-, egyházi, piaci szféra – rendszereit, átlátja a szociális szervezetek működését és abban a szociális szakemberek szerepeinek, tevékenységének formáit,</li> </ul>	

<sup>73</sup> **Nftv. 108. § 37. tanóra:** a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc.

<sup>74</sup> pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

<sup>75</sup> pl. folyamatos számonkérés, évközi beszámoló

<sup>76</sup> pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése

- magas szintű ismeretanyaggal rendelkezik ahhoz, hogy eligazodjon a társadalmi döntéshozatal mechanizmusaiban, értse és átlássa a különböző érdekérvényesítési és érdekütköztetési fórumokat.

Képes:

- Módszertani ismeretei birtokában képes a szociálpolitika körében szakpolitika-elemzés, értékelő kutatás, illetve más értékelő módszer alkalmazására.
- képes szakpolitikai tervezetek kidolgozására, projektmunkára, érdekképviselési tevékenységre, illetve közigazgatási és szolgáltató szervezetek keretében végzett munkára
- kritikus szemlélettel és reflektív módon megfogalmazni a társadalmi és szociális problémákat, a veszélyeztető tényezőket és a problémakezelés folyamatát,
- eligazodni a szociális terület mélyebb összefüggései, valamint a gyakorlat által felvetett konkrét társadalmi problémák és lehetséges megoldási módszerek, modellek között, és képes új szolgáltatások kialakításában közreműködni a megelőzés és a problémakezelés érdekében,

Attitűdje:

- elkötelezett a társadalmi egyenlőség, a demokratikus értékek, a jogállamiság és az európai értékkezősség mellett,
- nyitott a társadalmi változásokra, fogékony az előítéletek ellen küzdő szemléleti alapok adaptálására, következetesen elfogadja a társadalomtudományi gondolkodás sokszínűségét, és hitelesen képviseli szűkebb és tágabb környezetében ennek szemléleti alapjait.
- határozottan és elkötelezetten kiáll a globális és lokális problémák megoldására irányuló szakmai törekvések mellett.

**Tantárgy felelőse** (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Csoba Judit egyetemi tanár PhD

**Tantárgy oktatásába bevont oktató(k)**, ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat)



(1.) <b>Tantárgy</b> neve: Műhelyszeminárium II.	<b>Kreditértéke:</b> 4
A tantárgy <b>besorolása:</b> kötelező	
<b>A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”<sup>13</sup>:</b> ..... (kredit%)	
A <b>tanóra</b> <sup>77</sup> <b>típusa:</b> ea. / <b>szem.</b> / gyak. / konz. és <b>óraszám:</b> heti <b>2</b> az adott félévben, (ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a <b>nyelve:</b> .....) Az adott ismeret átadásában alkalmazandó <b>további (sajátos) módok, jellemzők</b> <sup>78</sup> (ha vannak): .....	
A <b>számonkérés</b> módja (koll. / <b>gyj.</b> / egyéb <sup>79</sup> ): kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó <b>további (sajátos) módok</b> <sup>80</sup> (ha vannak): .....	
A tantárgy <b>tantervi helye</b> (hányadik félév): 3. félév	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): nincs	
<b>Tantárgy-leírás:</b> az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
<p>A műhelyszeminárium célja a szociálpolitikai szakmai munkában közvetlenül alkalmazható módszertani tudástartalmaknak elmélyítése, különösen a szociálpolitikai kutatás és elemzés, a szociálpolitikai tervezés és politikaalkotás, szociális közszolgáltatások és intézmények szervezése és vezetése területén. A félévenként tetszőlegesen választott szakpolitikai terület kutatása, szakpolitikai dokumentumok elemzése, szakértői konzultációk szervezése révén lehetőség nyílik szakpolitikai tervezetek megismerésére, projektmunkára, illetve közigazgatási és szolgáltató szervezetek keretében végzett szolgáltatások elemzésére, tervezésére.</p> <p>The purpose of the subject is to deepen the methodological knowledge content directly applicable in the field of social policy, especially in research and analysis, social policy planning and policy making, social public services and institutions. The freely chosen research topic in each semester allows the analysis of policy documents and the expert consultations, and will enable us to get acquainted with policy drafts, project work and the analysis and planning of services provided by public administration and service organizations.</p>	
A <b>2-5</b> legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	
A műhelyszeminárium szakirodalma a félévenként szabadon választott szakmai területhez kötődik.	
Azoknak az <b>előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek</b> (tudás, képesség stb., <i>KKK 8. pont</i> ) a felsorolása, <b>amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul</b>	
<p>Ismeri és érti:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• a szociálpolitikai szakmai munkában közvetlenül alkalmazható módszertani tudástartalmaknak, különösen a szociálpolitikai kutatás és elemzés, a szociálpolitikai tervezés és politikaalkotás, szociális közszolgáltatások és intézmények szervezése és vezetése területén</li> <li>• a szociális szolgáltatási rendszert, a közszféra, valamint a magánszféra – ezen belül civil-, egyházi, piaci szféra – rendszereit, átlátja a szociális szervezetek működését és abban a szociális szakemberek szerepeinek, tevékenységének formáit,</li> </ul>	

<sup>77</sup> **Nftv. 108. § 37. tanóra:** a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc.

<sup>78</sup> pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

<sup>79</sup> pl. folyamatos számonkérés, évközi beszámoló

<sup>80</sup> pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése

- magas szintű ismeretanyaggal rendelkezik ahhoz, hogy eligazodjon a társadalmi döntéshozatal mechanizmusaiban, értse és átlássa a különböző érdekérvényesítési és érdekütköztetési fórumokat.

Képes:

- Módszertani ismeretei birtokában képes a szociálpolitika körében szakpolitika-elemzés, értékelő kutatás, illetve más értékelő módszer alkalmazására.
- képes szakpolitikai tervezetek kidolgozására, projektmunkára, érdekképviselési tevékenységre, illetve közigazgatási és szolgáltató szervezetek keretében végzett munkára
- kritikus szemlélettel és reflektív módon megfogalmazni a társadalmi és szociális problémákat, a veszélyeztető tényezőket és a problémakezelés folyamatát,
- eligazodni a szociális terület mélyebb összefüggései, valamint a gyakorlat által felvetett konkrét társadalmi problémák és lehetséges megoldási módszerek, modellek között, és képes új szolgáltatások kialakításában közreműködni a megelőzés és a problémakezelés érdekében,

Attitűdje:

- elkötelezett a társadalmi egyenlőség, a demokratikus értékek, a jogállamiság és az európai értékkezősség mellett,
- nyitott a társadalmi változásokra, fogékony az előítéletek ellen küzdő szemléleti alapok adaptálására, következetesen elfogadja a társadalomtudományi gondolkodás sokszínűségét, és hitelesen képviseli szűkebb és tágabb környezetében ennek szemléleti alapjait.
- határozottan és elkötelezetten kiáll a globális és lokális problémák megoldására irányuló szakmai törekvések mellett.

**Tantárgy felelőse** (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Csoba Judit egyetemi tanár PhD

**Tantárgy oktatásába bevont oktató(k)**, ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat)

<b>(1.) Tantárgy</b> neve: Munkaerőpiaci politikák és foglalkoztatási rendszerek komplex elemzése I.-II. / <i>Complex analyses of employment systems and labor policies I.-II.</i>	<b>Kreditértéke: 4 + 4</b>
A tantárgy besorolása: kötelező / választható (a nem kívánt törlendő!) (szakirány...)	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere” <sup>13</sup> : ..... (kredit%)	
A tanóra <sup>81</sup> típusa: gyakorlat és óraszám: 2 + 2 az adott félévben, (ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a nyelve: .....) Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők <sup>82</sup> : önálló adatgyűjtés, másodelemzés, 2-3 fős kiscsoportban végzett közös elemzés	
A számonkérés módja gyakorlati jegy. Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok <sup>83</sup> : önállóan és/vagy kiscsoportban végzett helyzetfeltáró és kritikai elemzés, javaslat kidolgozása,	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 3 – 4	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): .....	
<b>Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása</b>	
<p>A kurzus „komplex elemzésre” törekszik, a két félévben különféle „tárgyakon”, de hasonlóan sokrétű szempontok alapján: az egyik félévben egy hazai járás (kistérség), a másik félévben egy sajátos célcsoportra vonatkozó politikák nemzetközi összehasonlító elemzése a félév során megoldandó feladat. Mindkét félévben a hallgatók egyedül, illetve 2-3 fős kiscsoportban folyamatosan önállóan dolgoznak az előzetesen egyeztetett témájuk kidolgozásában, az adatgyűjtéstől az elemzésen át a konklúziók és javaslatok megfogalmazásáig. A komplex elemzés során ki kell térni a munkakeresleti és kínálati tényezők alakulására és „találkozásukra”, törekedni kell az összehasonlító és történeti módszerek alkalmazására, a foglalkoztatási (és munkanélküliségi-inaktivitási) mutatók elemzésén túl kísérletet kell tenni a foglalkoztatás minőségét jelző (képzettségi, produktivitási, bérszínvonalbeli, stb.) adatok elemzésére, valamint, a gazdasági szerkezetek ágazati, üzemméreti és egyéb összetételeinek elemzésére, ezek „fejlettségének” megítélésére.</p> <p>Mindkét félév végén a hallgatóknak (csoportban közösen) egy-egy a lehető legkomplexebb, legteljesebb elemzést kell elkészíteniük – alapvetően az interneten fellelhető (főképp nemzetközi szervezetek – pl. EU, OECD honlapjain elérhető) adatforrások „másodelemzésének” módszereivel, az adatokat jól áttekinthető, lehetőleg grafikus megjelenítésével. Az elemzés előrehaladtáról, a felmerülő módszertani, technikai és értelmezési gondokról és azok feloldásának lehetőségeiről a szemináriumokon közösen gondolkodunk, és együtt igyekszünk magyarázatokat és megoldásokat találni.</p>	
<p><b><i>Complex analyses of employment systems and labor policies I.-II.</i></b>  <b><i>The course aims at complexity of analyses, on two different subjects during two semesters, but following similar multidimensional approaches: in the first semester a complex labor-market analysis of a Hungarian small-district; in the second the complex analyses of employment positions and relevant policy measures for some specific social target-group, in an international comparative manner.</i></b>  <b><i>During both semesters students work alone/2-3 person small groups to elaborate the complex analysis (on a topic initiated by students, and negotiated with the lecturer), from the beginning, the data gathering and processing until to summing up conclusions and recommendations.</i></b></p>	

<sup>81</sup> Nftv. 108. § 37. tanóra: a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc.

<sup>82</sup> pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

<sup>83</sup> pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése

*Complexity of analyses means tie together different insights, methods and approaches, as combining labor demands and supplies, and how the major market factors matched together, it is needed to harmonize comparative and historical approaches to interpret statistical (“correlation-like”) and causal explanations, also over statistical analysis of employment (and unemployment-inactivity) measures trying to analyze the “quality” of employment (productivity, wage-level, qualification standards, etc.). It is also required to analyze how much the employment and economic structure is “developed” by concerning economic branches, the size of firms and markets they are present. For the end of both seminars students should prepare the most and best complex analyzes on the selected topics – on the basis of desk-researching internet data-sources (mostly on the sites of international organizations, as EU or OECD), and present the findings on a transparent and “elegant” genre, including the use of visual tools, graphs/charts. During the seminars students (working groups) report on their findings and achievements, also on data-gathering, interpreting, methodological or technical hardships/obstacles – and all together think about solving puzzles, how to find and manage plausible explanations and fruitful solutions to the problems occurred during the procedure of analyzes.*

A 2-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Az MTA Közgazdaságtudományi intézetének évente megjelenő „Munkaerőpiaci Tükör” kiadványai az MTAKTI honlapjáról ([www.mtakti.hu](http://www.mtakti.hu)) letölthetően

A munkaerőpiac makroökonomiája, Digitális Tankönyvtár,  
Borbély T. B. – Fülöp E. (szerk): Munkaerőpiaci kutatások, ÁFSZ, 2008

interneten:<http://www.employmentpolicy.hu/engine.aspx?page=tanulmany-konyv>

Nemzetközi szervezetek munkaügyi elemzései és statisztikái, különösen az EU és az OECD elemzései, az OECD elemzéseken belül a speciális tematikus feldolgozások (Education at a Glance, Pensions at a Glance, PISA, stb.)

Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 8. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

**a) tudása**

Ismeri és érti a munka világának változásait és ennek társadalmi, gazdasági összefüggéseit, a társadalmi hátrányok munkaerő-piaci gyökereit.

Ismeri és érti a foglalkoztatást meghatározó tényezőket, a munka világával összefüggő politizálást, igazgatást és közszolgáltatást.

Ismeri és érti a munkaerő-piaci folyamatokat és a foglalkoztatáspolitikát befolyásoló eszközrendszert.

Birtokában van a szociálpolitikai szakmai munkában közvetlenül alkalmazható módszertani tudástartalmaknak, különösen a szociálpolitikai kutatás és elemzés, a szociálpolitikai tervezés és politikaalkotás, szociális közszolgáltatások és intézmények szervezése és vezetése területén.

Ismeri és érti a szociálpolitikai intézmény- és eszközrendszert érintő metodológiai fejlesztések lényegét, átlátja a főbb fejlődési tendenciákat.

Ismeri és érti a hazai, európai és globális társadalmi problémákat, ismeretei birtokában képes értelmezni a társadalmi problémák létrejöttét, hatásait, értelmezését, kezelését befolyásoló tényezőket.

**b) képességei**

Képes azoknak a tényezőknek az elemzésére, amelyek a szociálpolitikára hatást gyakorolhatnak.

Képes a szociálpolitikai tevékenység társadalmi, gazdasági hatékonyságának, társadalmi elfogadottságának mérésére.

Képes társadalom- és szociálpolitikai rendszerek, szociális védelmi és ellátórendszerek komplex elemzésére.

Rendelkezik a racionális elemzés, problémamegoldás, döntéshozatal, érvelés képességével, melynek birtokában képes a szociálpolitika területére tartozó szakmai feladatok megoldására.

A társadalom- és szociálpolitika területén képes a hazai és külföldi tudományos és szakmai források

feltárására, feldolgozására és szakmai munkája során a leszűrt következtetések gyakorlati alkalmazására.

Szakterületének egyes részterületein képes kutatási tervek, fejlesztési programok, tervezetek, dokumentumok, kidolgozására.

Módszertani ismeretei birtokában képes a munkaerő-piaci és foglalkoztatási rendszerek komplex elemzésére, szakpolitikai elemzés és értékelő kutatás készítésére.

A munkaerő-piaci és foglalkoztatáspolitikai elemzések körében képes szakpolitikai tervezetek kidolgozására, projektmunkára, érdekképviselési tevékenységre, illetve közigazgatási és szolgáltató szervezetek keretében végzett munkára.

**c) attitűdje**

Törekszik a globális és helyi viszonyok komplex megértésére, azok egymásra tekintettel történő kezelésére.

Szakterületén nyitott, befogadó, ugyanakkor kritikus minden szakmai innovációs törekvással szemben, figyelembe veszi azok tényalapú, érték- és érdekkötött szempontjait.

**d) autonómiája és felelőssége**

Szakmai tevékenysége során önállóan és felelősségteljesen vesz részt a szociális szakpolitika alakításában.

A hazai és nemzetközi szakmai folyamatok ismeretében képes szakmai állásfoglalás kialakítására és képviselésére.

Elkötelezett szociálpolitikus szakemberként önállóan és felelősségteljesen vesz részt a szociálpolitikai rendszerek korszerűsítésében és továbbfejlesztésében.

Legjobb tudása szerint, elkötelezetten szolgálja a szociálpolitika által képviselt társadalmi és szakmai érdekeket.

Önállóan és felelősségteljesen vesz részt munkaszervezeti egységek, szolgáltató szervezetek létrehozásában és irányításában.

**Tantárgy felelőse** Krémer Balázs habil. egy. docens, kandidátus

**Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat):**

.....

<b>Tantárgy neve:</b> HR-stratégiák	<b>Kreditértéke:</b> 4
A tantárgy <b>besorolása:</b> kötelező / választható (a nem kívánt törlendő!) -	
<b>A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”<sup>13</sup>:</b> ..... (kredit%)	
A <b>tanóra</b> <sup>84</sup> <b>típusa:</b> ea. / <u>szem.</u> / <u>gyak.</u> / konz. és <b>óraszám:</b> heti 2 óra az adott <b>félévben</b> , (ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a <b>nyelve:</b> .....) Az adott ismeret átadásában alkalmazandó <b>további (sajátos) módok, jellemzők</b> <sup>85</sup> (ha vannak): .....	
A <b>számonkérés</b> módja (koll. / <u>gyj.</u> / <b>egyéb</b> <sup>86</sup> ): gyakorlati jegy Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó <b>további (sajátos) módok</b> <sup>87</sup> (ha vannak): .....	
A tantárgy <b>tantervi helye</b> (hányadik félév): 3. félév	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): nincs	
<b>Tantárgy-leírás:</b> az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
<p>A HR-stratégiák tantárgy célja, hogy bemutassa a stratégia gyökerét és alapfogalmait, az elméleti hátteret, a stratégiai irányzatokat és alapmodelleket. A tantárgy célja, hogy a hallgató megismerje a stratégia alkotás folyamatán túl a stratégiai menedzsment folyamatát, a jövő stratégiaformáló irányzatait. A tantárgy célja az emberi erőforrás tervezése, az emberi erőforrás stratégia megismertetése. Ennek keretében bemutatásra kerül a munkakörelemzés, munkaerő biztosítás és a munkaerő fejlesztés. A HR-stratégiák arra is vállalkozik, hogy a HR-tanácsadás világát is megismertesse a hallgatókkal.</p> <p>The objective of the <i>HR Strategies</i> course is to present the roots and basic terms of the strategy, the theoretical background, the strategic directions and basic models. The objective of the course is that the students learn the process of strategic management beyond the process of strategic creation, and the strategic forming directions of the future. The objective of the course is to provide information on human resources planning and human resources strategy. Within this scope, position analysis, labour force assurance and labour force development will be presented. The HR strategies undertakes also the scope of presenting the field of HR consultancy to the students.</p>	
A <b>2-5</b> legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	
Dobák Miklós – Antal Zsuzsanna (2016): Vezetés és szervezés. Akadémiai Kiadó, Budapest ISBN: 9789630594479	
Balaton Károly – Tari Ernő (2014): Stratégiai és üzleti tervezés. Stratégia, tervezés, módszerek. Akadémiai Kiadó, Budapest ISBN: 9789630594738	
Poór József (Szerk.) (2010): Menedzsment tanácsadási kézikönyv. Akadémiai Kiadó, Budapest ISBN: 9789630589444	

<sup>84</sup> **Nftv. 108. § 37. tanóra:** a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc.

<sup>85</sup> pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

<sup>86</sup> pl. folyamatos számonkérés, évközi beszámoló

<sup>87</sup> pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése

Balaton Károly (et.al.) (2014): Stratégiai menedzsment. Akadémiai Kiadó, Budapest  
ISBN: 9789630594745

Bakacsi Gyula (2004): Szervezeti magatartás és vezetés. Aula Kiadó, Budapest  
ISBN: 9789639585492

Azoknak az **előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (*tudás, képesség stb., KKK 8. pont*) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

Fejleszti a stratégiai gondolkodás képességét.  
Fejleszti a stratégiai elemzés képességét.  
Fejleszti a HR tanácsadás képességét.  
A munkakör elemzés és a munkaerő-fejlesztés képességét fejleszti.  
Elgondolkodtat a stratégiaformáló irányzatokról.

**Tantárgy felelőse** (*név, beosztás, tud. Fokozat*: Dr. Mohácsi Márta adjunktus PhD

**Tantárgy oktatásába bevont oktató(k)**, ha van(nak) (*név, beosztás, tud. fokozat*):

**A szakmai gyakorlat (intézményen kívüli):** Intenzív terepgyakorlat  
**kreditértéke: 8**  
**időtartama teljes idejű képzésben:** heti/18 óra, **részidejű képzésben:** --- hét/óra

**jellege:** összefüggő **tantervi helye:** 4 félév

#### **tartalmi leírása, szakmai követelményei, szabályok**

##### **Tartalmi leírás:**

A terepgyakorlat során a hallgatók megismerik a szociálpolitikai ellátórendszer felépítését, jogszabályokban rögzített céljainak, stratégiájának és tevékenységeinek gyakorlatban megvalósított formáját. A követelményrendszer teljesítésén túl azonban a terepgyakorlatok szakmai programja többet céloz meg: a képzés hatékonyságának növelése, a kibocsátott szakemberek magas szintű szaktudása, a leendő munkaadókkal való kapcsolat építése, erősítése, a tapasztalati tanulási folyamat és a szakmai készségek fejlődéséhez szükséges keretek biztosítása áll a középpontban.

A IV. félévben a gyakorlat közvetlen célja, hogy a hallgató a korábbi 3 félév alatt elsajátított tudást, készségeket, képességeket integrálva önálló feladatokat vagy részfeladatokat végezzen valamely szociális területhez kapcsolódó tevékenységeket végző intézményben, szervezetben, így megfelelő szakmai gyakorlati tapasztalatot szerezzen.

##### **A gyakorlat részletes leírása:**

1. szakasz: Orientáció és szerződéskötés (a terephely sajátosságainak - misszió, szolgáltatási struktúra – megismerése, a terepgyakorlati munka megtervezése, felépítése – szerződéskötés)
2. szakasz: Megfigyelés és kiegészítő tevékenységek (a tereptanár munkájában való részvétel a szakma fogásainak, módszereinek megfigyelése és elsajátítása)
3. szakasz: Önálló munka (önálló feladatok, részfeladatok elvégzése, folyamatos visszajelzés a tereptanár felől, konzultációk tartása, tapasztalatok feldolgozása és beépítése a munkába)
4. szakasz: Értékelés, lezárás (az esetekből, feladatokból és a terephelyről való kilépés előkészítése, a tapasztalatok összegzése, a jövőben gyakorlandó készségek meghatározása)

*During their fieldwork the students can get to know the establishment of the social institution system, their legally stated aims and the way, they put their strategy and operation into practice. On top of accomplishing their requirements the professional program of these fieldworks aims beyond the above mentioned targets. Our primary aims are: improving the effectiveness of this training, ensuring high quality expertise of the professionals completing this course, building and strengthening connections with employers for the future, experience based learning process and ensuring a frame for the development of professional skills.*

*In the fourth semester, the direct goal of the practice is to provide students with individual tasks or sub-tasks in a social institution or organization, integrating knowledge and skills acquired during the 3 semesters. The student should obtain appropriate professional experience from all of these.*

##### **Specifying Practice:**

*Section 1: Orientation and contracting (exploring the specific features of the terrain - mission, service structure, designing the work of field work - contracting)*

*Section 2: Observation and auxiliary activities (participation in the work of a field teacher, observation and learning of the profession's catches and methods)*

*Section 3: Self-employment (self-employment and sub-tasks, continuous feedback from the field teacher, holding consultations, processing and incorporating the work experience)*

*Section 4: Evaluation, closure (exit from cases and off-site location, summary of experiences, definition of skills which still need to be practiced)*

##### **Szakmai követelmények, szabályok:**

Terep-szervezetek irányában követelmény, hogy az elmúlt 3 félév során megtanult ismeretek, módszertani repertoár minél szélesebb körét integráltan gyakorolhassa a hallgató szakmai gyakorlatának időtartama alatt.



Hallgatók irányában követelmény a következő kompetenciák fejlesztése, tudás megszerzése:

- Képes a bizalomépítésre, a nyílt, hiteles, hatékony kommunikációra.
- Ismeri és érti a társadalom működését, a társadalmi folyamatokat, szociális problémák keletkezését, a veszélyeztető tényezőket, valamint, hogy mindezek hogyan hatnak az egyes emberekre, családokra, csoportokra, szervezetekre és közösségekre.
- Ismeri és érti a társadalmi egyenlőtlenségeket, és a kirekesztés csökkentése érdekében felhasználható szociálpolitikai eszközöket.
- Rendelkezik a racionális elemzés, problémamegoldás, döntéshozatal, érvelés képességével, melynek birtokában képes a szociálpolitika területére tartozó szakmai feladatok megoldására.
- Képes társadalmi szervezetek létrehozásában és működtetésében való közreműködésre.
- Felismeri a szociálpolitika művelése szempontjából releváns társadalmi értékeket, és a társadalmi igazságosságot és esélyegyenlőséget középpontba helyezve képviseli ezeket

#### **A szakmai gyakorlaton nyújtott hallgatói teljesítmény értékelési módszerei**

A félévet gyakorlati jegy zárja. A gyakorlat értékelése a tereptanárral közösen történik, a terepnapló, a jelenléti ív, a tereptanár által elkészített értékelő lap (igazolás szakmai gyakorlatról) alapján.

#### **A szakmai gyakorlólhely(ek), melyekkel a képző intézmény megállapodást kötött**

A DE Bölcsészettudományi Kar, Szociológia és Szociálpolitika Tanszéke 50 szervezettel kötött keretszerződést szakmai gyakorlatok megvalósítására (rendszeres tevékenységként, határozatlan időtartamra). Ezen túl a Tanszék, közel 80-100 szervezettel működik együtt speciális szakterülethez illeszkedő, alkalmasszerűen megvalósított gyakorlatok szervezése céljából.

Az alábbiakban néhány szervezet kerül felsorolásra példaként, mint az intenzív terepgyakorlat számára lehetőséget biztosító gyakorlatok helyszíne: DMJV Gyermekvédelmi Intézménye ill. Család és Gyermekjóléti Központja, DMJV Városi Szociális Szolgálat, Magyar Református Gyermekvédelmi Szolgálat Nevelőszülői Hálózat, Drogambulancia, Életfa Önkéntes Szolgálat, Dialóg Egyesület, Közösségfejlesztők Egyesülete, Fehér Bot Alapítvány, SZETA Családok Átmeneti Otthona, BIT Egyesület, CSAT Egyesület, HAHA (Hajdúsági Hallgatókért és Civilekért Egyesület), Központ Egyesület, HBM Kormányhivatal Foglalkoztatási Főosztálya, HBM Büntetés-végrehajtási Intézet.

#### **A szakmai gyakorlat szervezettsége, „külső” gyakorlatvezetők biztosítása, ellenőrzése**

A DE Szociológia és Szociálpolitika Tanszéke kiterjedt terepgyakorlati hálózata működésének szabályait a „Terep-vezérfonal” c. dokumentum részletezi. Tartalma: jogszabályi háttér, terepgyakorlatok megszervezésének szabályai, a gyakorlat szereplői és azok jogosultságai és kötelezettségei, dokumentáció, stb.) A dokumentum a Tanszék honlapján hozzáférhető. A gyakorlatok szakmai tapasztalatait, hatékony módszertanát, és a terephelyek bemutatását két könyv összegzi:

1. Terephelyek kézikönyve. (Szerk.: Diebel A.), Debrecen, Kiadó: Debreceni Egyetem Szociológia és Szociálpolitika Tanszéke, 2012.
2. Terepgyakorlatok Módszertani kézikönyve. (Irta és szerk.: Diebel A.-Prókai O.), Debrecen, Kiadó: Debreceni Egyetem Szociológia és Szociálpolitika Tanszéke, 2012.

A szakmai gyakorlatokat a terepkoordinátor szervezi és ellenőrzi. Az adott félév tematikája és a hallgatók érdeklődése mentén szervezett, jól képzett tereptanárok által irányított (kiválasztási szempontok: humán diploma +min. 5 év szakterületen szerzett tapasztalat), a szociális szakmaterület széles körét érintő szakmai gyakorlatok helyszíneit félév elején a terepkoordinátor meghirdeti. A gyakorlat időbeli ütemezését a Terep-vezérfonal rögzíti. A gyakorlat kötelező feltételeinek megvalósulását a terepszerződés (Megállapodás) garantálja. A tereptanárok szakmai munkáját a gyakorlatot kísérő feldolgozó órák oktatója is figyelemmel kíséri és a tapasztalatokat közvetíti a terepkoordinátor, és rajta keresztül a Tanszékvezető irányába. A hallgatók értékelőlapon adnak visszajelzést a gyakorlati helyekről.

**Intézményi felelős (név, beosztás): Diebel Andrea, terepkoordinátor, oktató**

(1.) <b>Tantárgy neve:</b> Terepkísérő szeminárium	<b>Kreditértéke:</b> 1
<b>A tantárgy besorolása:</b> kötelező	
<b>A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”<sup>13</sup>:</b> 80% gyakorlat (kredit%)	
<b>A tanóra<sup>88</sup> típusa:</b> ea. / szem. / <b>gyak.</b> / konz. és <b>óraszám:</b> heti/2 az adott félévben, (ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a <b>nyelve:</b> : .....--.....) Az adott ismeret átadásában alkalmazandó <b>további (sajátos) módok, jellemzők<sup>89</sup> (ha vannak):</b> tapasztalatcsere, brain-storming, videofilm megtekintése	
<b>A számonkérés módja</b> (koll. / gyj. / <b>egyéb<sup>90</sup></b> ): órai aktivitás és szemináriumi dolgozat értékelése Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó <b>további (sajátos) módok<sup>91</sup> (ha vannak):</b> -	
<b>A tantárgy tantervi helye</b> (hányadik félév): 4.	
Előtanulmányi feltételek: nincs	

### **Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása**

Cél, a szakmai gyakorlat során szerzett tapasztalatok egyéni feldolgozásán túl, azok csoportos megvitatása, értékelése, a különböző intézményekben, településtípusokon, és célcsoportok körében szerzett tudás-tapasztalat megosztása a csoportban.

A szemináriumvezető, gyakorlat egyes szakaihoz illeszkedő módszertannal segíti a hallgatók munkáját.

A szemináriumi tevékenységek részletezése:

1. szakasz: Ütemterv készítése
  - a hallgatók motivációjának felmérése és fejlesztése,
  - a feladatok, értékelési szempontok tisztázása.
2. szakasz: Esetmegbeszélés (mintaesetek és a hallgatók által hozott problémás helyzetek alapján)
  - a terepgyakorlat során szerzett tapasztalatok reflektív feldolgozása,
  - a hallgatók intervenciók repertoárjának és tudásának bővítése,
  - szemináriumi dolgozat elkészítésének segítése.
3. szakasz: Értékelés, lezárás

*During the field practise period the aim is to process the collected experiences individually and also to discuss and evaluate these in the group. Another goal is to share the knowledge experience gained in different institutions, types of settlements and target groups among students.*

*The seminar leader helps the student's work with a methodology that fits in with each classroom.*

*Details of the seminar activities:*

*Section 1: Making a schedule*

- *Assessing and developing student motivation*
- *Clarification of tasks and evaluation aspects*

*Section 2: Case Discussion (based on sample cases and cases brought by students)*

- *Reflective processing of the experiences gained during field work*
- *To increase the audience's intervention repertoire and knowledge*
- *Helping to prepare a study*

*Section 3: Evaluation, closure*

<sup>88</sup> **Nftv. 108. § 37.** *tanóra:* a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc.

<sup>89</sup> pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

<sup>90</sup> pl. folyamatos számonkérés, évközi beszámoló

<sup>91</sup> pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése

A **2-5** legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

3. Terephelyek kézikönyve. (Szerk.: Diebel A.), Debrecen, Kiadó: Debreceni Egyetem Szociológia és Szociálpolitika Tanszéke, 2012.
4. Teregyakorlatok Módszertani kézikönyve. (Írta és szerk.: Diebel A.-Prókai O.), Debrecen, Kiadó: Debreceni Egyetem Szociológia és Szociálpolitika Tanszéke, 2012.

További szakirodalmat az adott terephely célcsoportjához, módszertani repertoárjához, az intézmény szociálpolitika rendszerében elfoglalt helyéhez illeszkedve egyedileg ajánl a gyakorlatot vezető tereptanár.

Azoknak az **előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (*tudás, képesség stb., KKK 8. pont*) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

**f) tudása:**

- Ismeri és érti a társadalom működését, a társadalmi folyamatokat, szociális problémák keletkezését, a veszélyeztető tényezőket, valamint, hogy mindezek hogyan hatnak az egyes emberekre, családokra, csoportokra, szervezetekre és közösségekre.
- Ismeri és érti a társadalmi egyenlőtlenségeket, és a kirekesztés csökkentése érdekében felhasználható szociálpolitikai eszközöket.
- Ismeri és érti a szociálpolitikai intézmény- és eszközrendszer érintő metodológiai fejlesztések lényegét, átlátja a főbb fejlődési tendenciákat.

**g) képességei:**

- Rendelkezik a racionális elemzés, problémamegoldás, döntéshozatal, érvelés képességével, melynek birtokában képes a szociálpolitika területére tartozó szakmai feladatok megoldására.
- Képes társadalmi szervezetek létrehozásában és működtetésében való közreműködésre.
- Felkészült a szakmai csapatmunkára, a partneri együttműködésekre az érintettekkel, szakmai szervezetekkel, a társszakmák és a közigazgatás szakembereivel, önkéntesekkel.

**h) attitűdje:**

- Munkáját kapcsolatteremtés, konfliktus-megoldási készség, problémák iránti érzékenység és megoldási készség, empátia, fejlett kommunikációs készség jellemzi.
- Felismeri a szociálpolitika művelése szempontjából releváns társadalmi értékeket, és a társadalmi igazságosságot és esélyegyenlőséget középpontba helyezve képviseli ezeket.

**Tantárgy felelőse** (*név, beosztás, tud. fokozat*): **Diebel Andrea, terepkoordinátor, oktató**

**Tantárgy oktatásába bevont oktató(k)**, ha van(nak) (*név, beosztás, tud. fokozat*):--

## TANTÁRGYLEÍRÁS

<b>A tantárgy címe:</b> Szakdolgozati szeminárium I. Szakdolgozati szeminárium II. Szakdolgozat
<b>A tantárgy kódja:</b> BTSZA180MA, BTSZ181MA, BTSZ182MA
<b>A szak megnevezése (N/L):</b> Szociálpolitika MA (nappali)
<b>Felelős oktató:</b> témavezető <b>A tantárgy formája:</b> szeminárium, gyakorlati jegy

### A SZAKDOLGOZATI SZEMINÁRIUMOKON ZAJLÓ FELADATOK ÜTEMEZÉSE:

- A szakdolgozat vázlatának elkészítése (a konzulens támogatásával)
- A szakdolgozat elméleti fejezetének elkészítése
- A szakdolgozat témájának társadalomtörténeti és/vagy jelenkori összegzése
- A kutatás módszertanának meghatározása, a kutatási terv elkészítése (mintavétel, célcsoport, kutatási kérdések, kutatási helyszínek)
- A kutatás megszervezése
- Az adatfelvétel lebonyolítása
- Adatrögzítés
- Adatelemzés és diszkusszió

### ELVÁRÁSOK:

- folyamatos kapcsolattartás a konzulenssel, a téma véglegesítése (a téma feleljen meg a szak által meghatározott követelményeknek, és illeszkedjen az oktatói témakiírásokhoz)
- minden félévben minimum öt személyes konzultáció a témavezetővel, ennek írásos dokumentálása a kiadott formanyomtatványon
- a témavezető jóváhagyása a tanulmányi félévek sikeres zárásáról
- a leadási határidő előtt 15 nappal a kész dolgozat bemutatása a témavezetőnek
- a témavezető jóváhagyó nyilatkozata a dolgozat benyújthatóságáról
- a kész szakdolgozat benyújtása

# TANTÁRGYLEÍRÁS

<b>A tantárgy címe:</b> Helyi társadalompolitikai stratégiák
<b>A tantárgy kódja:</b> BTSZ102MA-2K3
<b>A szak megnevezése (N/L):</b> Szociálpolitika MA (nappali)

## A tantárgy oktatási céljainak lényegi összefoglalása

A tantárgy arra keresi a választ, hogy léteznek-e a olyan jellemzők, amelyek településektől függenek és meghatározzák a helyi társadalompolitikai cselekvések karakterét. Így a társadalompolitikák definiálása mellett törekszünk arra, hogy bemutassuk a társadalompolitika mozgásterét (a centrum/periféria elméletek alapján meghatározott területi – társadalmi folyamatokat); illetve foglalkozunk azokkal a társadalompolitikai innovációkkal (pl. szociális földprogram, szociális szövetkezetek, közfoglalkoztatási programok), amelyek erősítették az önálló települési stratégiákat, a szubszidiaritást, illetve a folyamat vidéki térségekre érvényes kategóriáját, a képességmentartó népesség / népességmentartó képesség támogatását. A félév során beszélünk a jó gyakorlatokról, amelyek a társadalomfejlesztés operatív programjainak / megvalósított cselekvéseinek egyik minőségi mutatója kíván lenni. A módszerek között kiemeljük a tartalomelemzést (dokumentumok, rendeletek, pályázati kiírások, honlapok, parlamenti viták stb.), illetve az önálló eset / irodalomfeldolgozás kategóriáját.

## A félév tematikája

A félév folyamán tárgyalt főbb témakörök:

1. Térszerkezet történetisége: tradíciók, adottságok, fejlesztési lehetőségek, centrum/periféria elméletek, Falu – és vidéktipológiák
2. A modern állam területi politikája; A „jó állam” működése, az „Ideális járás”
3. A konfliktusok a jól-lét kontextusában: elméleti és módszertani keretek; A társadalmi felzárkózás szociológiája, egyenlőtlen helyzetek dimenziói, leszakadó térségek és közösségek
4. Képességmentartó népesség, népességmentartó képesség – együttműködés vagy lemaradás, a leszakadás/felzárkózás szociálpszichológiája
5. A szociális munka története – egyéni és közösségi szociális munka, interprofesszionális szociális munka, esélyteremtés és hozzáférés dilemmái ; a „lépcsőn ülés joga”, a szociális kérdés alakváltozásai
6. Produktív szociálpolitika szerepe Magyarországon az elmúlt évtizedekben
7. Jó példák, jó gyakorlatok, települési partnerségi kérdések
8. Speciális élethelyzetű kisebbségi csoportok (hajléktalanok, autisták, fogyatékkal élők, szegregátumi közösségek); Fejlesztési lehetőségek a vidéki térben, a humán közszolgáltatásokhoz való hozzáférés különbségei, a kitagolás erősségei/gyengeségei

## Értékelés

- A kurzus kollokviummal jeggyel zárul, ezért teljesítésének feltétele a rendszeres óralátogatás és a témakörökhöz kapcsolódó beadandó (évfolyamdolgozat) szóbeli teljesítése, megvédése (legfeljebb három hiányzás elfogadható).
- Aktívítás
- A félévet lezáró önálló elemzés:

A témakörhöz kapcsolódó beadandó dolgozat a témakörökhöz kapcsolódó irodalomfeldolgozáshoz kapcsolódik.

## Kötelező és ajánlott irodalom

Ferge Zsuzsa: Magyar társadalom – és szociálpolitika Osiris, Budapest 2017

Hegymenet. Társadalmi és politikai kihívások Magyarországon Szerk: Jakub András, Urbán László. Osiris, Budapest 2017.

Daron Acemoglu – James A. Robinson: A hatalom, a jóllét, és a szegénység eredete. Miért buknak el nemzetek? HVG könyvek 2013.

Pászka Imre: Elit, elitek, a lokális kistérségi társadalomban Szegedi Egyetemi Kiadó. 2010.

Szarvák Tibor - Jász Krisztina: Az esélyegyenlőségi politika Janus-arca. Kistelepülések, társadalmak, konfliktusok, POLITIKATUDOMÁNYI SZEMLE 14: (2) pp. 135-155

Christoph Links – Kristina Volke (Hg): Zukunfterfinden. Kreative Projekte in Ostdeutschland. ChLinks Verlag Berlin. 2009.

Váradai Monika Mária (szerk): Kistelepülések lépéskényszerben. Új Mandátum Könyvkiadó. 2008.

Kopp Mária – Kovács Mónika Erika (szerk): A magyar népesség életminősége az ezredfordulón. Semmelweis Kiadó 2006.

[http://www.kodolanyi.hu/jol-let/images/tartalom/File/publikaciok/5\\_kjf-beliv-j.pdf](http://www.kodolanyi.hu/jol-let/images/tartalom/File/publikaciok/5_kjf-beliv-j.pdf)

<http://akfi.uni-nke.hu/szakmai-kiadvanyok>

Jó Állam jelentés

Jó állam mérhetősége

MaHolnap - Társadalmi Felzárkózási Periodikák 1-2 szám

<https://tamogatottfejlesztések.szgyf.gov.hu/2014-20/index.php/kommunikacio-7/hirek>

# TANTÁRGYLEÍRÁS

<b>A tantárgy címe:</b> Kriminológia alapjai
<b>A tantárgy kódja:</b> BTSZ124MA
<b>A szak megnevezése (N/L):</b> Szociálpolitika MA (nappali)

## ***Tantárgy leírás***

A tantárgy célja a kriminológia interdiszciplináris megközelítése, e tudományterület kialakulása, fejlődése, valamint a legfontosabb, a kriminológia történetét meghatározó elméletek megismerése, a bűnözés különböző aspektusainak, elterjedtségének, jelentőségének valamint az erre adott szakpolitikai, társadalmi válaszoknak az áttekintése.

A kurzus egyes találkozóin során rövid tematikai összefoglaló után a hallgatók az általuk választott publikáció, szakirodalom alapján az adott témához kapcsolódó referátumot közösen megvitatják.

## ***A tantárgy kötelező irodalma:***

**Kriminológia**, Szerkesztette: Borbíró Andrea, Gönczöl Katalin, Kerezsi Klára, Lévay Miklós  
WoltersKluwer Kiadó, Budapest 2016

## ***Ajánlott irodalom:***

Devianciák - Bevezetés a devianciák szociológiájába. Szerk. Rácz József. Új Mandátum Könyvkiadó 2001

Szülőgyilkosságok Magyarországon az ezredfordulón. Aperion Kiadó 2012

Michael Foucault: Az igazság és az igazságszolgáltatási formák. Latin Betűk Debrecen 1998.

Michael Foucault: Felügyelet és büntetés - A börtön története. Budapest 1990.

Baron-Cohen: Elemi különbség: Férfiak, nők és a szélsőséges férfiagy. Osiris 2006.

Niels Christie: Büntetésipar; A nyugati stílusú gulágok felé. Osiris Kiadó 2004

Rosta Andrea (szerk): A fiatalok bűnözés kriminológiája és szociológiája. L'Harmattan 2014.

**Vizsga:** írásbeli

## **Tematika**

- 1.) A téma bemutatása, elvárások, a kurzus menetrendje, a kriminológia fogalma
- 2.) Klasszikus iskolák, a bűnözés biológiai és pszichológiai magyarázatai
- 3.) Börtönlátogatás – szakmai kirándulás
- 4.) Deviancia, anómia, szociológiai, antropológiai megközelítések
- 5.) Címkézés és kontroll elmélet, radikális és realista kriminológia
- 6.) Környezeti kriminológia
- 7.) Normakövetés és normaszegés – társadalmi és egyéni tényezők
- 8.) Megismerés lehetőségei: kriminálstatisztika, kriminológiai és interdiszciplináris kutatások
- 9.) Gyermekkori negatív tapasztalatok következményei a kriminológia szemszögéből
- 10.) Speciális bűnelkövetői típusok, csoportok
- 11.) Áldozatok és bűnelkövetők szociálpszichológiai megközelítésben
- 12.) A bűnözésre adott társadalmi válaszok
- 13.) A büntetés hatásai, dezisztencia, prizonizáció, PTSD
- 14.) Fiatalok büntetőeljárásai (fiatalok ügyekkel foglalkozó bírósági)

## TANTÁRGYLEÍRÁS

**A tantárgy címe:** Közösségi hálózatok

**Kódja:** BTSZ128MA\_K3

**Félév:** 2020/2021-es tanév 2. szemeszter

**Előfeltételek:** -

**A tárgy típusa:** kötelezően választható

**Óraszám/hét:** 2

**Kredit érték:** 3

**Képzés:** Szociálpolitika MA (nappali)

### **A tantárgy általános célja és specifikus célkitűzései:**

A tantárgy keretében a hallgatók megismerkednek a kapcsolathálózati megközelítés alapjaival, fogalmi rendszerével, emellett betekintést kapnak a társas kapcsolathálózat kutatásának módszereibe. A kurzus során az általános kapcsolathálózati ismeretek mellett, a hallgatók információt kapnak a vonatkozó hazai kutatások eredményeiről, illetve a különböző társadalmi csoportok társas kapcsolatrendszerének működéséről, jellemzőiről. A tantárgy célja, hogy a hallgató képessé váljon a kapcsolathálózati megközelítésnek, a társas kapcsolatok szerepének aktualitását felmérni, illetve a társas támogató rendszer felmérésének, vizsgálatának eszközeit alkalmazni.

### **A tantárgy minimum követelményei:**

Az órák rendszeres látogatása és aktív részvétel. A hiányzás nem haladhatja meg a 3 alkalmat.

### **A tantárgy keretében elsajátítandó ismeretek és kompetenciák:**

A kurzus során a hallgató megismerkedik a kapcsolathálózati megközelítés szociológiai és szociálpolitikai jelentőségével, az egyéni kapcsolathálózat felmérésének lehetőségeivel, módszertanával. A hallgató képessé válik a társas kapcsolatok szerepének, a társas támogatórendszer működésének vizsgálatára, mérlegelésére az egyén és szűkebb-tágabb környezete szempontjából.

### **A tantárgy részletes leírása:**

1. Bevezetés, a kapcsolathálózati megközelítés jelentősége. Társadalmi tőke, kapcsolati tőke.
2. Az egyén kapcsolatainak fontossága. Erős és gyenge kötések.
3. A társas támogató rendszer fogalma, tartalma, jellemzői, működése.
4. A társas kapcsolatok szerepe a társadalmi integráció és szolidaritás megteremtésében.
5. Az egyéni kapcsolatháló jellemzői a mai magyar társadalomban.
6. A társas kapcsolatok vizsgálatának módszerei: névgenerátor, pozíciógenerátor, erőforrás generátor, kapcsolati napló
7. Bizalmas kapcsolatok és földrajzi mobilitás
8. A társas kapcsolatok szerepe, működése különböző társadalmi csoportoknál I.– A társas kapcsolatok szerepe a falusi fiatalok immobilitásában.
9. A társas kapcsolatok szerepe, működése különböző társadalmi csoportoknál II. – Társas kapcsolatok mintázata és működése szegregátumban élők körében.



10. A társas kapcsolatok szerepe, működése különböző társadalmi csoportoknál III. – Idősek társas kapcsolathálózata.  
11-14. Csoportos prezentációk megtartása.

### **Vizsgára bocsátás feltételei:**

Az aláírás megszerzése.

Az aláírás feltétele az órák rendszeres látogatása, és aktív részvétel.

### **Értékelés (félévközi ellenőrzések formája, év végi értékelés módja):**

Félévközi ellenőrzés: csoportos prezentáció tartása minimum 3 szakirodalmi forrás feldolgozásából. A témát és a hozzá választott irodalmakat félév közben egyeztetni szükséges az oktatóval.

Év végi értékelés (kollokvium): szóbeli vizsga (online oktatás esetén írásbeli vizsga az e-learning rendszerben – feleletválasztós kérdések és esszé formájában)

### **Megjegyzés (feltételezett tudásanyag, előképzettségi szint): -**

### **Kötelező irodalom:**

- Albert, F.: Az idősek kapcsolathálózati jellegzetességei. Demográfia 59(1-2):173-200  
DOI: [10.21543/dem.59.2-3.2](https://doi.org/10.21543/dem.59.2-3.2)
- Albert, F. - Dávid, B. (2003): Az emberi kapcsolatok alakulása Magyarországon a XX. század utolsó évtizedében. Budapest: TÁRKI. <http://www.tarki.hu/adatbank-h/kutjel/pdf/a592.pdf>
- Albert F. - Dávid, B. (2012) Az interperszonális kapcsolathálózati struktúra átrendeződése Magyarországon. In: Kovách, I. et al. (szerk.) Társadalmi integráció a jelenkori Magyarországon. Budapest: Argumentum Kiadó. 343–356.
- Albert F. – Dávid B. (2015): Mikromilió integrációs megközelítésben. A személyes kapcsolatokra vonatkozó eddigi kutatás eredményeinek áttekintése. DOI: 10.18030/socio.hu.2015.4.1
- Albert, F. – Dávid, B. (2016): A magyarországi kapcsolathálózati struktúrák jellemzői 2015-ben. socio.hu 2016/3. DOI: 10.18030/socio.hu.2016.3.22
- Albert F., -Dávid B., -Gerő M., -Hajdú, G. (2017): Kapcsolathálózati tipológia és társadalmi integráció. In: Kovách I. (szerk.): Társadalmi integráció, Belvedere
- Albert, F. – Hajdu, G. (2016): Integráltság, szegénység, kapcsolati tőke. Szociológiai Szemle 26(3): 28-55.
- Albert, F. - Dávid, B. – Hajdu, G. – Huszti, É.: Egocentric Contact Networks of Older Adults: Featuring Quantity, Strength and Function of Ties. Sociological Quarterly DOI: [10.1080/00380253.2020.1787111](https://doi.org/10.1080/00380253.2020.1787111)
- Dávid, B. – Lukács, Á. - Huszti, É. – Barna, I. (2017): Kapcsolati napló – pluszok és mínuszok. Új módszer az egocentrikus kapcsolathálózat kutatásban. In: Kovách, I. (szerk.): Társadalmi integráció. Az egyenlőtlenségek, az együttműködés, az újraelosztás és a hatalom szerkezete a magyar társadalomban. MTA

Társadalomtudományi Kutatóközpont Szociológiai Intézet Belvedere Meridionale Kiadó. Pp.331-358.

- Gerő, M. – Hajdu, G. (2015): Az egyéni kapcsolathálók nagysága, heterogenitása és a társadalmi integráció Magyarországon. DoI: 10.18030/socio.hu.2015.4.12
- Granovetter, M. (1982): A gyenge kötések ereje. A hálózatelmélet felülvizsgálata. In: Angelusz R. – Tardos R. (szerk.) 1991. Társadalmak rejtett hálózata. Budapest: Magyar Közvéleménykutató Intézet 371-400.
- Huszti, É. (2015a): Megismer-hetem: a személyes kapcsolathálózat feltárásának új formája : kapcsolati napló. Debrecen: Debreceni Egyetemi Kiadó.
- Huszti, É. (2018): Telepi kapcsolatok. – Acta Medicinae et Sociologica. Vol.9. No.27.
- Huszti Éva (2019): A hazai pálya előnye. A társas kapcsolatok szerepe a falusi fiatalok immobilitásában. Metszetek. Társadalomtudományi folyóirat. Vol.8 (2019) No.3 pp. 23-55.

### **Ajánlott irodalom:**

- Albert F.-Dávid B: A barátokról. In: Társadalmi Riport, 1998.
- Albert F.-Dávid B. (2001): Ha elszakad a háló...A hajléktalanság kapcsolathálózati megközelítésben. Új Mandátum, Budapest.
- Albert F.-Dávid B: A kapcsolati tőke dimenziói etnikai metszetben. Társadalmi Riport 2006.
- Angelusz R.-Tardos R.: Társadalmak rejtett hálózata. Magyar Közvéleménykutató Intézet. Bp., 1991. 23-54., 92-111., 241-263., 371-400.
- Angelusz R.-Tardos R.: A kapcsolathálózati erőforrások átrendeződésének tendenciái a kilencvenes években. In: Társadalmi Riport. 1998.
- Bourdieu, P: Gazdasági tőke, kulturális tőke, társadalmi tőke. In: Angelusz R. (szerk.): A társadalmi rétegződés komponensei. Új Mandátum Könyvkiadó Bp., 1999. Pp. 156-177
- Csizmady, A. – Csurgó, B. – Kovách, I. – Megyesi, B. (2017): Területiség és társadalmi integráció. In: Kovách, I. (szerk.): Társadalmi integráció. Az egyenlőtlenségek, az együttműködés, az újraelosztás és a hatalom szerkezete a magyar társadalomban. MTA Társadalomtudományi Kutatóközpont Szociológiai Intézet Belvedere Meridionale Kiadó. pp. 183-213.
- Dávid, B. (2010): Társas kapcsolatok- a kirekesztődés dimenziói. In Kóczé A. (szerk.) Nehéz sorsú asszonyok feketén fehéren . Roma nők munkaerő -piaci és megélhetési lehetőségei két kistérségben . Budapest: MTA Etnikai -nemzeti Kisebbségi Kutatóintézet, pp. 95–112.
- Dávid, B. – Huszti, É. – Lukács, Á. (2016): A társas kapcsolatok jelentősége a társadalmi integrációban. In. Dr. Kósa Zs. (szerk.): Helyzetkép a magyarországi romákról. Debreceni Egyetemi Kiadó. Pp. 67-86.
- Dávid B. - Huszti É. - Vajda K. (2012). Strong tie, weak tie and in-betweens: a continuous measure of tie strength based on contact diary datasets. *PROCEDIA - SOCIAL AND BEHAVIORAL SCIENCES* 79:(6) pp. 38-61. (2013)
- Hajdu, G. - Megyesi, B. (2017): Társadalmi tőke és társadalmi integráció. In: Kovách, I. (szerk.): Társadalmi integráció. Az egyenlőtlenségek, az együttműködés, az

újraelosztás és a hatalom szerkezete a magyar társadalomban. MTA Társadalomtudományi Kutatóközpont Szociológiai Intézet Belvedere Meridionale Kiadó. pp. 155-182.

- Kmetty, Z. – Koltai, J. (2016): Státuszjelzés, társas támogatás, társadalmi törésvonalak. A kapcsolathálózati integráció aspektusai. socio.hu 2016/3 DOI:10.18030/soci.hu.2016.3.1
- Kovách Imre (szerk.) Társadalmi metszetek. Napvilág Kiadó Kft., 2006
- Kovách, I. (szerk.): Társadalmi integráció. Az egyenlőtlenségek, az együttműködés, az újraelosztás és a hatalom szerkezete a magyar társadalomban. MTA Társadalomtudományi Kutatóközpont Szociológiai Intézet Belvedere Meridionale Kiadó.
- Messing, V. (2006): Lyukakból szőtt háló: háztartások közötti támogató kapcsolatok roma és nem roma szegények körében. Szociológiai Szemle 2006/2. 27-34.
- Messing, V. – Molnár, E. (2011): Bezáródó kapcsolati hálók: szegény roma háztartások kapcsolati jellemzői. Esély, 2011/5. 47-74.
- Mérei F.: Közösségek rejtett hálózata. Osiris. Bp., 1998.
- Sík, E. (2012): A kapcsolati tőke szociológiája. Budapest: Eötvös Kiadó.
- Utasi Ágnes (szerk.). Társas kapcsolatok. Gondolat. Bp., 1991
- Utasi Ágnes (2002): A bizalom hálója. Mikrotársadalmi kapcsolatok, szolidaritás. Új Mandátum, Bp.

## TANTÁRGYI TEMATIKA

<b>A tantárgy címe:</b> Társadalmi befogadást segítő projektek
<b>A tantárgy kódja:</b> BTSZOC310MA
<b>A szak megnevezése (N/L):</b> Nappali
<b>Az oktató neve:</b> Dr. Szarvák Tibor

### **A tantárgy oktatási céljainak lényegi összefoglalása**

A tantárgy az MA szintű oktatásában azon kulcspontokat igyekszünk megragadni, amely a kisebbségi közösségekkel kapcsolatos társadalomtudományi megközelítéseket érintik. Megközelítésünkben így a kedvezményezett („sérülékeny”) kisebbségi csoportok különböző szititációkban megvalósuló szegregált élethelyzete áll. Tisztázzuk azon fogalmakat, amelyekkel a hallgató eligazodik a makroviszonyok között és mikrokörnyezetben is létre tud hozni megfelelő szakértői szintű cselekvéseket. Ezen tevékenységek a fordított integráció elvét valósítják meg. A kurzus során azokkal a szakmai standardokkal (közösségi tervezés, fordított integráció, jó gyakorlatok) foglalkozunk, amely atémakörhöz kapcsolódó fejlesztéspolitika kulcsterületei lehetnek. Foglalkozunk a hajléktalansággal (mint a városi térben történő szegregációval), illetve a vidéki térben megvalósuló autista majorságok bemutatásával bepillantást nyerünk a humán közszolgáltatások hozzáféréseinek különbségeibe, valamint megismerjük a fogyatékkal élők világát meghatározó kitagolás folyamatának erősségeit/gyengeségeit.

### **A félév tematikája**

A félév folyamán tárgyalt főbb témakörök:

1. Kisebbségi közösségek: kontextuális definíciós kísérletek, élethelyzetek, a „lépcsőn ülés joga”, a szociális kérdés alakváltozásai
2. Az életmód / életvitel aktuális kérdései; Integrálódás és a „kiilleszkedés” dilemmái, szegregáció fogalma, mérésének lehetőségei, társadalom-és területpolitikai következmények (pl, vidékfejlesztés és lakáspolitikai)
3. A hazai történelmi kisebbségi közösségek demográfiai viszonyai és perspektívái, korábbi évtizedek felzárkóztatási gyakorlatai
4. A szegregált élethelyzetek csökkentésnek irányai, szakpolitikai súlypontok,
5. A szegregált élethelyzetek csökkentését célzó szociális munka módszerek: a settlementtől a jelenléti szociális munkáig (a fordított integráció történeti jellegzetességei)
6. A közösségi tervezés módszerei a települési résztársadalmi csoportok bevonása során
7. Jó gyakorlatok szerepe és kialakítása a kisebbségi közösségek élethelyzetének javításában
8. Egyéb speciális élethelyzetű kisebbségi csoportok (hajléktalanok, autisták, fogyatékkal élők); Fejlesztési lehetőségek a vidéki térben, a humán közszolgáltatásokhoz való hozzáférés különbségei, a kitagolás erősségei/gyengeségei

## Értékelés

- A kurzus gyakorlati jeggyel zárul, ezért teljesítésének feltétele a rendszeres óralátogatás és a gyakorlati munka teljesítése (legfeljebb három hiányzás elfogadható).
- Aktívítás
- A félévet lezáró önálló elemzés (az oktatóval megbeszélte konkrét közösségi élethelyzetről legalább öt oldal terjedelmű munka; munkacíme: A társadalmi befogadás eredményei a speciális élethelyzetekben) elkészítése a felhasznált adatforrások és elkészített interjúk alapján.

## Kötelező és ajánlott irodalom

- Vercseg Ilona (2013): A közösségi munka folyamata és módszerei  
[http://www.kozterhalo.hu/dokumentumok/Vercseg\\_Ilona.pdf](http://www.kozterhalo.hu/dokumentumok/Vercseg_Ilona.pdf)
- Szarvák Tibor - Jász Krisztina: Az esélyegyenlőségi politika Janus-arca. Kistelepülések, társadalmak, konfliktusok, POLITIKATUDOMÁNYI SZEMLE 14: (2) pp. 135-155.
- Kertesi Gábor: A társadalom peremén. Romák a munkaerőpiacon és az iskolában. Osiris, Budapest, 2005
- Jelenlét „– a roma integrációt szolgáló fejlesztések megalapozása, szociális munka kirekesztett közösségekben, szegregátumokban – Magyar Máltai Szeretetszolgálat, 2013
- <http://jelenlet.maltai.hu/wp-content/uploads/2015/05/Jelenl%C3%A9t-tanulm%C3%A1ny.pdf>
- A választott témára vonatkozó egyéb adatforrások és dokumentumok, interjúalanyok megtalálása, feldolgozása és bemutatása.
- MaHolnap - Társadalmi Felzárkózási Periodikák 1-2 szám

<https://tamogatottfejlesztések.szgyf.gov.hu/2014-20/index.php/kommunikacio-7/hirek>

# TANTÁRGYLEÍRÁS

<b>A tantárgy címe: Szociális gazdaság</b>
<b>A tantárgy kódja: BTSZ103A_K3</b>
<b>A szak megnevezése (N/L): Szociálpolitika MA nappali</b>

## **A tantárgy oktatási céljainak lényegi összefoglalása**

A tárgy célja a múlt század második felétől a szociális politika szektorközi terében egyre fontosabb szerepet betöltő, a 21. században új értelmezést és lendületet nyerő szociális gazdaság (szociális-szolidáris, közösségi gazdaság, társadalmi vállalkozások) gazdasági, társadalmi kontextusának megismerése és megértése.

A tárgy teljesítése során végzett közös munka segíteni kívánja a hallgatókat az inkluzív és fenntartható fejlődés eszközeként működő szociális, közösségi gazdaság, mint a közjó szolgálatát működési modellje minden szintjén érvényesítő közgazdasági alternatíva felfedezésében. A tárgy célja ezzel a társadalmi-gazdasági kérdések iránti érdeklődés és érzékenység növelése, újszerű gazdasági szemlélet formálása, a gazdaság- és társadalompolitika, a gazdasági és társadalmi gyakorlat összefüggéseinek, kölcsönösségének megértése.

A területre vonatkozó jelentős elméleti, módszertani, kutatási eredmények áttekintése, a szociális, szolidáris, közösségi gazdaság hazai és nemzetközi példáinak, működő modelljeinek, problémáinak, jó gyakorlatainak megismerése és elemzése. Az elméleti felkészülést kiegészítő csoportos projekt munka a szakmai kreativitás, az adaptációs és innovációs képesség fejlesztését hivatott szolgálni.

## **A tantárgy minimumkövetelményei**

- A tanórákon való részvétel
- Visszajelző tesztek megfelelő teljesítése
  - Visszajelzés az órai munkáról
  - Kötelező irodalom önálló feldolgozása
- Csoportos projekt munka
  - Státuszbeszámoló
  - Összefoglaló tanulmány
  - Záró prezentáció
- Referátumok
  - Hallgatói részvétel a tematika feldolgozásában és az eredmények bemutatásában

## **A félév tematikája**

A tematika tárgyalása során a hallgatók tanulmányozzák a szociális gazdaság értelmezéseit, elméleti megközelítéseit, illetve szereplőit és azok gyakorlatát. Az európai és szélesebb nemzetközi közösségi gazdasági folyamatok, struktúrák és mechanizmusok történeti és funkcionális áttekintését követően megismerik a terület hazai történetét, érintettjeit, szabályozását és gyakorlatát. A hazai és külföldi példák feldolgozására is kiterjedő projekt munka segíti a megszerzett ismeretek adaptációját.

### **Főbb témakörök:**

- A hagyományos és a szociális, közösségi gazdaság modelljének alapvető azonosságai és eltérései
- Globális társadalmi, gazdasági, kulturális kontextus:
  - Globális kihívások, helyi megoldások, személyes és közös felelősség
  - Társadalmi és gazdasági trendek
  - Differenciált társadalmi és generációs paradigmák
  - A társas és személyes kompetenciafejlődés modellszerű változása
- Gazdaság és lokalitás
  - Település és közösség
  - A helyi versenyképesség kulcstényezői
  - Települési erőforrások és tudatos településfejlesztés, helyi gazdaságfejlesztés
- Kapcsolódó fogalmak, a szociális gazdaság alapértékei, koncepciója, célja, funkciói, működési területei és szereplői
- Szociális, szolidáris, közösségi gazdaság, társadalmi vállalkozások – Meghatározó megközelítések, iskolák
- A szociális gazdaság, társadalmi vállalkozások nemzetközi helyzete
- A szociális gazdaság Magyarországon
  - Története, a kialakulás és fejlődés hajtóerői
  - Fogalmi sajátosságok
  - A szociális gazdaság hazai modelljei, gyakorlatai, érintettjei
  - Szabályozás, jellemző jogi és szervezeti formák
  - A szociális gazdaság magyarországi finanszírozási rendszere, üzleti modelljei, forrásai
- A szociális gazdaság szerepe a területi különbségek csökkentésében, a társadalmi integráció növelésében, az inkluzív gazdaság- és társadalomfejlesztésben - Adaptálható társadalmi innovációk, jó gyakorlatok feldolgozása

### **A vizsgára bocsátás feltételei:**

- A minimumkövetelmények teljesítése

### **Értékelés (félévközi ellenőrzések formája, év végi értékelés módja)**

- Az értékelés tárgya és arányai:

- Visszajelző tesztek (órai munka és kötelező irodalom) teljesítése (30%)
- Csoportos projektmunka - Tanulmány és prezentáció (40%)
- Páros referátumok (30%)
- Az értékelés szempontjai:
  - Tesztek: 86-100% jeles, 71%-85% jó, 56%-70% közepes, 40-55% elégséges
  - Projektmunka:
    - Jeles: kiváló külső és belső együttműködés, folyamatos projektmunka, önálló gondolkodás és adaptálható eredmények, tartalmi és formai szempontból magas színvonalú összefoglaló tanulmány és prezentáció
    - Jó: megfelelő külső és belső együttműködés, rendszeres projektmunka, önálló gondolkodás, tartalmi és formai szempontból megfelelő összefoglaló tanulmány és prezentáció
    - Közepes: koordinálatlan együttműködés, akadozó projektmunka, sablonos eredmények, tartalmi és formai szempontból hiányos tanulmány és prezentáció
    - Elégséges: hiányos együttműködés, véghajrára szorító projektmunka, formális eredmények, tartalmi és formai szempontból igénytelen tanulmány és prezentáció
    - Elégtelen: nincs együttműködés, kialakulatlan vagy szétesett projektfolyamat, hiányos eredmények, hiányzó vagy tartalmi, formai szempontból nem értékelhető írásbeli munka
  - Referátumok
    - Jeles: a témafeldolgozás teljes és lényegretörő, a referátum önálló következtetéseket tartalmaz, a kiadottól eltérő forrásokat is használ, a prezentáció esztétikus és magas színvonalú, az előadók vitában való megmérettetésre képesek
    - Jó: a témafeldolgozás teljes, logikus, a feldolgozott anyag összefüggései érthetőek, a prezentáció elvárható színvonalú, az előadóknak önálló véleménye van a feldolgozott anyagról, be tudnak kapcsolódni a téma tárgyalásába
    - Közepes: a témafeldolgozás teljes, a prezentáció szöveges, formális, önálló következtetéseket, gondolatokat nem tartalmaz, az előadók tárgyi ismeretei szűkösek
    - Elégséges: a témafeldolgozás foghíjas, összezsapott, rendezetlen, a prezentáció hiányos, formális, nincs érdemi önálló munkavégzés
    - Elégtelen: a referátumot a hallgató nem tartja meg, illetve nem készül fel arra

### **Kötelező irodalom**

FREY Mária (szerk.): [Szociális gazdaság kézikönyv](#). OFA, Budapest 2007. ISBN 978-963-87190-2-7



G. FEKETE Éva et al.: [Alapkutatás a társadalmi vállalkozások működéséről](#). Miskolci Egyetem GTK, Miskolc, 2017. (29-72. o.)

G. FEKETE Éva: [A szolidáris és szociális gazdaság elemei a magyarországi helyi gazdaságfejlesztésben](#). In: Észak-magyarországi Stratégiai Füzetek 8. évf. 2. sz. Miskolci Egyetem GTK, Miskolc, 2011. ISSN 1786-1594 (38-56. o.)

JUHÁSZ Gábor: [A szociális gazdaság szerepe és jelentősége a helyi társadalom és gazdaság fejlesztésében, illetve a térségi-területi felzárkózásban](#). In: Szociális Szemle VI. évf. 1-2. szám, 2013/1-2. (20-27. o.)

JUHÁSZ Gábor: [A szociális / szolidáris gazdaság elméleti alapjai](#). PTE BTK, Pécs, 2018. ISBN 978-963-429-399-6

### **Ajánlott irodalom**

FUTÓ Péter et al.: [A szociális gazdaság jelene és jövője Magyarországon. Kutatási zárótanulmány](#). NFI, Budapest, 2005.

G.FEKETE É., NAGY Z., LIPTÁK K., KISS J. (szerk.): [Szociális és szolidáris gazdaság a poszt-szocialista perifériákon](#). Miskolci Egyetem GTK, Miskolc, 2018. ISBN 978-963-358-161-2

LIPTÁK K., NAGY Z., DABASI-HALÁSZ Zs., SIPOSNÉ NÁNDORI E.: [Áttekintés a magyarországi szociális gazdaságról és gazdasági szervezeteiről](#). In: Szociálpolitikai Szemle V. évf. 1. sz. 2013. (7-19. o.) ISSN 2416-1357

MAKÁR S., VARGA Z., HORKAY L. (szerk.): [Helyi gazdaságfejlesztés. Ötletadó megoldások, jó gyakorlatok](#). NFM-NGM-VÁTI, Budapest, 2010. ISBN 978-963-7380-21-1

# TANTÁRGYLEÍRÁS

<b>A tantárgy címe: Közösségfejlesztés</b>
<b>A tantárgy kódja: BTSZ104MA_K3</b>
<b>A szak megnevezése (N/L): Szociálpolitika MA (nappali)</b>

## **1. Motiváció és bevezetés a közösségfejlesztésbe**

A saját állampolgári és közösségi élmények felszínre hozása. A közösségfejlesztés irányultsága és legitimációs elméletei (helyi társadalom, közösség, fenntartható fejlődés, civil társadalom, társadalmi nyilvánosság, mindennapi kultúra, mindennapi élet, szolidaritás, kommunikatív cselekvés, cselekvésemélet, társadalmi tőke). A közösségfejlesztés fogalom- meghatározásai és társadalmi funkciói.

## **2. A közösségfejlesztési folyamat, módszerek és technikák**

A települések megismerésének módszerei, aktivizáló módszerek, az együttműködés módszerei és a partnerség-építés, a helyi nyilvánosságot szervező és fejlesztő módszerek: a közösségi média, a helyi gazdaságfejlesztés közösségi módszerei.

## **3. Közösségi munka, közösségfejlesztés a gyakorlatban**

Esettanulmányok. Mai gyakorlatok, példák, folyamatok a hazai közösségi munkában: önkéntességtől a házfoglalókig, helyi tiltakozástól a hagyományörzésig. A közösségfejlesztés nemzetközi és hazai szervezetei, hálózatai.

*Kollokvium*

*Kötelező*

*irodalom:*

Vercseg Ilona: Közösség és részvétel – A közösségfejlesztés és a közösségi munka gyakorlatának elmélete. Közösségfejlesztők Egyesülete, Budapest, 2020. <https://kofe.hu/parola/parola-fuzetek/>

*Ajánlott irodalom:*

Vercseg Ilona: Közösségelmélet, Közösségfejlesztők Egyesülete, Budapest, 2018.

[https://kofe.hu/parola/wp-content/uploads/Parola\\_Fuzetek/2018%20-%20Vercseg%20Ilona%20-%20Kozossegelmelet.pdf](https://kofe.hu/parola/wp-content/uploads/Parola_Fuzetek/2018%20-%20Vercseg%20Ilona%20-%20Kozossegelmelet.pdf)

Vercseg Ilona: Fejezetek az európai közösségfejlesztés történetéből. Közösségfejlesztők Egyesülete, Budapest, 2018.

[https://kofe.hu/parola/wp-content/uploads/Parola\\_Fuzetek/2018-Fejezetek%20az%20europai%20kozossegfejlesztes%20tortenetebol.pdf](https://kofe.hu/parola/wp-content/uploads/Parola_Fuzetek/2018-Fejezetek%20az%20europai%20kozossegfejlesztes%20tortenetebol.pdf)

Budapesti Nyilatkozat - Az európai civil társadalom fejlesztése a közösségfejlesztés eszközeivel. CEBSD, IACD és KÖFE Konferencia-záródokumentum, Budapest, 2004. március 25-28.

Közösségfejlesztők Egyesülete (magyarul megtalálható a honlapon)

Giczey Péter (szerk.) Settlement mozgalom Magyarországon ÉLETFA Segítő Szolgálat Egyesület,

Debrecen, 2007.

Sebály Bernadett-Vojtonovszki Bálint (szerk.): A hatalom társadalma vagy a társadalom hatalma - A közösségszervezés alapjai Budapest, Napvilág Kiadó, 2016

Paul Henderson: A kirekesztettek bevonása – Az európai közösségfejlesztés gyakorlatától a

szakmapolitikáig. Közösségfejlesztők Egyesülete, Budapest, 2007.

Budai István – Nári Márta (szerk.): Együttműködés és felelősségvállalás tanulása a szociális és közösségi munkában. Szöveggyűjtemény. Győr. Széchenyi István Egyetem, Győr, 2012.

<http://www.tamop544c.pli.sze.hu/attachments/article/21/egyuttmukodes-tanulasa-kotet.pdf>

Budai István – Nári Márta (szerk.): Közösségi munka – társadalmi bevonás – integráció. Szöveggyűjtemény. Győr. Széchenyi István Egyetem, Győr, 2011.

[http://www.tamop544c.pli.sze.hu/attachments/article/20/kozossegi\\_munka\\_tarsadalmi\\_bevonas\\_integracio.pdf](http://www.tamop544c.pli.sze.hu/attachments/article/20/kozossegi_munka_tarsadalmi_bevonas_integracio.pdf)

Bardóczi Sándor–Giczey Péter (szerk.): Kézikönyv a közösségi városmegújításról. Közösségfejlesztők

Egyesülete. Budapest. 2010. (honlapon)

Vercseg Ilona (szerk.): Gyakorlati útmutató közösségi munkásoknak - Fejezetek a közösségi munka

brit kézikönyvbőlKözösségfejlesztők Egyesülete, Budapest, 2005. (honlapon)

Nagyné Varga Ilona (szerk.):Közösségi munka a családsegítésben. Debrecen. Debreceni Egyetem Szociológia és Szociálpolitika Tanszéke, 2011. (tanszéki honlapon)

## TANTÁRGYLEÍRÁS

**A tantárgy címe: Gyermek- és családpolitika**

**Kódja: BTSZ125MA\_K3**

**Félév: I.**

**Előfeltételek: -**

**A tárgy típusa: kötelező**

**Óraszám/hét: 2**

**Kredit érték: 3**

**Képzés: Szociálpolitika MA**

### **A tantárgy általános célja és specifikus célkitűzései:**

A kurzus célja, hogy a hallgatók komplex ismereteket szerezzenek a családpolitika szükségességéről, céljairól, a családpolitikai eszközök társadalmi (demográfiai, munkaerő-piaci) hatásáról, valamint a hazai gyermekvédelmi rendszer kialakulásának történetéről, annak működéséről, változásairól, hatásairól.

### **A tantárgy minimum követelményei:**

Az órák rendszeres látogatása és aktív részvétel. A hiányzás nem haladhatja meg a 3 alkalmat.

### **A tantárgy keretében elsajátítandó ismeretek és kompetenciák:**

A kurzus során a hallgató megismeri családpolitika főbb kérdésköreit, képet kap a nemzetközi, valamint a hazai családpolitika történetéről, fejlődéséről. A családpolitikai eszközök és azok hatásainak megismerése révén a hallgató átfogó képet tud alkotni a beavatkozások mikéntjéről és azok eredményeiről. A kurzus során a hallgató bővíti és rendszerezi tudását a hazai család- és gyermekvédelem rendszeréről, működéséről, eszközeiről.

### **A tantárgy részletes leírása:**

1. Családpolitika és családok
2. Nemzetközi kitekintés
3. A hazai családpolitika története
4. Családpolitikai eszközök: Pénzbeli, természetbeni ellátások és szolgáltatások. Családi adózás, adókedvezmény.
5. Népesedéspolitika, demográfiai trendek, családpolitika
6. A családpolitikai eszközök munkaerő-piaci hatásai
7. Családpolitikai rezsimek. Családpolitika és gyermekszegénység
8. Szociális szolgáltatások
9. A szociális szolgáltatások igénybevevői
10. A gyermekvédelem kialakulása hazánkban. Az állami gyermekvédelem és intézményrendszere.
11. A gyermeki jogok rendszere és érvényesülésük. A gyermek veszélyeztetettsége.
12. Szakmaközi együttműködések. Az észlelő- és jelzőrendszer kiépítése, gondozása. Az alapellátás és a szakellátás együttműködésében rejlő lehetőségek kiaknázása.
13. Családsegítés és gyermekvédelem a gyakorlatban.

## **Kötelező és ajánlott irodalom témánként:**

### **1. Családpolitika és családok**

Lakner Z. (2006): A családpolitika rendszere. Letölthető:

[http://www.esely.org/kiadvanyok/2006\\_3/LAKNER.pdf](http://www.esely.org/kiadvanyok/2006_3/LAKNER.pdf)

Kristó K. (2014): Gondolatok a családok állami támogatásáról. Letölthető:

[http://real.mtak.hu/122738/1/AH\\_2014\\_4\\_Kristo\\_Katalin.pdf](http://real.mtak.hu/122738/1/AH_2014_4_Kristo_Katalin.pdf)

### **2. Nemzetközi kitekintés**

Surányi É. (2010): Történelmi kitekintés: jóléti rendszerek és elképzelések a nagyvilágban. In: Surányi É., Danis I., Herczog M. (szerk.): Családpolitika más-más szemmel. Pp. 29-50.

Letölthető:

[http://www.csagy.hu/images/stories/kiadvanyok/konyvek/Suranyi\\_Danis\\_Herczog\\_Csaladpolitika\\_mas-mas\\_szemmel\\_2010.pdf](http://www.csagy.hu/images/stories/kiadvanyok/konyvek/Suranyi_Danis_Herczog_Csaladpolitika_mas-mas_szemmel_2010.pdf)

Gábos A. (2004): Egy egységes családpolitika kialakulásának esélye az Európai Unióban.

Letölthető: [http://www.esely.org/kiadvanyok/2004\\_5/gabos.pdf](http://www.esely.org/kiadvanyok/2004_5/gabos.pdf)

*Ajánlott irodalom:*

Farkas T. (2018): Lengyelország, Csehország és Szlovákia családtámogatási rendszereinek összehasonlítása. Letölthető:

<https://www.demografia.hu/kiadvanyokonline/index.php/demografia/article/view/2723>

### **3. A hazai családpolitika története**

Makay Zs. (2018): Családpolitika Magyarországon 2010 óta. Elérhető:

<https://ujgyenloseg.hu/csaladpolitika-magyarorszagon-2010-ota/>

*Ajánlott irodalom:*

Kapitány B. (2015): A népesedéspolitikával kapcsolatos elvárások és a családtámogatások ismertségének változása Magyarországon 2010-2016 között. Letölthető:

<https://www.demografia.hu/kiadvanyokonline/index.php/demografia/article/view/2668/2520>

Neményi M. (2003): Család és családpolitika.

Letölthető: <https://szociologia.hu/dynamic/0301nemenyi.pdf>

Spéder Zs.-Tóth I.Gy (1997): Családpolitika. Érvek, ellenérvek és reformok.

Letölthető: [https://www.jstor.org/stable/41468324?seq=1#metadata\\_info\\_tab\\_contents](https://www.jstor.org/stable/41468324?seq=1#metadata_info_tab_contents)

### **4. A családpolitikai eszközrendszere**

Darvas Á.-Mózer P. (2004): Kít támogassunk? Letölthető:

[http://www.esely.org/kiadvanyok/2004\\_6/darvas.pdf](http://www.esely.org/kiadvanyok/2004_6/darvas.pdf)

Ignits Gy.-Kapitány B. (2006): A családtámogatások alakulása: célok és eszközök. Letölthető:

<https://www.google.hu/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&ved=2ahUKEwjSofy>

=

[zu7xAhUjhf0HHQk\\_DLcQFjAAegQIBxAD&url=https%3A%2F%2Fwww.demografia.hu%2Fkiadvanyokonline%2Findex.php%2Fdemografia%2Farticle%2Fdownload%2F577%2F480&usg=AOvVaw38oAiLu5\\_IUQ5RFv0yh2\\_z](https://www.demografia.hu/kiadvanyokonline/index.php/demografia/article/download/2577/25480&usg=AOvVaw38oAiLu5_IUQ5RFv0yh2_z)

Surányi É., Danis I., Herczog M., Posch E. (2010): A családpolitika eszközrendszere és hazai gyakorlata. In: Surányi É., Danis I., Herczog M. (szerk.): Családpolitika más-más szemmel. Pp. 138-203.. Letölthető:

[http://www.csagy.hu/images/stories/kiadvanyok/konyvek/Suranyi\\_Danis\\_Herczog\\_Csaladpolitika\\_mas-mas\\_szemmel\\_2010.pdf](http://www.csagy.hu/images/stories/kiadvanyok/konyvek/Suranyi_Danis_Herczog_Csaladpolitika_mas-mas_szemmel_2010.pdf)

*Ajánlott irodalom:*

Kristó K. (2015): A pénzbeli családtámogatási ellátások kialakulása és fejlődése Magyarországon a rendszerváltásig. Letölthető: <http://dieip.hu/wp-content/uploads/2015-2-06.pdf>

## **5. Népesedéspolitika, demográfiai trendek, családpolitika**

Farkas P.: Létezik-e önálló családpolitika? Letölthető:

[http://www.ncsszi.hu/kiadvanyok/kapocs-letoltheto--lapszamai/kapocs-2013/kapocs-xii-evf-2-szam-\(57\)](http://www.ncsszi.hu/kiadvanyok/kapocs-letoltheto--lapszamai/kapocs-2013/kapocs-xii-evf-2-szam-(57))

Gyémánt Richárd, Katona Tamás: Demográfia, 11. fejezet - 11.

Népesedéspolitika, [https://regi.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/2011\\_0001\\_547\\_Demografia/ch11.html](https://regi.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/2011_0001_547_Demografia/ch11.html)

*Ajánlott irodalom:*

„Családpolitika a kutatások tükrében” – Műhelykonferencia. Letölthető:

[http://www.ksh.hu/statszemle\\_archive/2010/2010\\_09/2010\\_09\\_1010.pdf](http://www.ksh.hu/statszemle_archive/2010/2010_09/2010_09_1010.pdf)

## **6. A családpolitikai eszközök munkaerő-piaci hatásai**

Bálint M.-Köllő J. (2008): A gyermeknevelési támogatások munkaerőpiaci hatásai.

Letölthető: [http://www.esely.org/kiadvanyok/2008\\_1/BALINT.pdf](http://www.esely.org/kiadvanyok/2008_1/BALINT.pdf)

Surányi É., Danis I., Herczog M., Posch E. (2010): A családpolitika eszközei és hazai gyakorlata. In: Surányi É., Danis I., Herczog M. (szerk.): Családpolitika más-más szemmel. Pp. 138-203.. Letölthető:

[http://www.csagy.hu/images/stories/kiadvanyok/konyvek/Suranyi\\_Danis\\_Herczog\\_Csaladpolitika\\_mas-mas\\_szemmel\\_2010.pdf](http://www.csagy.hu/images/stories/kiadvanyok/konyvek/Suranyi_Danis_Herczog_Csaladpolitika_mas-mas_szemmel_2010.pdf)

## **7. Családpolitikai rezsimek. Családpolitika és gyermekszegénység**

Gábos A.-Kopasz M.-Donika L. (2020): Európai gyermekszegénység: a szülői háttér és a családpolitika szerepe a gazdasági válságot követő időszakban. Letölthető:

[http://real.mtak.hu/118387/2/309\\_331\\_Gabos\\_Kopasz\\_web.pdf](http://real.mtak.hu/118387/2/309_331_Gabos_Kopasz_web.pdf)

## **8. Szociális szolgáltatások**

Czibere K.-Mester D. (2020): A magyar szociális szolgáltatások és főbb jellemzőik 1993 és 2018 között. Letölthető: [https://www.tarki.hu/sites/default/files/2020-10/434\\_449\\_Czibere\\_Mester\\_web.pdf](https://www.tarki.hu/sites/default/files/2020-10/434_449_Czibere_Mester_web.pdf)

## **9. A szociális szolgáltatások igénybevevői**

Goldmann R.-Mester D.-Mód P. (szerk., 2013): A szociális, gyermekjóléti és

gyermekvédelmi szolgáltatások igénybevevői. Letölthető: <https://docplayer.hu/1690305-A-szocialis-gyermekjoleti-es-gyermekvedelmi-szolgaltatasok-igenybevevoi-2012.html>

Goldmann R.-Gyetzvai G.-Mester D. (2016): A szociális ellátórendszer jellegzetességei, korprofilja és területi megoszlása.

Letölthető: <http://old.tarki.hu/hu/publications/SR/2016/17goldmann.pdf>

## **10. A gyermekvédelem kialakulása hazánkban. Az állami gyermekvédelem és intézményrendszere.**

Czirják A. (2008): A gyermekvédelem története. Az 1997. Évi XXXI. törvény megszületéséig vezető út. Letölthető: [http://rubeus.hu/wp-content/uploads/2013/09/22987\\_czirjakattila\\_gyvtortenete\\_ujabb.pdf](http://rubeus.hu/wp-content/uploads/2013/09/22987_czirjakattila_gyvtortenete_ujabb.pdf)

*Ajánlott irodalom:*

Veczkó J. (1990): A gyermekvédelem pszichológiai és pedagógiai alapjai. Tankönyvkiadó Vállalat, Budapest.

**11. A gyermeki jogok rendszere és érvényesülésük. A gyermek veszélyeztetettsége.**

1997. évi XXXI. törvény Elérhető: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=99700031.tv>

Ajánlott website: <https://unicef.hu/gyermekjogok/gyermekjogi-egyezményrol>

**12. Szakmaközi együttműködések. Az észlelő- és jelzőrendszer kiépítése, gondozása. Az alapellátás és a szakellátás együttműködésében rejlő lehetőségek kiaknázása.**

Bogács E., Hüse L. (2015): Gyermekjóléti alapellátás és gyermekvédelmi szakellátás együttműködésének erősítése. Letölthető: <http://rubeus.hu/wp-content/uploads/2015/08/gyermek-es-ifjusagvedelmi-tanulmanyok-otodik-kotet.pdf>

**13. Családsegítés és gyermekvédelem a gyakorlatban.**

**Vizsgára bocsátás feltételei:**

Az aláírás megszerzése.

Az aláírás feltétele az órák rendszeres látogatása, és aktív részvétel.

**Értékelés (félévközi ellenőrzések formája, év végi értékelés módja):**

A kurzus a félév során áttekintett tananyagra alapozvaszóbeli vizsgával zárul.

Megjegyzés (feltételezett tudásanyag, előképzettségi szint):

-

# TANTÁRGYLEÍRÁS

<b>A tantárgy címe:</b> Hátrányos helyzetű társadalmi csoportok
<b>A tantárgy kódja:</b> BTSZ134A_K3
<b>A szak megnevezése (N/L):</b> Nappali

## **Tantárgy célja:**

A tantárgy az MA szintű oktatásának azon kulcspontjait igyekszik megragadni, amely a kisebbségi közösségekkel kapcsolatos szociológiai elméletét és módszertanát érinti. Kurzusunk tartalmi centrumában a földrajzi tér áll. Megközelítésünkben így a kedvezményezett („sérülékeny”) kisebbségi csoportok különböző szituációkban megvalósuló szegregált élethelyzete áll.

Tisztázza azon fogalmakat, amelyekkel a hallgató eligazodik a makroviszonyok között és mikrokörnyezetben is létre tud hozni megfelelő szakértői szintű cselekvéseket. Az órák során pedig azokkal a szakmai standardokkal (közösségi tervezés, fordított integráció, jó gyakorlatok, szakpolitikai alakítások) foglalkozunk, amelyek ehhez a témakörhöz kapcsolódnak.

A kiemelt módszertani elemek jól illeszkednek a kurzus három másik, fejlesztésorientált témájához is. Foglalkozunk a hajléktalansággal (mint a városi térben történő szegregációval), illetve a vidéki térben megvalósuló autista majorságok bemutatásával bepillantást nyerünk a humán közszolgáltatások hozzáféréseinek különbségeibe, valamint megismerjük a fogyatékkal élők világát meghatározó kitagolás folyamatának erősségeit/gyengeségeit.

## **Témakörök**

1. Kisebbségi közösségek: kontextuális definíciós kísérletek, élethelyzetek, a „lépcsőn ülés joga”, a szociális kérdés alakváltozásai
2. Az életmód / életvitel aktuális kérdései; Integrálódás és a „kiilleszkedés” dilemmái, szegregáció fogalma, mérésének lehetőségei, társadalom-és területpolitikai következmények (pl, vidékfejlesztés és lakáspolitikai)
3. A hazai történelmi kisebbségi közösségek demográfiai viszonyai és perspektívái, korábbi évtizedek felzárkóztatási gyakorlatai
4. A szegregált élethelyzetek csökkentésnek irányai, szakpolitikai súlypontok,
6. A közösségi tervezés módszerei a települési résztársadalmi csoportok bevonása során
7. Jó gyakorlatok szerepe és kialakítása a kisebbségi közösségek élethelyzetének javításában
8. Egyéb speciális élethelyzetű kisebbségi csoportok (hajléktalanok, autisták, fogyatékkal élők); Fejlesztési lehetőségek a vidéki térben, a humán közszolgáltatásokhoz való hozzáférés különbségei, a kitagolás erősségei/gyengeségei



## Értékelés

- A kurzus kollokviummal jeggyel zárul, ezért teljesítésének feltétele a rendszeres óralátogatás és a témakörökhöz kapcsolódó beadandó szóbeli teljesítése, megvédése
- Aktívítás
- A félévet lezáró önálló elemzés:

## Kötelező és ajánlott irodalom

- Péterfi Rita (szerk.) Nagy Attila: Hídszerepek - Cigány integrációs kérdések Gondolat kiadó, Budapest, 2008 <http://www.mek.oszk.hu/07700/07789/07789.pdf>
- L. Ritók Nóra Láthatatlan Magyarország Tea Kiadó Kft. 2017
- Vercseg Ilona (2013): A közösségi munka folyamata és módszerei [http://www.kozterhalo.hu/dokumentumok/Vercseg\\_Ilona.pdf](http://www.kozterhalo.hu/dokumentumok/Vercseg_Ilona.pdf)
- Szarvák Tibor - Jász Krisztina: Az esélyegyenlőségi politika Janus-arca. Kistelepülések, társadalmak, konfliktusok, POLITIKATUDOMÁNYI SZEMLE 14: (2) pp. 135-155.
- Kertesi Gábor: A társadalom peremén. Romák a munkaerőpiacon és az iskolában. Osiris, Budapest, 2005
- Jelenlét „-a roma integrációt szolgáló fejlesztések megalapozása, szociális munka kirekesztett közösségekben, szegregátumokban – Magyar Máltai Szeretetszolgálat, 2013  
<http://jelenlet.maltai.hu/wp-content/uploads/2015/05/Jelenl%C3%A9t-tanulm%C3%A1ny.pdf>
- MaHolnap - Társadalmi Felzárkózási Periodikák 1-2 szám  
<https://tamogatottfejlesztések.szgyf.gov.hu/2014-20/index.php/kommunikacio-7/hirek>

<b>Tantárgy neve: Alkotmányos demokrácia, civil mozgalmak</b>	<b>Kreditértéke: 3</b>
A tantárgy besorolása: <b>kötelező</b>	
<b>A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”<sup>92</sup></b> elmélet 100% (kredit%)	
A <b>tanóra</b> <sup>92</sup> típusa: <i>ea.</i> / szem. / gyak. / konz. és <b>óraszám</b> : 30 az adott <b>félévben</b> Az adott ismeret átadásában alkalmazandó <b>további (sajátos) módok, jellemzők</b> <sup>93</sup> ( <i>ha vannak</i> ): -	
A <b>számonkérés</b> módja ( <i>koll.</i> / <i>gyj.</i> / <b>egyéb</b> <sup>94</sup> ): Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó <b>további (sajátos) módok</b> <sup>95</sup> ( <i>ha vannak</i> ): félévközi dolgozat	
A tantárgy <b>tantervi helye</b> (hányadik félév): 6.	
Előtanulmányi feltételek ( <i>ha vannak</i> ): -	
<b>Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása</b>	
<p>A kurzus során a hallgatók megismerkedhetnek az alkotmányos demokrácia és a civil társadalom fogalmával. Választ kapnak arra a kérdésre, hogy jól működő demokrácia miért követeli meg erős civil társadalom létét. A kurzus történeti áttekintést ad a civil társadalom fejlődéséről, s elemzi, milyen tényezők akadályozzák az erős civil társadalom kialakulását 1989 után Magyarországon</p> <p><u>Témakörök:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Bevezetés - a civil társadalom fogalma</li> <li>2. Civil társadalom - a fogalom elemzése és története</li> <li>3. A civil társadalom kelet- és nyugat európai elméletei</li> <li>4. Demokratikus politikai intézmények és a kormányzat ellenőrzése</li> <li>5. A parlament szerepe a kormányzat ellenőrzésében</li> <li>6. A köztársasági elnök, az Alkotmánybíróság és a politikai pártok szerepe a kormányzat ellenőrzésében</li> <li>7. Civil társadalom Magyarországon 1989 előtt</li> <li>8. Az 1973-as világgazdasági válság hatása a magyar gazdaságra és a civil társadalomra</li> <li>9. Munkavállalói és munkaadói szervezetek Magyarországon 1990 és 2004 között</li> <li>10. A munkavállalói és munkáltatói szervezetek fejlődését befolyásoló egyéb körülmények</li> <li>11. Civil szervezetek és a közpolitika alakítása</li> <li>12. Civil szervezetek és a gazdaságpolitika alakítása</li> <li>13. A civil társadalom erőssége és a demokrácia minősége</li> </ol> <p>The objective of this course is to examine the relation between civil society and constitutional democracy in a historical context. In the first part of the course three issues are discussed. Firstly, Western and Eastern concepts of civil society will be examined. Secondly, how government is controlled in a democratic political system; and thirdly, why a strong civil society is necessary for a working democracy. The second part of the course provides a historical overview on the development of civil society in Hungary. First, we will look at the conditions inhibiting the development of civil society in the communist system; second, the role of civil society in the change of the regime will be discussed. Thirdly, the post-1989 condition of civil society will be examined. Finally, we will explore the obstacles inhibiting the development of strong civil society in post-1989 Hungary.</p>	
A <b>2-5</b> legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	

<sup>92</sup> **Nftv. 108. § 37. tanóra:** a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc.

<sup>93</sup> pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

<sup>94</sup> pl. folyamatos számonkérés, évközi beszámoló

<sup>95</sup> pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése

**Kötelező irodalom:**

- Szabó M. (2004): Globalizáció, regionalizmus, civil társadalom. Századvég Kiadó, Budapest.
- Berényi Z. (2001): Democratic Values and Civic Culture in Hungary. Hungarian Academy of Science - IPS, Budapest.

**Ajánlott irodalom:**

- Berényi, Z. (1999): Constitutional Democracy and Civil Society in Post-Communist Hungary. Hungarian Academy of Science – IPS, Budapest.
- Hall, J. A. (1995): Civil Society. Theory, History, Comparison. Polity Press, Cambridge -Oxford.
- Cox, T., and Vass, L. (1993). 'Civil Society and Interest Representation in Hungarian Political Development', in A. Ágh (ed.) Hungary: The Politics of Transition, Budapest, Akadémia. pp. 153-179.

Azoknak az **előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a **tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

**a) tudás**

- „Ismeri a társadalomtudományi fogalomkészlet minden fontosabb elemét, alapos történeti ismeretekkel bír, érti a közgondolkodásnál mélyebb összefüggéseket. Magabiztos módszertani tudással rendelkezik”
- „Elsajátította a politikatudomány alapvető fogalmait és a politikai elemzés tudományos módszereit”
- „Ismeretei birtokában értelmezni tudja a politika konfliktusos folyamatait, a pártok és érdekszervezetek tevékenységét, elemezni tudja a választásokat és a politikai döntéshozatali folyamatokat”
- „Rendszeres elméleti ismeretekkel rendelkezik a politikai tevékenység legfontosabb összetevőiről, ismeri a politika esztörténetét, az alapvető politikai elméleteket és ideológiákat”
- „Tisztában van a döntéshozatali folyamatok komplexitásával”
- „Tájékozott a politikai kultúra és tradíciók szerepéről”

**b) képességek**

- „A politológus érti és használni képes szakterületének jellemző online és nyomtatott szakirodalmát magyar és idegen nyelven”
- „Képes a politikai folyamatok tárgyyszerű elemzésére és értelmezésére, a politikai információk értékelésére”
- „Képes politikai szakértői, elemzői feladatok ellátására”
- „Képes a politikai problémák azonosítására, a döntéshozatali alternatívák értékelésére”

**c) attitűd**

- „Elkötelezett a jogállam és demokrácia, a társadalmi egyenlőség eszméi iránt”
- „A politológus számára fontos a tárgyilagosság és a tolerancia, hogy a politika konfliktusos folyamataiban kellőképp eligazodjon”
- „Követi szakmája fejlődését, az új felismeréseket, tényeket és tudományos következtetéseket megosztja környezetével”
- „Nyitott a szakmai innováció minden formája iránt, befogadó és egyben kritikus az elméleti, gyakorlati és módszertani újításokkal szemben”
- „Nyitott a kritikus önértékelésre, a szakmai továbbképzés különböző formáira, az értelmiségi világlátás önfejlesztő módszereire”

**i) autonómia és felelősség**

- „Képes önmaga továbbképzésére, a megoldásokhoz szükséges új ismeretek és tudás megszerzésére”
- „Nyitott szakmája átfogó gondolkodásmódjának és gyakorlati működése alapvető jellemzőinek hiteles közvetítésére, átadására”
- „Törekszik arra, hogy önképzése a szakmai céljai megvalósításának egyik eszközévé váljon”

**Tantárgy felelőse** (név, beosztás, tud. fokozat): **Dr. Berényi Zoltán, oktató, egyetemi docens**

**Tantárgy oktatásába bevont oktató(k)**, ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat):

# TANTÁRGYLEÍRÁS

**A tantárgy címe:** Jóléti ellátások statisztikai adatbázisai

**Kódja:** BTSZ122MA-K3

**A tárgy típusa:** szeminárium/előadás/gyakorlat

**Óraszám/hét:** 2

**Kredit érték:** 3

**Képzés:** Szociálpolitika MA (nappali)

## **A tantárgy általános célja és specifikus célkitűzései:**

A hallgató megismerje az állami szférában használatos adatbázisokat, sajátítsa el az interneten hozzáférhető adatbázisok használatát, betekintést nyerjen az adatbáziskezelő alkalmazások használatának előnyeibe.

A hallgató képes legyen önállóan a saját kutatásához, munkájához adatok letöltésére a nyilvános adatbázisokból.

## **A tantárgy minimum követelményei:**

- a nyilvános adatbázisok felépítésének az megismerése, statisztikailag friss információk letöltése,

## **A tantárgy keretében elsajátítandó ismeretek és kompetenciák:**

- a nyilvános és regisztrációhoz kötött adatbázisok kezelése, adott témához tartozó friss statisztikai adat letöltése

## **A tantárgy részletes leírása:**

### **1. témacsoport:**

- Központi Statisztikai Hivatal tematikus adatbázisai
  - o népszámlálási adatok
  - o STADAT
  - o Tematikus adatbázisok
  - o gyorsjelentések

keresése és használata

### **2. témacsoport:**

- TEIR (Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer)
  - o Regisztrációhoz kötött adatbázisok
    - Interaktív elemző
    - Területi adatgyűjtő
  - o Regisztrációhoz nem kötött, nyilvános adatbázisok
    - Tematikus térképek
    - Helyzet-Tér-Kép
    - Idősoros elemző
    - Intézmények illetékessége
    - Tematikus térképek

### **3. témacsoport:**

- Nemzetközi adatbázisok
  - Eurostat
  - ESS (European Social Survey)

#### **4. témacsoport**

- Lokális, témaspecifikus adatbázisok
  - Minisztériumok adatbázisa
    - Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat
- Egyéb szervezetek adatbázisai
  - OFA

**Értékelés: Írásbeli vizsga**, amelyben a hallgatók konkrét keresési feladatokat kapnak, melyek során az ismertett adatbázisok használatával aktuális statisztikai adatokat keresnek. **Szóbeli vizsga**: egy adott adatbázis részletes bemutatása.

## TANTÁRGYLEÍRÁS

**A tantárgy címe:** A szegénység szociálpolitikai összefüggései

**Kódja:** BTSZ105MA\_K3

**A tárgy típusa:** szeminárium/előadás/gyakorlat

**Óraszám/hét:** 2

**Kredit érték:** 3

**Képzés:** Szociálpolitika MA (nappali)

### A félév programja, témakörei:

A) Majtényi Balázs – Majtényi György (2012): Cigánykérdés Magyarországon

- „Eltársak, ha van szívük...” A cigánykérdés története 1945-1961
- „Az élet viszi a dolgot...” A cigánykérdés története 1961-1989

B) Ferge Zsuzsa (2000): Elszabaduló egyenlőtlenségek

- A rendszerváltás társadalmi hatásai nemzetközi összehasonlításban

C) Felemelkedés közös erővel: a tartós mélyszegénység csökkentése célhoz kötött támogatások révén

- Háttér tanulmány: a tartós szegénység csökkentésének lehetséges eszközei Magyarországon (Scharle Ágota)

D) Kovács Katalin – Váradi Mónika (szerk.)(2013): Hátrányban, vidéken

- Váradi Mónika Mária–Schwarcz Gyöngyi: „Itt kis léptékekben kell gondolkodni”

### Követelmények:

- folyamatos készülés, a félév során a választott témakörökben referálás, előadások tartása a kijelölt témakörökben
- aktív részvétel az órai vitákban
- félév végén záró szemináriumi dolgozat leadása
- a félév során maximum 3 hiányzás megengedett